

Kertomus kaivauksesta, jonka dosentti Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander suoritti Euran Luistarin kalmistossa (peruskartta 1134 07, x 6778 70-74, y 561 95 - 562 00, z n. 38 m) kesä-elo-kuussa 1984 Valtion humanistisen toimikunnan myöntämällä tutkimusmäärärahalta. Aikaisempia tutkimuksia on paikalla suorittanut Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander vuosina 1969-1972, 1977 ja 1979. - Kertomukseen liittyy 38 karttaa ja 92 valokuvaa sekä filmit 61939-62059. Kaivauksessa saadut löydökset on luettelointu Museoviraston esihistorian toimiston päänumerolla 22346.

Keväällä 1984 sain Valtion humanistiselta toimikunnalta määrärahan Euran Luistarin kalmiston jatkotutkimuksia varten. Euran kunta puolestaan lupautui antamaan työllistettäviä nuoria kaivausapulaisiksi. Museoviraston annettua luvan kaivauksiin, suoritin tutkimuksia A. Ahlström Osakeyhtiön omistamalla Luistarin alueella ajalla 4. 6. - 23. 8. 1984. Kaivauksilla työskentelivät tutkimusapulaisina Jari Sjölund ja Jukka Sipilä Turusta sekä Päivi Pykälä-aho Helsingistä; lisäksi oli opiskelijoita sekä Turusta että Helsingistä. Euran kunnan palkkaamina oli työssä viisi euralaista nuorta, ja lisäksi tutkimuksiin osallistui ajoittain vapaaehtoista työvoimaa.

Kaivauksen kohteeksi otettu alue sijaitsi kalmiston pohjoisosassa, itään alueesta, josta kaivaukset aloitettiin vuonna 1969. Paalutus onnistui niin hyvin, että kaivettava alue kytkeytyi suoraan vanhan kaivauksen rajaan; mittausvirhe on korkeintaan 10 cm. Vuonna 1969 osaksi kaivettu hauta 49 saatiin nyt tutkittua loppuun ja muutenkin kuva kalmiston sekavasta pohjoispäästä selkeni.

Kaivaus aloitettiin alueen raivauksella, sillä kalmiston pohjoispäähän, joka vuonna 1969 oli ollut pääasiassa vain nurmen peitossa, oli kasvanut sekä puita että pensaita. Samalla poistettiin kartoituksen jälkeen suuren paikalla olleen rakennuksen kivijalan pohjoisin osa. Paikkakunnalta saatujen tietojen mukaan kivijalka oli perua Ahlströmin kuivurista ja varastorakennuksesta, joka oli pystytetty tämän vuosisadan alussa ja tuhoutunut tulipalossa jo vuoden 1920 tienoilla. Tämä tulipalo

selittää alueen pintakerroksissa esiintyvän noen ja myös hiil-tyneet jyvät, joita löytyy mullan joukosta. Rakennuksen kivijalassa oli ruutuja 116-118/102 peittävä uloke, jonka alla olivat haudat tutkittiin, vaikka kaivausalueen itäraja muuten noudatti kivijalan reunaa.

Kesän 1984 kaivausalue (s. 55, 56) oli lähes kolmionmuotoinen rajoittuen lännessä vuoden 1969 kaivausalueeseen, idässä rakennuksen lounais-koillissuuntaiseen kivijalkaan, etelässä linjaan 100 ja pohjoisessa pääasiassa linjaan 118. Tutkitun alueen laajuus on n. 170 m². Puhdistettu alue oli jonkin verran suurempi, mutta kun ilmeni, että alueella oli erittäin runsaasti hautoja, kaivausalueen laajuutta rajoitettiin. Haudat, joiden päät tulivat esiin alueen koilliskulmalta, jätettiin kaivamatta, samoin hauta, joka jatkui kaivamattomalle alueelle ruudussa 116/100. Tutkittujen hautojen lukumäärä on 106.

Kaivausalue oli vanhaa peltoa, jolla mullan paksuus vaihteli 20-40 cm:n välillä. Alueen poikki kulki lounais-koillissuuntainen pelto-oja, joka ei kuitenkaan ollut ulottunut hautojen pohjatasoon asti. Multakerroksen alla esiintyi kaivausalueen pohjoispäässä paikoitellen jopa 30 cm paksu sekainen maakerros, joka ilmeisesti oli syntynyt tehtäessä hautoja yhä uudelleen samoihin paikkoihin. Kaikkein nuorimmat haudat näkyivät kirjavinä maaläikkinä jo tämän kerroksen pinnassa.

Ensimmäinen dokumentointi suoritettiin vaiheessa, jolloin maakerroksia oli kaivausalueen pohjoisosasta poistettu n. 40-50 cm ja eteläisimmästä osasta 30-40 cm. Rakennuksen kivijalan vierestä, missä maanpinta oli korkeammalla, maata oli poistettu n. 55 cm (ks. vaaituskartan kolmannet punnitukset, s. 57). Tässä vaiheessa seuraavassa lueteltujen hautojen kohdat näkyivät epämääräisinä, vaaleankirjavina läikkinä muuten lähes tasaisen ruskeassa hiekassa : 425-427, 436, 437, 439-443, 448, 451, 452, 454, 456, 458, 467-470, 474, 479, 497-499, 502, 503, 508, 509, 512, 520 ja 522.

Alueen eteläisimmän osan kaikki haudat alkoivat jo tässä vaiheessa erottua raaka- maasta, joten täällä voitiin siirtyä hautakohtaiseen, tai oikeastaan hautaryhmäkohtaiseen kaivaukseen, sillä haudat olivat rypäleinä. Linjasta 104 pohjoiseen poistettiin maata edelleen yhtenäisenä tasona, mutta täällä oli hauto-

ja niin tiheässä, että vielä 10-20 cm alempanakaan kaikkia hautoja ei kyetty erottamaan toisistaan. Sekavinta oli rakennuksen kivijalan vieressä, missä maata jouduttiin kuorimaan jopa 75 cm alkuperäistä maanpintaa alemmaksi ennen kuin rajoja alkoi ilmes-tyä. Samanlainen tilanne oli ruutujen 111-114/116-117 alueilla, missä haudat erottuivat kunnolla vasta aivan lähellä pohjatasoa. Vaaitskartan neljäs numerorivi ilmaisee tason, mihin asti alu-etta kaivettiin yhtenäisenä (ruutulöydökset 22346:754-1071).

Kaivaus suoritettiin suurimmaksi osaksi täydellisenä tasokaiva-uksena ja maanvärin muutokset ja löydöt dokumentoitiin sitä mu-kaa kun ne ilmaantuivat. Piirtämisen lisäksi käytettiin apuna valokuvausta sekä terästornista että erikoisesti rakennetulta telineeltä, joka mahdollisti valokuvauksen lähes suoraan ylhääl-tä. Mittausten perusteena käytettiin samaa koordinaatistoa kuin aikaisemmissakin kaivauksissa ja kiintopisteenä viemärinkaivon kantta (kp. 3), joka oli ollut kiintopisteenä myös vuosien 1970-1972 kaivauksilla (kansi on ruudun 108/94 kohdalla ja piste sen "lierillä" mustalla nuolella merkityssä kohdassa).

Kaivetuista haudoista tehdyt havainnot on seuraavassa esitetty hautanumeroiden mukaisessa järjestyksessä. Haudat olivat yleensä jokseenkin suoraseinäisiä, joten vain silloin, kun hautakuopan muoto on selvästi poikennut normaalista, siihen on kiinnitetty huomiota. Pienet vaihtelut selviävät kartoista. Hiilensiruja oli hautojen täytemaassa koko alueella, joten vain suuremmat hiili-esiintymät on mainittu hautojen kohdalla.

Kaivauksen jälkeen alue peitettiin ja tasoitettiin ja sille kyl-vettiin nurmikonsiementä.

Kaivauksen tuloksena on todettava, että kalmisto näyttää jatku-van pitemmälle pohjoiseen kuin aikaisemmin oletettiin (ks. s. 46-47), ja siten rajoja on syytä tarkistaa, mikäli alueen käyt-töä aiotaan muuttaa. Esimerkiksi puiden istuttaminen nykyisen pellon paikalle saattaisi vahingoittaa hautoja.

Helsingissä 15 huhtikuuta 1985

Pirkko-Liisa Lehtosaari-Hilander
Valtion humanistisen toimikunnan
vanhempi tutkija, dosentti

Hauta 423

Sijainti 115/115

Karttasivu(t) 77

Suunta SW-NE

Valokuva(t) 8-9

Koko n. 260-270x115 cm

Löydökset 22346:1-11

Syvyys 55-60 cm

Hauta oli kalmiston matalimpia, ja sen löydökset tulivat esiin yllättäen kohdasta, jossa maa oli aivan sekaista. Haudasta oli-kin säilynyt vain pieni osa myöhempien hautojen ja kaivausalueen pohjoisosassa olleen suuren roskakuopan välillä. Keihäänkärkien (1 ja 2) kärjet osoittivat koilliseen ja ne olivat juuri ja juuri roskakuopan reunan ulkopuolella. Ne ja niiden länsipuolelta löydetyt kuolaimet (3) kuuluvat varmasti yhteen, mutta muut lähistöltä tavatut esineet (veitsen katkelma, sormus, naula, spiraalikoriste, pronssihelan katkelma) voivat olla muistakin särkyneistä haudoista. Toisaalta esineet, jotka löytyivät haudan 502 täytelmästä, voivat olla tästä haudasta. Vainajasta ei ollut säilynyt mitään. Haudan kohdalta poimittujen saviastianpalojen joukossa on yksi asbestisekoitteinen.

Hauta 424

Sijainti 116/102

Karttasivu(t) 60, 61

Suunta S-N

Valokuva(t) 10-12

Koko n. 105x60 cm

Löydökset 22346:12-13

Syvyys n. 85-90 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen eteläosassa, osittain kuivurirakennukseen kuuluneen ulkonevan kiveyksen alla. Sen kohdalla oli multaa n. 20 cm ja sen alla vielä n. 10-15 cm paksu sekainen kerros. Hautakuoppa oli muodoltaan soikeahko ja pohjaltaan hieman pyöristynyt. Täytelmästä oli saviastianpala ja rautakuonamöykky, mutta hautaus oli esineetön.

Hauta 425

Sijainti 115/102

Karttasivu(t) 60, 61

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 10-12

Koko n. 195x50 cm

Löydökset 22346:14-15

Syvyys n. 80 cm

Hauta oli tehty hautojen 429 ja 434 päälle ja tämän päällä taas

oli hauta 426. Multaa oli hautojen päällä n. 20 cm ja sen alla olevan sekavan kerroksen paksuus oli n. 10-15 cm. Hautakuoppa oli hieman etelään kapeneva, sen pohjoispää oli suora, eteläpää pyöristytävä, pohja oli koillispäässä vajaa 10 cm syvemmällä kuin lounaispäässä. Vainajasta ei ollut jälkiä ja haudaus oli esineetön, mutta haudan täyttemaassa oli maatonut luunpala, muutamia saviastianpaloja ja kivi-iskos.

Hauta 426

Sijainti 115/101

Karttasivu(t) 60, 61

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 10-12

Koko n. 220x65 cm

Löydökset 22346:16-19

Syvyys n. 90 cm

Haudan päällä oli multaa ja sekaista maata n. 40 cm. Se oli tehty hautojen 425 ja 429 päälle ja hauta 428 taas ulottui tämän länsikulman päälle. Haudan koillispäässä oli muutamia kiviä, mutta mitään kunnan kiveystä ne eivät muodostaneet. Hauta näytti esiin tullessaan soikealta, mutta alempana hautakuoppa oli lähes suorakulmainen. Pohja oli jokseenkin tasainen. Täyttemaassa oli muutamia maatuneita luunpaloja ja palaneita luunsiruja, saviastianpaloja ja rautakuonamöykky, mutta vainajasta ei ollut säilynyt mitään ja haudaus oli esineetön.

Hauta 427

Sijainti 112/101

Karttasivu(t) 58

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 17, 22

Koko n. 280x55 cm

Löydökset 22346:20-24

Syvyys n. 95 cm

Haudan päällä oli multaa n. 20 cm ja sen alla sekaista kerrosta n. 5-10 cm. Sen koillispää oli tehty haudan 435 päälle ja luoteisreuna sivusi hautaa 432. Hautakuoppa oli ylempänä lähes täysin suorakulmainen, mutta pohjalla kulmat olivat pyöristytvät. Pohjalla oli lounaispäässä suuri kivi, joten hauta oli koillispäästä n. 15 cm lounaispäästä syvempi. Täyttemaasta löytyi pari naulaa, saviastianpaloja ja muutama palanut luunsiru. Rautakuonamöykkyistä toinen löytyi lähes pohjalta. Haudaus oli esineetön. Erikoista tässä haudassa oli se, että hautakuoppa oli pohjasta selvästi pitempi (n. 20 cm) kuin esiin tullessaan.

Hauta 428

Sijainti 113/100	Karttasivu(t) 60, 61
Suunta SSW-NNE	Valokuva(t) 10-12
Koko ? x45 cm (kaivettu osittain)	Löydökset 22346:25
Syvyys n. 100 cm	

Hauta oli kaivausalueen aivan eteläpäässä jatkuen kaivamattomalle alueelle. Koska se oli osaksi hautojen 426 ja 429 päällä, sen koillispuolelta jouduttiin kaivamaan. Hautakuoppa oli ainakin tässä päässä ylhäältä vain hieman leveämpi kuin pohjalta ja se vaikutti tasaleveältä ja pyöristyväkulmaiselta. Sekaisesta maakerroksesta haudan pinnalta löydettiin pronssiesineen katkelma, mutta haudan täyttemaastakaan ei saatu mitään löydöksiä. Pohja oli tasainen.

Hauta 429

Sijainti 114/101	Karttasivu(t) 60, 61
Suunta SW-NE	Valokuva(t) 10-16
Koko n. 290x100 cm	Löydökset 22346:26,27
Syvyys 65-70 cm	

Haudasta oli säilynyt vain vähäisiä osia hautojen 425, 426 ja 428 alla. Hautakuoppa on todennäköisesti ollut jokseenkin tasaleveä ja pyöristyväkulmainen; säilyneissä kohdissa pohja oli tasainen. Vainajasta, joka todennäköisesti on maannut kohdassa, mihin hauta 426 on kaivettu, ei ollut säilynyt mitään, mutta haudan länsikulmalta, joka oli säilynyt koskemattomana, tavattiin kilvenkupura (26) ja ango (27). Viimeksi mainittu oli aivan juurten ympäröimä, mutta se onnistuttiin saamaan ehjänä talteen (ks. valokuvat 13-15). Täyttemaalöytöjä ei ollut.

Hauta 430

Sijainti 114/103	Karttasivu(t) 58, 59
Suunta SW-NE	Valokuva(t) 22
Koko n. 130x50 cm	Löydökset 22346:28
Syvyys 40-45 cm	

Haudan kohdalla oli pintamaakerroksia n. 30-35 cm ja sen pohja oli vain n. 10 cm alempana. Hautakuoppa oli muodoltaan hieman epäsäännöllinen, koillispuolelta leveämpi, mikä johtui siitäkin, että hauta 435 meni hieman sen länsiosan päälle. Haudan lounaispuolella oli ihmisen hampaita, mutta muuta ei tavattu.

Hauta 431

Sijainti 113/104

Suunta WSW-ENE

Koko n. 215x50 cm

Syvyys 45-50 cm

Karttasivu(t) 58, 59

Valokuva(t) 22-25

Löydökset 22346:29-36

Haudan päällä oli pintamaakerroksia n. 30 cm, ja sen pohja oli vain 15-20 cm näitä alempana. Rajat olivat kuitenkin aivan selvät, ja selvästi erottui myös, että hauta 435 oli tehty tämän haudan kaakkoissivun päälle. Haudan löytökerros oli kuitenkin jokseenkin ehjä. Hautakuoppa oli lähes tasaleveä, kulmista pyöristyvä. Sen koillispäässä, n. 40-45 cm alkuperäisestä maanpinnasta näkyi heikkoja jälkiä arkusta tai muusta puuesineestä, jonka leveys ainakin haudan päädyssä oli ollut vain n. 30 cm. Näistä jäljistä lounaaseen oli jonkin eläimen hampaita (34). Vainajasta, joka oli maannut selkäasennossa, pää lounaaseen, oli jäljellä hampaita ja luutöhnää pääkallosta sekä palanen vasemman jalan reisiluuta, joka oli säilynyt haudan keskiosassa sormuksen (32) yhteydessä. Välittömästi pääkallosta koilliseen, n. 60 cm haudan lounaispäästä, tavattiin kaksi pientä tasavartista solkea (29, 30) rinnakkain. Nämä olivat n. 12 cm:n päässä toisistaan. Näistä n. 20 cm koilliseen oli veitsen kärki, ja veitsi (31) jatkui siitä lähes suoraan itään. Täyttemaasta löydettiin muutamia saviastian paloja (36). Haudan pohja oli lähes tasainen.

Hauta 432

Sijainti 112/101

Suunta SW-NE

Koko 180-190x50-60 cm

Syvyys n. 70 cm

Karttasivu(t) 58

Valokuva(t) 17, 22

Löydökset 22346:37-39

Hauta oli aivan haudan 427 vieressä ja viimeksi mainittu oli tehty hieman sen itäkulman päälle. Haudan koillispäässä oli selvä kiveys, josta vain ylimmät kivet olivat näkyvissä pintamaan tultua poistetuksi. Kivien joukossa oli maatunut luu. Hautakuoppa oli sekä leveämpi että syvämpi lounaispäästä kuin koillisesta ja samoin luoteissivulta hieman syvämpi kuin kaakkoissivulta. Ilmeisesti maapohjassa olleen suuren kiven tähden haudan lounaispää oli jouduttu kaivamaan vinoon länttä kohti. Kaakkoissivulla oli

n. 90 cm pitkä puujälki 25-30 cm pohjatasoa ylempänä. Täyttemaassa oli saviastianpaloja ja rautakuonamöykkyjä, mutta hautaus oli esineetön.

Hauta 433

Sijainti 112/100

Karttasivu(t) 58

Suunta WSW-ENE

Valokuva(t) 18-20

Koko n. 100x40 cm

Löydökset 22346:40 (puunäyte)

Syvyys n. 35 cm

Hauta tuli esiin aivan kaivausalueen eteläreunalta ja sen pohja oli vain n. 10 cm:n päässä pintamullan rajasta. Hauta ulottui osaksi ruutujen 111-112/99 puolelle ja tämä osa kaivettiin kovertamalla reunaa, koska pelättiin haudan tuhoutuvan pintamaan poiston yhteydessä. Näinkin saatiin selville, että tähän matalaan kuoppaan oli kätketty n. 90 cm pitkä ja 36 cm leveä kaukaloomainen astia, jossa puun syyt kulkiivat pituussuuntaan. Astia oli lähes tasaleveä, pyöristyväpäinen. Sen eteläkulmalta saatiin puunäytekin. Astian koillispuolella oli kolme pientä kiveä rivissä. Esineitä ei tavattu, eikä myöskään luita ollut säilynyt, mutta luultavasti kysymyksessä oli pienen lapsen hauta.

Hauta 434

Sijainti 115/100

Karttasivu(t) 60

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 10-11

Koko 60x30 cm (?)

Löydökset -

Syvyys n. 50-55 cm

Haudasta oli säilynyt vain pieni kulmaus haudasta 425 lounaaseen ja haudasta 426 itään, mutta luultavasti se oli ollutkin vain pieni lapsen hauta, sillä lähellä pohjaa se muuttui soikioksi, josta hautaa 425 tehtäessä näytti leikatun vain äärimmäisin koillispuolelta. Haudan täyttemaassa oli vain pari pientä kiveä. Esineitä tai luiden jäännöksiä ei tavattu. Pohja oli hieman pyöristytvä ja vain 10-15 cm:n syvyydessä pintakerrosten rajasta.

Hauta 435

Sijainti 113/103

Karttasivu(t) 58, 59

Suunta SW-NE

Valokuva(t) 21-24, 26, 27

Koko ylhäältä n. 210x100 cm Löydökset 22346:41-42
pohjalta n. 195x65 cm

Syvyys n. 65-70 cm

Haudan päällä oli multaa n. 20 cm ja sekaista maata vielä n. 10 cm, mutta se oli ensimmäisiä, joihin kiinnitettiin huomiota, koska sen päällä oli melkoinen kiveys; suurin kivi ulottui lähelle mullan pintaa. Pintakerrosten rajalla kiveyksen laajuus oli n. 150x90 cm. Kiviä oli kahdessa kerroksessa ja alimmat niistä ulottuivat n. 10-15 cm:n päähän pohjatasosta. Suurta, n. 50 cm halkaisijaltaan olevaa kiveä lukuunottamatta kiveys muodostui 10-20 cm läpimitaltaan olevista kivistä. Hautakuoppa oli pinnalta leveähkö, pyöristyväkulmainen, mutta se kapeni huomattavasti pohjaan, sillä hautakuopan kaakkoisivulle oli sattunut suuri kivi. Tämän länsipuolelta löydettiin pääkallo ja alaraajojen luita vainajasta, joka oli haudattu selkäasennossa pää lounasta kohti. Mitään esineitä ei tavattu. Pääkallon kohdalla näkyi kyllä jälkiä myöhemmästä kuopasta, mutta tuskin se oli haudanryöstäjien tekemä. Täyttemaassa oli muutamia saviastianpaloja. Haudan pohja oli jokseenkin tasainen.

Hauta 436

Sijainti 115/107

Karttasivu(t) 65

Suunta SW-NE

Valokuva(t)

Koko n. 215x60-65 cm

Löydökset 22346:43-44

Syvyys n. 105-115 cm

Haudan kohdalla oli pintamaakerroksia n. 40 cm. Se oli tehty ainakin hautojen 462,465 ja 464. päälle ja tämän päällä taas oli hauta 448. Hautakuoppa oli hyvin säännöllisen muotoinen, lähes suorapäinen, mutta sivut kaartuivat hieman ulospäin. Pohja oli kivien johdosta jonkin verran epätasainen. N. 40 cm pohjatasoa ylempää lounaispäästä löydettiin pääkallon jäännöksiä ja muitakin maatuneita luunkappaleita. Täyttemaassa oli myös spiraalikoriste, mutta mitään muuta mainittavaa ei löytynyt.

Hauta 437

Sijainti 118/104

Karttasivu(t) 67

Suunta SW-NE

Valokuva(t)

Koko ylhäältä n. 120x40 cm
pohjalta n. 80x40 cm

Löydökset 22346:45-46

Syvyys n. 95 cm

Hauta oli aivan lähellä kuivurin kivijalan ulkonevaa osaa, missä multaa oli n. 30 cm ja sen alla vielä n. 20 cm sekavaa maata. Se oli tehty haudan 438 päälle. Haudan keskustassa oli muutamia kiviä. Hautakuoppa oli ylhäältä hyvin säännöllinen, hieman päihin kapeneva, mutta sen kumpikin pää oli sattunut suurten kivien kohdalle, joten se oli pohjasta huomattavasti lyhyempi kuin esiin tullessaan. Pohja oli myös pienempien maapohjassa olleiden kivien vuoksi epätasainen. N. 15 cm pohjata-soa ylempänä oli selviä hiililäikkiä. Luita ei ollut säilynyt ja haudaus oli esineetön. Täyttemaassa oli rautakuonamöykky ja kvartsi-iskos.

Hauta 438

Sijainti 118,5/104

Suunta SW-NE

Koko n. 240x75 cm

Syvyys 115-125 cm

Karttasivu(t) 67

Valokuva(t)

Löydökset 22346:47-48

Hauta oli osaksi kuivurin eteizrakenteen alla. Multaa oli paikalla n. 20-30 cm ja sen alla olevan sekaisen kerroksen paksuus oli 20-40 cm. Hautakuoppa oli muodoltaan soikeahko, pohjasta kivien vuoksi epätasainen. Sen keskivaiheilla oli hyvin nokinen ja punaiseksi palanut alue, jossa oli suuri joukko liuskoiksi hakattuja kiviä, osa näistä punaista graniittia. Täyttemaassa oli pari saviastianpalaa ja rautakuonamöykkyä, mutta haudaus oli esineetön.

Hauta 439

Sijainti 117/105

Suunta SSW-NNE

Koko ylhäältä 140x60 cm
pohjasta 80x32 cm

Syvyys n. 90 cm

Karttasivu(t) 67

Valokuva(t)

Löydökset 22346:49-50

Hauta oli osittain haudan 447 ja mahdollisesti hiukan myös haudan 456 päällä. Sen kohdalla oli multaa n. 20-25 cm ja sekaista maata n. 25 cm. Haudan kaakkoisreunalla oli muutamia kiviä, mutta varsinaista kiveystä nämä eivät muodostaneet. Hautakuopan muoto oli ylempänä soikeahko, mutta lähellä pohjaa se muuttui suorakulmaiseksi. Pohja oli tasainen. Täyttemaassa oli saviastianpaloja ja kivi-iskos, haudaus oli esineetön.

Hauta 440

Sijainti 114/111

Karttasivu(t) 78

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 35, 37-40, 62

Koko n. 160x50-60 cm

Löydökset 22346:51-63

Syvyys 105-110 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen länsiosassa, missä oli erittäin paljon hautoja päällekkäin. Multaa oli paikalla 20-30 cm ja sen alla oli sekainen maakerros, josta löytyi melko tavalla esineiden katkelmia. Tämä hauta oli alueen nuorimpia ja se sijaitsi osittain hautojen 474, 475, 476, 501 ja 523 päällä. Hautakuoppa oli hiukan koilliseen levenevä ja sen luoteisivuoli jonkin verran pitempi kuin kaakkoisivuoli. Muuten kuoppa oli hyvin säännöllinen ja pohjasta tasainen. Sen täyttemaasta löydettiin mm. pronssipunnus (52), hopeisen hevosenkenkäsoljen katkelma (53) ja useita muitakin esineen fragmentteja, saviastianpaloja ja rautakuonaa. Haudan pinnalta tavattiin eläimen hammas (58). Hautaus oli esineetön.

Hauta 441

Sijainti 113/109

Karttasivu(t) 70, 71

Suunta SW-NE

Valokuva(t) 36-40, 62

Koko ylhäältä 180x90 cm
pohjasta 170x45-65 cm

Löydökset 22346:64-83

Syvyys 100-125 cm

Hauta sijaitsi samalla alueella kuin edellinenkin, etelään siitä. Se oli tehty ainakin hautojen 443 ja 495 päälle. Hauta näkyi esiin tullessaan vaaleankirjavana soikeana läikkänä, mutta alempana se oli ensin jokseenkin säännöllisen suorakulmainen muuttuakseen lähempänä pohjaa reunoiltaan mutkikkaaksi. Myös pohja oli hyvin epätasainen, sillä sen keskikohdalle oli sattunut suuri kivi, jota ei ollut poistettu. Haudan pinnalla oli pienehköjä kiviä sekä pääkallo, jonka ohesta löydettiin kolme helmeä (65, 71 ja 83). Täyttemaassa oli rautanauloja ja vartaita (68, 70, 72, 73, 75), spiraalikoristeita (64, 67, 69), kuolainten katkelma (74) ja mahdollisesti kattilan korvan kappale (76), saviastianpala ja rautakuonaa sekä maatuneita luunpaloja. Hautaus oli kuitenkin esineetön.

Hauta 442

Sijainti 112/111

Karttasivu(t) 70, 71

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 36-40, 62

Koko 130x60 cm

Löydökset 22346:84-90

Syvyys 70-80 cm

Hauta sijaitsi samalla alueella kuin edelliset ja se oli tehty ainakin hautojen 444, 473 ja 475 päälle. Se oli esiin tullessaan muodoltaan soikeahko, mutta alempana hautakuoppa oli lähes suorakulmainen ja pohja oli tasainen. Haudan täyttemaassa oli rautanaula (86), useita esineen katkelmia (84, 85, 87 ja 88), saviastianpaloja ja maatonutta luuta, mutta hautaus oli esineetön.

Hauta 443

Sijainti 112/109

Karttasivu(t) 70, 71

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 36-40

Koko ainakin 150x45 cm

Löydökset 22346:91-97

Syvyys 80-85 cm

Hauta oli samalla alueella kuin edellisetkin. Se oli tehty ainakin hautojen 446, 494 ja 495 päälle ja tämän päälle meni yläosastaan hieman hauta 441. Hautakuoppa oli lähes tasaleveä, säilynyt koillispää oli hieman vino, lounaispää oli hävinnyt vuoden 1969 kaivauksissa. Pohja oli lounaispäästä hieman syvemmällä kuin koillisesta, mutta jokseenkin tasainen. Sen kaakkosivun keskivaiheilla oli kuitenkin lähes 20 cm syvemmälle ulottuva pyöreä jälki, ja samanlainen jälki löydettiin hautojen 446 ja 494 rajalta. Todennäköisesti nämä olivat kulmatolpat, jotka olivat kuuluneet hautaan 495. Haudan täyttemaassa oli useita esineiden katkelmia, mm. kuolainten suuraudan osa (92), aivan mureniksi maatonneita luunpaloja sekä jonkin hiiltyneen tuohiesineen jäännös (97), mutta hautaus oli esineetön.

Hauta 444

Sijainti 113/112

Karttasivu(t) 70, 71

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 36-44, 62

Koko ylhäältä n. 235x100 cm
pohjalta n. 220x90 cm

Löydökset 22346:98-112

Syvyys n. 75 cm

Hauta oli aivan vuoden 1969 kaivauksen rajalla, missä multakerroksen paksuus oli n. 20 cm ja sekaisen kerroksen n. 15 cm. Hautakuopan itäreuna saatiin esiin heti sekaisen kerroksen tultua poistetuksi, mutta eteläpään päällä olivat ainakin haudat 442 ja 475 ja länsireunaa rikkoi hauta 49. Tämä hauta oli kuitenkin syvempi kuin myöhemmät haudat, joten se ei ollut pahasti tuhoutunut. Hautakuoppa oli lähes suorasiivainen ja suorapäinen, kulmista pyöristyvää ja tasapohjainen. Sen itäreunalla oli säilynyt n. 20 cm:n korkeuteen pohjatasosta ulottuvia puujälkiä. Metalliesineiden päällä oli säilynyt tuolta ja pohjalla oli ohut tumma kerros. Vainajasta oli säilynyt hyvin vähäisiä lujälkiä haudan keskivaiheilla, mistä löydettiin muutamia helmiä ja hopealevyn pala (106), pronssikulkunen (102), hioin (103), pieni veitsi (? 107) ja pari sormusta (104,105). Haudan pohjoispäässä oli kaksi hahmolla olevaa saviastiaa (108,109) ja niittinaula. Ylempää täyttemaasta löytyi muutamia metalliesineitä (98-100), eläimen hampaan katkelmia (111), saviastianpaloja ja rautakuonaa. Täyttemaan yläosissa oli myös hiiltä.

Hauta 445

Sijainti 113/107

Karttasivu(t) 62, 64

Suunta WSW-ENE

Valokuva(t) 28-34

Koko n. 260x70 cm

Löydökset 22346:113-145

Syvyys 80-95 cm

Hauta oli aivan lähellä vuoden 1969 kaivausalueen rajaa, missä multaa oli n. 20 cm ja sekaista kerrosta vielä 15-20 cm. Se oli tehty aivan haudan 455 päälle, ja mahdollisesti myös haudan 461 kulmaus oli jäänyt sen alle. Kaikkia näitä hautoja oli rikottu hautoja 463 ja 464 tehtäessä ja lisäksi kulki hautojen päältä pelto-oja, joka kuitenkin loppui n. 55-60 cm:n syvyydessä maan pinnasta. Kun pintakerrokset oli poistettu, oli haudan keski-osan päällä n. 140x80 cm laaja nokimaaläikkä, jonka länsipäässä ja osittain sen ulkopuolella oli joitakin maatuneita melko suuria luita ja muualtakin haudan pinnalta tavattiin maatuneiden luiden jälkiä. Nokiläikän syvyys oli n. 5-10 cm. Hauta 445 näkyi tummempana alueena haudan 455 päällä, mutta vasta lähellä pohjatasoa se alkoi erottua selvästi. Se oli jonkin verran itään levenevä, pyöristyväkulmainen, ja sen reunoilla samoin kuin pohjalla itäpäässä havaittiin maatonutta puuta. Pohja oli

idässä n. 10 cm syvemmällä kuin lännessä. Vainajasta oli jäljellä pääkalloa haudan itäpäässä, mutta muualta löytyi vain epämääräisiä luutöhnäläikkä. Ilmeisesti luuranko oli hajonnut hautaa 463 tehtäessä. Pääkallon kohdalla oli kolme naulaa (135, 138, 139), yksi näistä jopa sen sisään painuneena, ja jalkopäästä tavattiin naula ja niitti (114, 116). Vainajan pään koillispuolelta löydettiin keihäänkärki (131), ja haudan etelälaidalla oli hihnanjakaja (120). Muutamat spiraalikoristeet (129, 130, 134, 140) löytyivät haudan pääpuolesta pääkallon lähettyviltä ja saattoivat kuulua vainajan pukuun, mutta toiset (121, 122, 124-126) olivat ylempänä täytemaassa. Olikin ilmeistä, että hautaan oli joutunut aineistoa vanhemmasta haudasta, sillä täytemaassa oli hajallaan kolme helmeä (118, 119, 128) sekä rautaesineiden katkelmia. Lisäksi löydettiin saviastianpala ja rautakuonamöykky.

Hauta 446

Sijainti 112/109

Karttasivu(t) 70, 71

Suunta SW-NE

Valokuva(t) 36-40

Koko n. 190x75 cm

Löydökset 146-152

Syvyys n. 70 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen sekavassa länsiosassa. Se oli tehty hautojen 473, 475 ja 495 päälle ja sen päällä taas olivat haudat 443 ja 494. Haudan rajat saatiin näkyviin n. 50 cm:n syvyydessä alkuperäisestä maanpinnasta. Kuoppa oli muodoltaan ollut lähes suorakulmainen ja tasapohjainen. Täytemaassa oli pari helmeä (147, 148), rautaesineen pala (146), saviastianpaloja ja rautakuonaa, mutta hautaus oli esineetön. Melko pinnalla oli hiilen kappaleita.

Hauta 447

Sijainti 118/105

Karttasivu(t) 69

Suunta SW-NE

Valokuva(t)

Koko ? x80 xm

Löydökset 22346:153-156

Syvyys n. 80 cm

Hauta sijaitsi lähellä palaneen kuivurin kivijalkaa, missä multakerrosta oli 20-25 cm ja sen alla sekaista maata vielä n. 25 cm. Se oli lähes täysin sekaantunut muihin paikalla olleisiin hautoihin, mutta näytti menevän haudan 451 päälle ja olevan ainakin haudan 439 alla. Luultavasti se oli ollut vain n. 150 cm pitkä. Kuoppa näyttää olleen soikeahko ja tasapohjainen. Läheltä pohjaa

tavattiin puujälkiä, mutta hautaus lienee ollut esineetön. Täyte-
maasta löydettiin naula, rautaesineen katkelma, saviastianpaloja
ja rautakuonamöykky.

Hauta 448

Sijainti 115/107

Karttasivu(t) 65

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 30-32, 57, 58

Koko n. 120x40-45 cm

Löydökset 22346:157

Syvyys n. 120 cm

Hauta oli alueen nuorimpia ja se oli tehty hautojen 436, 445 (?),
462 ja 464 päälle. Kuoppa oli hyvin säännöllisen muotoinen, lähes
suorakulmainen, koillispäästä n. 10 cm syvempi kuin lounaispääs-
tä. Ainoa löydös oli hevosenkengän naula.

Hauta 449

Sijainti 120/106

Karttasivu(t) 68

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t)

Koko n. 260x70-75 cm

Löydökset 22346:158-160

Syvyys 110-120 cm

Hauta sijaitsi aivan kuivurin kivijalan vieressä, missä multaa
oli n. 15 cm, mutta sekaista maata lähes 40 cm. Haudan ja sen
alle jääneen haudan 493 kohdalla oli tavattoman paljon juuria.
Hautakuoppa oli luultavasti hieman koilliseen levenevä, lounais-
päästä pyöristyvä, koillispäästä lähes suorapäinen. Pohja oli
pyöristyvä päistä, mutta keskikohdalta jokseenkin tasainen. Koil-
lispään täyteassa oli yksi suuri, lähelle pohjatasoa ulottuva
kivi. Tämän ja haudan 493 rajalta löydettiin eläimen hampaan
jäännöksiä ja täyteassa oli saviastianpaloja ja rautakuonamöyk-
ky sekä pari pientä palanutta luunsirua, jotka ovat kadonneet
puhdistuksen yhteydessä. Hautaus oli esineetön.

Hauta 450

Sijainti 118/116

Karttasivu(t) 88, 89

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 67

Koko n. 230x100 cm

Löydökset 22346:161-167

Syvyys n. 60 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen pohjoisreunalla, missä multaa oli

n. 40 cm ja sekaista maata sen alla n. 10 cm. Sen kaakkoisosassa oli rikottu hautaa 513 tehtäessä. Hautakuoppa oli hieman koilliseen levenevä, pyöristyväkulmainen, lounaispäässä oli pohjalla kuopanne. Haudan keskikohdan päällä oli tummempi maaläikkä, hajanainen, 10-25 cm halkaisijaltaan olevista kivistä tehty latomus ja jonkin verran hiiltä. Koillispäässä ja keskikohdalla oli n. 10 cm pohjatasoa ylempänä ensimmäiset merkit suorakulmaisesta arkusta, joka oli ollut n. 50 cm leveä ja ainakin 110 cm pitkä. Lounaispäässä arkun reunoja ei ollut säilynyt, mutta pohjalla oli puujälkiä n. 175 cm:n päässä koillispäädystä, joten mahdollisesti arkku on ollut näin pitkä. Arkun itäkulmassa oli kuutiokivi (165), sen keskivaiheilla pari pronssiiniittiä (164), pronssihela (161) ja spiraaleja (162). Lähempänä lounaispäätä oli vielä yksi spiraali (163). Aivan hautakuopan pohjoisnurkalta, ison kiven sivulta löytyi katkelmallinen rautainen rengasneula (166). Täyte- maasta löytyi lisäksi saviastianpaloja (167).

Hauta 451

Sijainti 119/106	Karttasivu(t) 67
Suunta SSW-NNE	Valokuva(t) 45
Koko n. 240x70-55 cm	Löydökset 22346:168
Syvyys 100-105 cm	

Hauta oli lähellä kuivurin kivijalkaa, missä multaa oli 15-25 cm, mutta sekaista maata 30-40 cm. Se oli tehty osittain haudan 471 päälle, ja tämän päällä oli hauta 452 ja mahdollisesti hieman hautaa 447. Hautakuoppa oli ylhäältä soikeahko, mutta lähempänä pohjaa suorasiivuinen, vain lounaispäästä pyöristyvä. Tämä pää oli sattunut kahden kiven väliin, niin että se ei ollut säännöllinen. Pohjakin oli täällä koillispäätä ylempänä. Kuopan yläosassa, lounaispäässä oli pieni hiililäikkä, mutta muuta mainittavaa ei havaittu, ja ainoa löydös oli rautavarras (168).

Hauta 452

Sijainti 119/107	Karttasivu(t) 67
Suunta SW-NE	Valokuva(t) 45
Koko n. 190x55-60 cm	Löydökset -
Syvyys n. 100 cm	

Hauta sijaitsi osittain edellisen sekä haudan 526 päällä ja tämän

luoteisivua rikkoi hieman hauta 454. Todennäköisesti haudan 471 länsipää on jäänyt näiden kaikkien alle. Hautakuoppa oli tasaleveä, lounaispäästä pyöristytävä, koillispäästä suora, pohja oli jokseenkin tasainen. Hauta oli täysin löydötön.

Hauta 453

Sijainti 121/108

Karttasivu(t) 68

Suunta SW-NE

Valokuva(t)

Koko ylhäältä n. 170x55 cm
pohjasta 140x42 cm

Löydökset 22346:169-179

Hauta oli aivan kuivurin kivijalan vieressä ja se oli tehty kolmen suuren kiven väliin. Paikalla oli multaa n. 25 cm ja sekais- ta maata n. 30 cm. Maa oli aivan täynnä juuria. Hautakuoppa oli tasaleveä, pyöristytäväkulmainen ja pohjasta kivien vuoksi hieman epätasainen. Melko pinnalta löydettiin hammas, keltaisen helmen puolikas, veitsen ruoto, rautanaula ja rautaesineen katkelma (179, 169-172), pari raudanpalaa ja naula tavattiin aivan haudan pohjalta (173-175). Täyttemaassa oli edelleen muutamia saviastian- paloja ja rautakuonaa tavallista enemmän.

Hauta 454

Sijainti 119/107

Karttasivu(t) 67

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 45

Koko n. 190x55-60 cm

Löydökset 22346:180-181

Syvyys 100-110 cm

Hauta oli tehty ainakin hautojen 452 ja 526-päälle. Se oli lähes tasaleveä, pyöristytäväpäinen, vain vähän pohjaan kapeneva. Pohja oli jokseenkin tasainen. Täyttemaasta löydettiin kolme saviastian- palaa ja rautakuonamöykky, mutta hautaus oli esineetön.

Hauta 455

Sijainti 113/107

Karttasivu(t) 62,63

Suunta WSW-ENE

Valokuva(t) 28-32

Koko n. 320x115-120 cm

Löydökset 22346:182-190

Syvyys 90 cm

Hauta oli haudan 445 alla, ja sitä oli rikottu myös hautoja 463, 464 ja mahdollisesti hautaa 436 tehtäessä. Tämä hauta taas oli tehty jonkin verran haudan 461 päälle. Hauta näytti esiin tulles-

saan suorakulmaiselta, mutta alempana siinä oli korvakkeet ja säilyneen sivun keskiosa kaartui hieman ulospäin. Pohjalla, joka vietti länteen, oli puujälkiä ja lounaispään korvakkeissa likainen maa jatkui hieman muuta pohjaa syvemmälle. Lounaispäästä tavattiin eläimen hammas (189), Vähän maatonutta luuta oli luoteiskulmalla, ja sen lähettäviltä tavattiin sormus (188), helmen palasia (182), sirpin katkelma (183) ja spiraalikoriste (186). Toinen katkelma samasta sirpistä löytyi hieman kauempaa (184), samoin pari helmeä (185, 187). Pohjoislaidalla oli saviastianpala.

Hauta 456

Sijainti 117/106

Karttasivu(t) 67

Suunta SW-NE

Valokuva(t)

Koko n. 115x45

Löydökset -

Syvyys n. 85-90 cm

Hauta sivusi hautaa 439 ja hauta 468 oli tehty sen päälle. Hautakuoppa oli jokseenkin tasaleveä, koillispäästä lähellä pohjatasoa pyöristynyt ja tasapohjainen. Mitään löydöksiä ei tavattu.

Hauta 457

Sijainti 117/108

Karttasivu(t) 73

Suunta SW-NE

Valokuva(t)

Koko ylhäältä n. 290x80 cm
pohjalta n. 255x60 cm

Löydökset 22346:191-194

Syvyys 105-115 cm

Haudan kohdalla oli multaa n. 30-35 cm ja sen alla sekaista maata n. 10 cm. Se oli tehty hautojen 462 ja 466 päälle ja tämän päällä taas olivat haudat 469 ja 483, hieman myös hauta 468. Hautakuoppa oli pohjaan lyhenevä ja kapeneva, ylempää pyöristyneä kulmainen, mutta pohjalta lähes suorakulmainen. Pohja oli koillispäästä ison kiven vuoksi n. 15 cm korkeammalla. Koillispäästä tavattiin läheltä pohjatasoa eläimen hampaan katkelmia. Täyttemaassa oli Saviastianpaloja, palanutta savea ja rautakuonaa.

Hauta 458

Sijainti 116/109

Karttasivu(t) 65

Suunta NW-SE

Valokuva(t)

Koko ainakin 110x42 cm

Löydökset 22346:195-196

Syvyys n. 75 cm

Haudan kohdalla multaa oli n. 35 cm ja sekaista maata n. 10 cm. Se oli tehty haudan 470 kaakkoiskulman päälle ja sen kaakkoispää oli rikkoutunut hautaa 469 tehtäessä. Hautakuoppa oli tasa-levä ja ainakin luoteispäästä pyöristytvä, pohja oli aivan tasainen. Täyttemaassa oli rautaesineen katkelma (195) ja rautakuonamöykky.

Hauta 459

Sijainti 115/110

Karttasivu(t) 65

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 35, 38, 40

Koko n. 180x50 cm

Löydökset 22346:197-199

Syvyys 90-95 cm

Hauta sijaitsi pari metriä edellisestä luoteeseen, missä pinta-multaa oli n. 35 cm ja sekaista kerrosta n. 10-15 cm. Hauta oli kuitenkin lähes kokonaan pelto-ojan alla, joten sen rajat tulivat selviksi vasta n. 65-70 cm:n syvyydessä. Sen koillispää oli tehty haudan 522 ja ehkä myös haudan 523 päälle. Hautakuoppa oli lähes suorakulmainen ja pohja oli tasainen. Täyttemaasta löydettiin saviastianpaloja, rautakuonaa ja piinpalanen.

Hauta 460

Sijainti 114/114

Karttasivu(t) 78, 79, 92

Suunta SW-NE

Valokuvat 46-56

Koko ?

Löydökset 22346:200-211

Syvyys n. 70 cm

Hauta oli aivan vuoden 1969 kaivausalueen rajalla ja sen lounaispää oli todennäköisesti tuhoutunut tuolloin tutkittuja hautoja 54 ja 56 tehtäessä. Sen kaakkoissivun päälle meni jonkin verran hauta 512, jonka täyttemaasta löydettiin osa esiliinan reunusta, ja myös hauta 423 lienee ollut sen päällä. Tämä hauta taas oli tehty haudan 527 päälle. Viimeksi mainitusta oli säilynyt hieman itäpäästä ja kaksi kulmatolppaa hautoja 460 ja 512 syvempinä. Haudasta 460 oli jäljellä n. 100x60-65 cm laaja kulmaus kaivetun alueen ja haudan 512 rajaamana. Kuopan pohjalla oli kuitenkin jäännöksiä vajaa 50 cm leveän arkun päädystä, joten hauta ei lie ollut paljon säilynyttä osaa leveämpi. Puujäljet tulivat esiin n. 20 cm pohjaa ylempänä, mutta näitä 10-20 cm ylempää tavattiin esiliinan jäännökset (202) ja kolme pientä hopeasormusta (203,

205, 208). Myös muut löydökset, helmet (200, 207) ja pyöreä spiraalikoriste (206) löydettiin 25-40 cm pohjatasoa ylempää. Vaikka esiliinan helmaosa oli paremmin asemillaan kuin yksikään kalmistosta aikaisemmin löydetty vastaava koriste, esiliinan yläosa ei ollut ehjä ja spiraalireunuksista päätellen esiliina oli ollut osaksi kaksinkerroin. Helmaosan päällä oli paikoin tuohikerros, täytemaasta löydettiin eläinen hammas ja savias-tianpaloja.

Hauta 461

Sijainti 112/105	Karttasivu(t) 62, 63
Suunta ENE-WSW	Valokuva(t) 28-31
Koko ainakin 260x110 cm	Löydökset 22346:212-221
Syvyys 70-80 cm	

Hauta oli kaivausalueen länsiosassa lähellä vuonna 1969 kaivettua aluetta. Sen päällä oli multaa 20-30 cm ja vielä sekaista maata n. 10-15 cm; pelto-oja kulki sen päältä. Sen lisäksi sen päälle oli tehty ainakin haudat 445, 455, 463 ja 464. Haudan lounaispäässä lienee ollut kiveys, joka oli hajonnut pelto-ojaa kaivettaessa. Hautakuoppa oli suorasivuinen ja jokseenkin tasapohjainen, säilyneessä lounaispäässä oli erittäin selvät tolpanjäljet, jotka ulottuivat n. 10 cm muuta pohjatasoa alemmaksi. Haudan koillisestä löytyi pääkallon jäännöksiä, muutamia hampaita ja pieni tasavartinen solki (218), ja tästä n. 40 cm lounaaseen tavattiin rautaveitsi (216). Toinen veitsi (217) oli edellisestä n. 20 cm pohjoiseen. Muut löydökset, rautanaulat ja raudanpalanen (212-215) olivat ylempänä täytemaassa. Haudan pinnalta ja kiveyksestä löydettiin rautakuonaa ja hiilenpaloja.

Hauta 462

Sijainti 115/108	Karttasivu(t) 65, 66
Suunta NW-SE	Valokuva(t) 29-32, 57-60
Koko n. 320x85-90 cm	Löydökset 22346:222-232
Syvyys n. 100 cm	

Haudan kohdalla multaa oli n. 35 cm ja sekaista maata n. 10 cm. Sen luoteispää oli pelto-ojan alla ja kaakkoispäätä oli rikottu hautoja 436, 448, 457 ja 483 tehtäessä. Tämä hauta puoles-

taan oli haudan 465 päällä. Sen kaakkoispään vaiheilla oli pinnalla muutamia suurehkoja kiviä, jotka mahdollisesti olivat jäännös hautakiveyksestä. Hautakuoppa oli tasaleveä, pyöristyväkulmainen ja pohjalta jokseenkin tasainen, vaikkakin luoteispää oli n. 10 cm alempana kuin kaakkoispää. Haudan pinnalta löydettiin pronssihela (222), mutta muuten kaikki löydökset, rautakuonakin, tavattiin läheltä haudan pohjaa. Vainaja, josta oli säilynyt pääkalloa ja reisiluita, oli maannut pää luoteista kohden. Hauta oli mennyt poikki reisiluiden keskivaiheilta hautaa 436 kaivettaessa, ja todennäköisesti jo siinä yhteydessä miekan säilä oli kiskaistu haudasta. Kahvan osat (225) olivat kuitenkin jääneet paikoilleen maahan, samoin hieman ruosteen kappaleita säilästä (?). Miekka oli levännyt vainajan oikealla puolella, vasemmalta kyljeltä löydettiin kilvenkupura (226) ja väkipuukko (224), jonka kärjen lähellä oli sormus (227). Rautainen neula (228) lepäsi vainajan rinnalla ja keihäänkärki (223) löytyi haudan pohjoiskulmalta. Rautakuonamöykät olivat kaikki haudan pääpuolella samassa tasossa kuin muutkin löydökset. Ihmisen hammas (229) löytyi aivan haudan luoteispäästä ja lisäksi hajallaan oli muutama maatonut luunpala ja saviastianpaloja.

Hauta 463

Sijainti 112/106

Karttasivu(t) 62, 63

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 28-32

Koko n. 230x50-65 cm

Löydökset 22346:333-241

Syvyys 85-90 cm

Hauta oli lähellä vuoden 1969 kaivausalueen rajaa, missä multaa oli n. 20 cm ja sekaista maata n. 15 cm. Se oli kuitenkin melkein kokonaan pelto-ojan alla, joten sen rajat selvisivät vasta n. 55 cm:n syvyydessä maanpinnasta. Se oli tehty hautojen 445, 455 ja 461 päälle. Hautakuoppa oli koillispään levenevä ja pohjaan lyhennevä, suorapäinen ja tasapohjainen. Keskivaiheilla oli pieni kiveys lähellä pohjatasoa ja koillispäässä oli päätyä kiertäviä puujälkiä ja hiiltä. Täytemaasta löydettiin saviastianpalasia ja esineiden katkelmia (235, 239) sekä spiraaleja (234, 238). Kuopan keskivaiheilla oli kaksi naulaa (233, 236) ja koillispäädystä yksi (237).

Hauta 464

Sijainti 114/106
 Suunta SSW-NNE
 Koko n. 250x90 cm
 Syvyys 100-115 cm

Karttasivu(t) 62
 Valokuva(t) 28-32
 Löydökset 22346:242-250

Hauta oli edellisen itäpuolella miltei samassa suunnassa kuin sekin. Se oli tehty hautojen 445, 455 ja 461 itäosien päälle ja sen päällä taas olivat haudat 436 ja 448. Hautakuoppa oli soikeahko, vain hieman pohjaan pienenevä. Pohja oli lounaispäässä n. 15 cm syvemmällä kuin koillisessa. Täytemaassa oli maatuneita luunjäänöksiä, hiiltä, pari saviastianpalaa, helmi (242) ja rautaesineiden katkelmia (243-245, 247). Myös kokkare rautakuonaa löydettiin.

Hauta 465

Sijainti 116/107
 Suunta WSW-ENE (?)
 Koko n. 280x110 cm (?)
 Syvyys n. 80 cm

Karttasivu(t) 65, 66
 Valokuva(t) 30-31
 Löydökset 22346:251

Haudan lounaispäästä oli säilynyt vain pieni kulmaus hautojen 436 ja 462 rajaamalla alueella, mutta tässä kulmauksessa oli maatonut pääkallo (251). Kun haudat 457, 468 ja 483 oli saatu kaivettua pohjaan, oli hautojen 468 ja 483 rajalla muuta pohjatasoa n. 10 cm alemmaksi ulottuva pyöreä maaläikkä, ja samantapainen matalampi tavattiin haudan 457 keskivaiheilta. Nämä saattoivat olla päätytolppien jäljet, jollaisia on tavattu jo useista Luistarin haudoista. Hauta, johon ne lähinnä olisivat voineet kuulua, on 465. Tämän keski- ja itäosa olisi näin jäänyt kokonaan hautojen 462, 457, 483 ja 468 alle.

Hauta 466

Sijainti 118/109
 Suunta SW-NE
 Koko n. 200x100 cm (?)
 Syvyys n. 85-90 cm

Karttasivu(t) 75
 Valokuva(t)
 Löydökset 22346:252-267

Hauta oli tehty suureksi osaksi haudan 528 päälle, ja tämän päällä taas olivat haudat 457, 497, 520 ja 521. Haudan raja oli näin vain luoteissivulla selvästi näkyvässä. Hautakuoppa on luultavasti

ollut leveähkö ja pyöristyväkulmainen. N. 70 cm maanpintaa alempana erottui 140x90 cm laajan puurakennelman reunoja, ja löydökset tulivat pääasiassa näiden sisäpuolelta 5-15 cm alemmaa, missä oli myös puujälkiä. Alueen lounaispäässä oli ihmisen hammas (262) ja riipushioimen katkelma (260), luoteislaidalla oli pieni hevosenkenkäsolkki (253) ja rautaveitsi (255). Hajallaan löydettiin suuri joukko saviastianpalasia (259), palanutta savea, palanutta luuta ja rautakuonaa. Puukehyksen ulkopuolelta löydettiin joukko esineen katkelmia, mm. jonkin hopeaesineen palanen (257), ja suurehko hevosenkenkäsolkki (252), jotka saattoivat olla peräisin alla olleesta haudasta 528. Haudan täyttemaassa oli myös hieman maatonutta luuta. Eteläkulman puujäljistä osa oli hiiltynyt ja näistä otettiin näyte.

Hauta 467

Sijainti 118/110

Karttasivu(t) 73

Suunta SW-NE

Valokuva(t)

Koko n. 110x50 cm

Löydökset 22346:268-273

Syvyys n. 90 cm

Hauta oli osaksi hautojen 469 ja 498 alla, ja sen kohdalla oli multaa n. 40 cm ja sekaista kerrosta n. 10 cm. Hautakuoppa oli tasaleveä, pyöristyväkulmainen ja aivan tasapohjainen. Pintakerroksista löydettiin helmi (268), hihnanjakaja (269) sekä pari hiiltynttä siementä. Täyttemaassa oli saviastianpaloja, rautakuonaa ja palanut luunsiru.

Hauta 468

Sijainti 117/107

Karttasivu(t) 67

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t)

Koko ylhäältä n. 195x50-70 cm
pohjalta n. 190x40 cm

Löydökset 22346:274-277

Syvyys n. 110 cm

Haudan kohdalla oli multaa n. 30 cm ja sekaista kerrosta n. 10 cm. Se oli tehty ainakin hautojen 456 ja 483 päälle, ehkä myös haudan 465 (ks. mainitun haudan selostusta). Hauta oli yläosastaan päärynän muotoinen, koillisestä leveämpi, mutta alemmaa hautakuoppa oli lähes tasaleveä ja pohja oli tasainen. Sen tähden sen länsisivun keskivaiheilla ollut pyöreä paalunjälki erotuikin hyvin selvästi. Haudan täyttemaasta löydettiin pieni tasa-

vartinen solki (275), pari rautaesineen katkelmaa ja saviastian-palasia.

Hauta 469

Sijainti 117/109
Suunta SSW-NNE
Koko n. 250x50 cm
Syvyys n. 110 cm

Karttasivu(t) 73
Valokuva(t)
Löydökset 22346:278-283

Haudan kohdalla oli mullan paksuus n. 40 cm ja sen alla oli sekaista maata n. 10 cm. Hauta oli tehty hautojen 457, 458 ja 467 päälle. Se oli säännöllisen muotoinen, hieman päihin kapeneva, ja sen pohja oli hyvin tasainen. Lounaispäässä oli maatonutta luuta, koillispäässä ja luoteisreunalla hieman puujälkiä. Täyttemaasta löydettiin punnus (279), rautavartaan katkelma (278), saviastian-pala, palanutta savea, kuonamöykky ja pari sirua palanutta luuta. Pintakerroksesta tavattiin eläimen hammas (283).

Hauta 470

Sijainti 116/110
Suunta SSW-NNE
Koko n. 140x60 cm
Syvyys 95-100 cm

Karttasivu(t) 65, 74
Valokuva(t)
Löydökset 22346:284-285

Haudan kohdalla oli multaa n. 35 cm ja sekaista kerrosta sen alla n. 10 cm. Hauta oli tehty haudan 490 päälle ja sitä oli rikottu hieman hautoja 458 ja 499 tehtäessä. Hautakuoppa oli hieman päihin kapeneva, suoraseinäinen ja tasapohjainen. Sen yläosassa oli pienistä kivistä tehty kaksikerroksinen kiveys, joka peitti 2/3 haudan alasta. Kuopan pohjalta, koillispäästä, löydettiin ihmisen hammas ja sen läheltä pieni pronssiriipus tai hela (284). Itäkulmalla oli useampia hampaita, mutta nämä saattoivat kuulua hautaan 490, jonka yhteydessä ne on luetteloitu (ks. 22346:451).

Hauta 471

Sijainti 120/107
Suunta WSW-ENE
Koko ainakin 140x100 cm
Syvyys n. 90-95 cm

Karttasivu(t) 68, 69
Valokuva(t) 61
Löydökset 22346:286-292

Hauta sijaitsi lähellä kuivurin seinämää, missä multaa oli 20-25 cm ja sekaista kerrosta n. 30-35 cm. Se oli niin pahasti jäänyt myöhempien hautojen alle, että arviot sen alkuperäisestä koosta ovat hyvin epävarmat. Keihäänkärki (287) oli kärki koillista kohti ja aivan sen läheltä löytyivät sormus (288) ja saviastianpalat (289). Toinen sormus (286) oli aivan samoilla paikoin, mutta 30 cm ylempänä. Lisäksi löytyi rautakuonaa, ja kaikki tämä oli alueella, joka jäi hautojen 449, 493, 451, 452 ja 453 väliseen tilaan. Mahdollisesti vielä haudat 447 ja 526 olivat ulottuneet tämän haudan päälle. Haudan ainoa säilynyt sivu, joka oli luoteen puolella oli aivan suora ja pohja oli tasainen. Pintamaasta haudan vaiheilta löydettiin eläimen leukaa ja hampaita (292).

Hauta 472

Sijainti 111/111

Karttasivu(t) 70, 72

Suunta S-N (?)

Valokuva(t) 36-39, 62, 63

Koko ainakin 160x80cm

Löydökset 22346:293-305

Syvyys n. 60 cm

Hauta sijaitsi aivan vuoden 1969 kaivauksen rajalla, missä multaa oli 20-25 cm ja sen alla sekaista kerrosta n. 15 cm. Osa haudasta oli tuhoutunut viemäriöjan kaivauksen yhteydessä. Hautakuoppa lienee ollut lähes suorakulmainen ja sen pohja oli aivan tasainen. Kuopan reunoilla oli hyvin heikkoja puujäännöksiä ja pohjalla oli epämääräisiä jälkiä maatuneista luista. Eteläpäästä löydettiin vuorikristallihelmi (295), keskemältä hopearaha (300), toinen helmi (296), spiraalikoristeita (293, 294, 297, 298, 301) ja pronssista reunahelaa (299) sekä raudanpaloja (302). Täytemaassa oli saviastianpaloja, rautakuonamöykky ja piinpala. Osa löydöksistä saattaisi olla haudasta 473, joka näyttää tuhoutuneen lounaispäästään tätä tehtäessä.

Hauta 473

Sijainti 111/110

Karttasivu(t) 70, 72

Suunta WSW-ENE

Valokuva(t) 36-38

Koko ? x n. 80 cm

Löydökset 22346:306-311

Syvyys n. 60 cm

Hautaa oli säilynyt vain pieni kaistale hautojen 442, 475, 446 ja 472 välissä, niin että sen koosta on vaikea sanoa mitään. Mahdollisesti hautakuoppa on ollut muodoltaan soikeahko; pohja vai-

kutti aivan tasaiselta. Luoteislaidalla oli vähän puunjäännöksiä. Säilyneeltä kaistalta löydettiin hopearaha (307), vyönhela (310), rautavartaan katkelma (306), spiraalikoristeita (308, 309) ja pari saviastianpalaa.

Hauta 474

Sijainti 114/112

Karttasivu(t) 77, 78

Suunta NW-SE

Valokuva(t) 35, 37-40

Koko ainakin 120x45 cm

Löydökset 22346:312-314

Syvyys n. 65 cm

Hauta oli samalla alueella edellisten kanssa, näistä pari metriä koilliseen. Vanhan kaivausalueen raja leikkasi sen luoteispäätä ja kaakkoispää oli rikkoutunut hautaa 440 tehtäessä. Multaa oli paikalla n. 20 cm ja sekaista maata n. 15 cm. Hautakuoppa on todennäköisesti ollut lähes suorakulmainen ja pohja oli jokseenkin tasainen. Täyttemaassa oli punnus (312), spiraaleja (313) ja koristettu saviastianpala (314).

Hauta 475

Sijainti 113/111

Karttasivu(t) 70, 72

Suunta SW-NE

Valokuva(t) 35-40, 64

Koko n. 220x95 cm

Löydökset 315-334

Syvyys n. 65 cm

Hauta sijaitsi samalla alueella kuin edellisekin. Sen päällä oli multaa n. 20-25 cm ja sekaista maata n. 15 cm. Se oli tehty hautojen 444 ja 473 päälle ja sen päällä taas olivat haudat 440, 442, 446 ja 494. Haudan keskiosa oli kuitenkin säilynyt, ja sen päällä oli komea kiveys. Kartoissa ja valokuvissa näkyvä suurin kivi oli kuitenkin haudan sivussa ja luultavasti se ei ollut laisinkaan paikalle tuotu. Hautakiveyksen laajuus oli n. 120x70 cm ja kivet olivat kooltaan 10-40 cm. Niiden joukossa oli melko runsaasti hiiltä ja myös rautakuonaa. Hautakuoppa oli ylempää koilliseen levenevä, mutta lähempänä pohjaa lähes suorakulmainen. Pohja oli erittäin tasainen. Eniten löydöksiä tuli kiveyksen alta haudan keskialueelta. Täällä oli pari pronssihelaa (315, 325), rautakulunen (324), pronssiesineiden kappaleita (319, 323), spiraalikoriste (329) ja 2 rautavarrasta (326, 330). Lounaispäässä oli spiraalikoristeiden katkelmia ja raudanpaloja (316, 318, 321, 322, 327), koillispäässä pronssiniitti ja spiraalien katkelmia (320, 317, 328).

Kiveyksen pohjoisreunalta tavattiin jälkiä maatuneesta luusta, mutta hautakuopan pohjalla oli vain hieman luutönnää lähellä kaakkoisreunaa, myös aivan vähäisiä puujälkiä havaittiin. Täyttemaasta löytyi vain yksi saviastianpala ja palanut luunsiru, mutta rautakuonaa oli seitsemän möykkyä.

Hauta 476

Sijainti 115/111

Karttasivu(t) 81

Suunta SW-NE

Valokuva(t) 35, 37-40

Koko ? x 70 cm

Löydökset 22346:335-340

Syvyys 85-90 cm

Hauta sijaitsi aivan edellisen vieressä, sen itäpuolella. Sen päällä oli multaa n. 35 cm ja sekaista kerrosta vielä n. 20 cm. Haudat 440, 501, 522 ja luultavasti myös 523 oli tehty sen päälle. Hautakuoppa lienee ollut jokseenkin suorakulmainen ja pohjasta tasainen. Säilyneestä lounaispään kulmauksesta löydettiin niittinaula (335), raudanpala (336), saviastianpaloja, palanut luunsiru ja pari rautakuonamöykkyä. Pohjalla oli pari maatunutta luunpalasta. Haudan pintakerroksessa oli hiiltä.

Hauta 477

Sijainti 120/116

Karttasivu(t) 90

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 65-67, 86

Koko n. 210x65-70 cm

Löydökset 22346:341-344

Syvyys 90-100 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen pohjoisosassa, missä multaa oli n. 30 cm ja sekaista maakerrosta n. 15 cm. Sen koillispää oli tehty haudan 480 päälle ja tämän päällä taas olivat haudat 482 ja 509. Hautakuoppa oli ehkä hieman koilliseen levenevä, päät olivat kuopan yläosassa pyöristyvät, mutta lähellä pohjaa suorat. Koillispäässä oli joitakin kiviä lähellä pohjatasoa. Pohja oli koilliseen viettävä. Haudan täyttemaassa oli saviastianpaloja, maatunutta luuta, rautakuonamöykky, eläimen hammasta (342) ja kivi-iskos.

Hauta 478

Sijainti 120/117

Karttasivu(t) 90

Suunta SW-NE

Valokuva(t) 65-67

Koko n. 125x50 cm

Löydökset 22346:345-350

Syvyys n. 100 cm

Hauta sijaitsi edellisestä pohjoiseen ja sekin oli tehty haudan 480 päälle. Lisäksi sitä tehtäessä oli rikottu hautaa 484, ja kaikki mainitut olivat osittain haudan 481 alla. Hautakuoppa oli tasaleveä, hieman pyöristyväpäinen ja tasapohjainen. Täyttemaasta löydettiin kiviakki (346), rautanaula (347), spiraalikoristeen (345) ja rautaesineen katkelma (348), saviastianpala ja palanut luunsiru.

Hauta 479

Sijainti 121/116

Karttasivu(t) 90

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 65-67

Koko ylhäältä n. 170x75 cm
pohjalta 150x55-60 cm

Löydökset 22346:351-355

Syvyys n. 120 cm

Hauta sijaitsi edellisten itäpuolella ja se oli tehty haudan 480 jalkopään päälle. Osa viimeksi mainitun haudan saviastiasta oli joutunut tämän täyttemaahan. Hautakuoppa oli tasaleveä, kulmista pyöristytävä. Sen pohja oli jokseenkin tasainen. Haudan täyttemaasta löytyi edellä mainittujen saviastianpalojen lisäksi pari sirua palanutta luuta, rautakuonamöykky sekä pronssinen hevosenkenkäsolkki (351). Lähellä pohjatasoa oli eläimen hammasta (352), hieman maatonutta luuta ja heikkoja puujälkiä.

Hauta 480

Sijainti 120/117

Karttasivu(t) 90, 91

Suunta lähes W-E

Valokuva(t) 65-70

Koko ainakin 300x145 cm

Löydökset 22346:356-394

Syvyys n. 90 cm

Hauta oli kaivausalueen pohjoisimmassa osassa, missä multakerrosta oli n. 30 cm ja sekaista maata 10-15 cm. Vaikka sen päällä oli useita hautoja, se havaittiin melko varhaisessa vaiheessa. Hautakuoppa oli tasaleveä, pyöristytäväkulmainen, ja sen pohja vietti hieman itää kohti. Länsipäässä, missä hauta oli säilynyt vahingoittumattomana, esiintyi reunoilla n. 35 cm:n korkeuteen pohjatasosta vahvoja puujälkiä ja täällä niitä oli myös pohjalla. Itäpäässä, missä hautaa oli rikottu hautoja 477-479, 481 ja 484

tehtäessä, puujäljet olivat heikkommat. Vainaja lepäsi ilmeisesti kyljellään pää lännessä ja kasvot koillista kohti. Luiden asemasta päätellen tämä oli levännyt luode-kaakkosuunnassa, vaikka haudan suunta oli lähes länsi-itä. Vainajan pään pohjoispuolella oli keihäänkärki (378), olkapäiden korkeudelle eteläpuolelle oli asetettu viikate ja kirves (377,376), ja näistä länteen oli jonkin eläimen kalloa ja muitakin maatuneiden luiden jäännöksiä. Viikatteen alla oli mahdollisesti sarven katkelma (388). Aivan haudan 478 rajalla oli mahdollisesti kukkaron jäännös (374) ja siitä n. 40 cm kaakkoon pronssisormus (360). Aivan pään eteläpuolella oli latteasta pronssivartaasta tehty rengas ja yläruumiin vaiheilla oli useita spiraalikoristeita (364, 366, 368-373, 375, 379-382). Vain yksi spiraali löydettiin jalkopäästä (361). Täyttemaasta tavattiin pieni hopearengas (356), pronssiheloen palasia (358, 362, 365), rautaesineiden katkelmia (357, 359, 367), pari sirua palanutta luuta, rautakuonaa ja piinpala. Jalkopäästä löydettyt saviastianpalat lienevät haudassa olleesta saviastiasta, joka oli rikkoutunut hautaa 479 tehtäessä, mutta jokunen pala löytyi myös muualta täyttemaasta. Melko pinnalta, tämän ja haudan 479 rajalta löydettiin pieni maalikiveä muistuttava esine (1025).

Hauta 481

Sijainti 121/117

Karttasivu(t) 90

Suunta NW-SE

Valokuva(t) 65-67, 71, 72

Koko ? x50 cm

Löydökset 22346:395-396

Syvyys n. 145 cm

Haudasta kaivettiin vain luoteispää ja se jatkuu kaivamattomalle alueelle kaivausalueen koilliskulmassa. Tässä kohtaa oli multaa lähes 35 cm ja sen alla vielä sekaista maakerrosta ainakin 20 cm, mutta haudan pohja oli 90 cm tämänkin rajaa alempana; se oli syvin kesällä 1984 kaivettu hauta. Se oli tehty ainakin hautojen 478, 479(?), 480 ja 484 päälle. Hautakuoppa vaikutti suorakulmaiselta, pohjaan jonkin verran lyhenevältä ja kapenevalta. Pohja oli tasainen. Täyttemaasta tavattiin pronssihelän katkelma (395) ja palanut savenpala.

Hauta 482

Sijainti 119/114

Karttasivu(t) 90

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 86

Koko n. 200x60 cm

Löydökset 22346:397-401

Syvyys n. 120 cm

Hauta sijaitsi edellisistä haudoista etelään ja se oli tehty haudan 477 päälle. Tämän päällä taas oli hauta 509. Paikalla oli multakerrosta 35-40 cm ja sekaista maata n. 10-15 cm. Hautakuoppa oli tasaleveä, päistä hieman pyöristytävä, pohjasta vain vähän epätasainen. Pinnalta löydettiin hihnanjakaja (397), täyttemaasta vyön pätehela (398), saviastianpaloja, palanut savenpala ja rautakuonamöykky.

Hauta 483

Sijainti 117/107

Karttasivu(t) 67

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t)

Koko 180-185x45-50 cm

Löydökset 22346:402-404

Syvyys n. 115 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen keskivaiheilla, missä multaa oli 25-30 cm ja sekaista maata 15-20 cm. Se oli tehty hautojen 457 ja 462 päälle ja sen kaakkoissivun päällä taas oli hauta 468. Haudan säilynyt sivu oli suora, kulmat olivat pyöristytävät ja pohja jokseenkin tasainen. Täyttemaassa oli saviastianpaloja, rautakuonaa ja tiilenpalanen (?), joka löytyi vain 5 cm pohjaa ylempää.

Hauta 484

Sijainti 121/117

Karttasivu(t) 90

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 65-67

Koko ? x n. 65 cm

Löydökset -

Syvyys n. 120-125 cm

Hauta sijaitsi aivan kaivausalueen pohjoisrajalla, ja siitä kaivettiin vain lounaisin pää, joka sekin oli särkynyt hautoja 478 ja 481 tehtäessä. Se oli puolestaan tehty haudan 480 koillisosan päälle. Koska 484:n hautakuoppa oli syvempi kuin päällä olleen haudan 478, sen muoto saatiin selville lähellä pohjatasoa. Se oli jokseenkin suorakulmainen, pohja näytti viettävän jonkin verran koilliseen. Ainakaan haudan tästä päästä ei tavattu mitään löydöksiä.

Hauta 485

Sijainti 122/113

Karttasivu(t) 84, 85

Suunta SW-NE

Valokuva(t) 73-77, 79

Koko n. 370x135-190 cm

Löydökset 22346:405-431

Syvyys 100-110 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen koilliskulmalla, missä multaa oli n. 15-30 cm ja sekaista maata n. 10-25 cm. Sen päälle oli tehty haudat 486, 488, 503, 507, 514, 515 ja 521, ja lisäksi sen koillispään läpi oli kaivettu aivan tasapohjainen pyöreä kuoppa, joka oli pohjasta läpimitaltaan n. 50 cm ja ulottui n. 20 cm haudan pohjatasoa syvemmälle. Sen pohjoissivulla oli toinen pienempi ja matalampi jälki (laajuus vajaa 20 cm, syvyys haudan pohjatasosta n. 7 cm). Haudan koillispäädyssä oli rivi suurehkoja kiviä ja näiden lounaispuolella oli pienemmistä kivistä muodostuvaa hajanaisista kiveystä, joka ehkä oli joutunut epäjärjestykseen kuoppia kaivettaessa. Hautakuoppa oli kiveyksen kohdalta leveämpi kuin muualta. Se pieneni vain vähän pohjaan, joka oli hieman epätasainen maapohjassa olleiden kivien vuoksi. Haudan lounaispäästä tavattiin jälkiä vainajan kallostä, mutta muuten luujäljet olivat hyvin vähäisiä, ja ne tavattiin 20-30 cm pohjatasoa ylempää. N. 20 cm pääkallostä pohjoiseen löydettiin sormuksen puolikas (426) ja toinen sormus (416) oli siitä 50 cm itään, mutta yli 25 cm ylempänä. Näiden väliltä, suunnilleen samalta tasolta kuin viimeksi mainittu sormus, tavattiin pieni hevosenkenkäsolki (417). Toinen hevosenkenkäsolki (415) löydettiin siitä n. 130 cm koilliseen aivan samasta tasosta, joka oli lähes 20 cm pääkalloa ylempänä. Helmiä löydettiin jo pintakerroksesta (405, 406). Alempanakin ne olivat hajallaan, mutta pääasiassa haudan lounaispuoliskossa (414, 421-423, 425). Koillispäässä haudan pohjalla oli sirpin puolikas (424). Todennäköisesti sirppi oli katkaistu myöhempää kuoppaa kaivettaessa. Muut löydökset, pronssiesineiden katkelmat (410, 411, 413), raudankappaleet (407 - 409, 412), saviasiastianpalat ja palaneet savenkappaleet löytyivät samoin hajallaan eri puolilta hautaa. Vain yksi spiraali tavattiin haudan kaakkoislaidalta. Pienenpieniä palaneita luunsiruja löydettiin melko yhtenäiseltä alueelta haudan koillispäästä, ja haudan lounaispään pinnalta tavattiin eläimen hammasta. Puujälkiä havaittiin vain vähän kaakkoissivulla ja koillispäädyssä, mutta haudan keskustassa oli kummallakin laidalla naulat n. 60 cm:n etäisyydellä toisistaan ja aivan samalla korkeudella (418, 419), joka

oli haudan pohjatasoa n. 10-15 cm ylempänä. On siis mahdollista, että haudassa oli ollut puurakenteita, mutta jäljet olivat todella vähäisiä.

Hauta 486

Sijainti 122/111	Karttasivu(t) 84
Suunta SW-NE	Valokuva(t)
Koko n. 180x60 cm	Löydökset 22346:432
Syvyys n. 135 cm	

Hauta sijaitsi edellisen kaakkoissivun päällä, ja lisäksi sitä tehtäessä oli rikottu hautoja 504 ja 515. Paikalla oli multaa n. 30 cm ja sekaista kerrosta 20-30 cm. Hautakuoppa oli tasaleveä ja pyöristyväpäinen. Pohja oli muuten tasainen, mutta koillispäästään se oli sattunut kiven kohdalle. Täyttemaassa oli vähän maatonutta luuta ja saviastianpaloja.

Hauta 487

Sijainti 123/112	Karttasivu(t) 84
Suunta SW-NE	Valokuva(t)
Koko 220x80-85 cm	Löydökset 22346:433-437
Syvyys 100-110 cm	

Hauta sijaitsi samalla alueella kuin edelliset, aivan niiden kaakkoispuolella. Se oli tehty haudan 488 päälle ja sen päällä taas oli hauta 492. Multakerrosta oli tässä n. 20 cm ja sekais- ta maata n. 20-25 cm. Hautakuoppa oli tasaleveä, pyöristyväpäi- nen. Lounaispää oli sattunut kiven kohdalla, joten siinä pohja oli n. 15 cm koillispäätä ylempänä. Täyttemaassa oli paikoin aika runsaasti hiiltä, ja siitä tavattiin rautaesineiden kat- kelmia, saviastianpaloja, piinpala ja palanut luunsiru.

Hauta 488

Sijainti 123/112	Karttasivu(t) 84
Suunta S-N	Valokuva(t)
Koko n. 220x50 cm	Löydökset 22346:439-440
Syvyys n. 100-105 cm	

Hauta oli lähes kokonaan edellisen ja haudan 492 alla, vain pie- ni kaista kummastakin päästä oli säilynyt. Näistä kävi ilmi,

että hauta oli ollut kapea ja jokseenkin suorakulmainen. Sen luoteiskulma oli tehty haudan 485 päälle. Haudan säilyneestä pohjoispäästä löytyi pronssipunnus (439) ja pari saviastianpalaa.

Hauta 489

Sijainti 119/111	Karttasivu(t) 73
Suunta SW-NE	Valokuva(t)
Koko n. 240x45 cm	Löydökset 22346:441-445
Syvyys n. 80-85 cm	

Hauta sijaitsi kaivausalueen keskivaiheilla sivuten hautoja 467 ja 505. Paikalla oli multaa 30-40 cm ja sekaista kerrosta n. 10 cm. Hautakuoppa oli kapea, pyöristyväpäinen ja pohjasta tasainen, joskin hieman lounaaseen viettävä. Koillispäässä oli täytemaassa n. 40x30x20 cm suuruudeltaan oleva kivi sekä pari pienempää. Haudan pinnalta löydettiin rautanaula (441) ja punnus (442), syvemällä oli jonkin rautaesineen katkelma (443), saviastianpaloja ja pari sirua palanutta luuta.

Hauta 490

Sijainti 117/110	Karttasivu(t) 74
Suunta SSW-NNE	Valokuva(t) 80-81
Koko n. 230x ainakin 60 cm	Löydökset 22346:446-451
Syvyys n. 85 cm	

Hauta oli kaivausalueen keskivaiheilla, missä multaa oli n. 35-40 cm ja sekaista maata n. 10-15 cm. Siitä oli säilynyt vain kaistale keskustaa, sillä luoteissivua peittivät haudat 470, 499 ja 524 ja kaakkoissivua haudat 467 ja 498. Haudan lounaispäästä, haudan 470 rajalta löytyi kasa hampaita, jotka saattoivat kuulua tämän haudan vainajalle. Niistä n. 40 cm koilliseen oli pronssisolki (447), jonka päällä oli säilynyt tuohikerros ja jonka yhteydessä oli myös tekstiiliä. Soljesta n. 80 cm koilliseen löydettiin aivan pieniksi paloiksi särkynyt saviastia (450) ja pari spiraalikoristeen katkelmaa (448, 449). Huomattavasti edellä lueteltuja ylempää, aivan haudan 499 rajalta, löydettiin pronssisorumus (446). Haudan pohjalla oli selvä tumma kerros, ja koillispäässä havaittiin puureunan jälki n. 5 cm ennen pohjaa, joka oli hyvin tasainen.

Hauta 491

Sijainti 111/109	Karttasivu(t) 70,71
Suunta SW-NE	Valokuva(t) 36-37
Koko n. 120x50 cm	Löydökset 22346:452
Syvyys n. 70 cm	

Hauta sijaitsi kaivausalueen länsiosassa lähellä vuoden 1969 kaivausta, missä multaa oli n. 20-25 cm ja sekaista maata 10-15 cm. Sen alue sekaantui vieressä olleisiin hautoihin 443 ja 446, joten se kyettiin erottamaan vasta pohjatasossa. Hautakuoppa oli soikeahko ja tasapohjainen. Täyttemaasta löydettiin rautanaula.

Hauta 492

Sijainti 123/111	Karttasivu(t) 84
Suunta SW-NE	Valokuva(t) 92
Koko 180-190x40-50 cm	Löydökset 22346:453-456
Syvyys n. 100 cm	

Hauta sijaitsi kaivausalueen koilliskulmalla, missä multaa oli n. 20 cm ja sekaista maata n. 25 cm. Se oli tehty hautojen 487 ja 488 päälle. Hautakuoppa oli hieman koillispäähän levenevä, luoteissivu oli toista pitempi, niin että koillispää oli vino. Pohja oli kivien vuoksi epätasainen. Haudan lounaispään päällä oli useita luita jostakin eläimestä ja myös hampaita. Täyttemaasta löydettiin kivikiekko (453), saviastianpaloja ja rautakuonamöykky.

Hauta 493

Sijainti 120/106	Karttasivu(t) 68
Suunta SSW-NNE	Valokuva(t)
Koko n. 240x80 cm	Löydökset -
Syvyys n. 115 cm	

Hauta oli rakennuksen kivijalan vieressä kaivausalueen itäreunalla, missä multaa oli vain 15 cm, mutta sekaista maata 40 cm. Se oli tehty haudan 438 päälle ja tämän päällä taas oli hauta 449. Hautakuoppa oli soikeahko ja pohjasta pyöristyvää. Tämän ja haudan 449 rajalta löydettiin eläimen hammas (159), joka on luetteloitu haudan 449 kohdalla.

Hauta 494

Sijainti 113/110

Karttasivu(t) 70, 71

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 36-40, 62

Koko ylhäältä ? x 60 cm
pohjalta n. 160x45 cm

Löydökset 22346:457-462

Syvyys n. 100 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen länsireunalla, missä multaa oli 25-30 cm ja sekaista maata n. 15 cm. Se oli tehty hautojen 446 ja 495 päälle ja sen päällä taas oli hauta 443, joka kuitenkin oli matalampi, niin että tämän pohja oli säilynyt. Hautakuoppa oli ylempänä soikeahko, mutta n. 20 cm pohjatasoa korkeammalla se oli muuttunut lähes suorakulmaiseksi. Pohja oli tasainen. Haudan keskivaiheilla, n. 10 cm pohjatasoa ylempänä, oli eläimen hampaita (461, 462), lounaispäässä, n. 30 cm pohjasta, oli ihmisen hammas. Täyttemaasta tavattiin lisäksi pronssikoristeinen rautahela (457) ja pari rautaesineen katkelmaa (458, 459).

Hauta 495

Sijainti 112/109

Karttasivu(t) 71, 72

Suunta SW-NE

Valokuva(t) 36, 37-39

Koko ? x 90 cm

Löydökset 22346:463

Syvyys n. 80-85 cm

Hauta sijaitsi osittain edellisen alla ja sen päälle oli tehty myös haudat 441, 443 ja 446. Se on jatkunut vuonna 1969 kaivetulle alueelle ja ilmeisesti se siellä on jäänyt haudan 39 alle. Näin selittyvät viimeksi mainitusta löydetyt hajalliset luut ja esineistö, joka ei tuntunut sopivan yhteen (vert. Luistari II s. 123). Pohjatasossaan osaksi säilynyt haudan pää näytti olevan suorasiivinen ja tasapohjainen, ja kummassakin kulmassa on ollut n. 25 cm läpimitaltaan olevat tolpat, jotka ovat ulottuneet lähes 20 cm muuta pohjatasoa alemmaksi. Näiden jäljet olivat selvinä säilyneet päällä olleiden hautojen alla. Haudan täyttemaassa oli hiilenpaloja, hieman maatonutta luuta ja rautavarras (463). Kaakkoisreunalla oli heikkoja puujälkiä.

Hauta 496

Sijainti 121/110

Karttasivu(t) 68

Suunta NW-SE

Valokuva(t) -

Koko ? x 65 cm   Löydökset -
 Syvyys n. 100 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen itäosassa, missä multaa oli n. 25-30 cm ja sekaista maata n. 20-30 cm. Siitä oli säilynyt vain pienten kivien täyttämä kaakkoispää, luoteispää oli jäänyt hautojen 515, 520 ja 528 alle. Hautakuoppa oli luultavasti ollut soikeahko ja pohjasta pyöristynyt. Löydöksiä ei tavattu.

Hauta 497

Sijainti 120/108   Karttasivu(t) 68
 Suunta NW-SE   Valokuva(t) -
 Koko n. 220x60 cm   Löydökset 22346:464-466
 Syvyys n. 120 cm

Hauta oli edellisen vieressä, sen lounaispuolella. Se oli hautojen 466, 520 ja 528 päällä ja sen pohjoiskulmaa peitti hauta 521. Hautakuopan seinämät olivat hieman mutkaiset ja sen päät olivat pyöristyneet. Pohja oli kaakkoispäästä kivien vuoksi epätasainen. Haudan päältä, sekaisesta maasta, löydettiin pienoiskirves (464), täytemaassa oli saviastianpaloja ja rautakuonamöykky.

Hauta 498

Sijainti 118/111   Karttasivu(t) 73
 Suunta SSW-NNE   Valokuva(t)
 Koko ylhäältä 200x60 cm   Löydökset 22346:467-469
    pohjalta 180x40 cm
 Syvyys n. 120 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen keskivaiheilla, missä multaa oli n. 40 cm ja sekaista maata n. 10 cm. Se oli tehty hautojen 467 ja 490 päälle. Hautakuoppa oli ylhäältä koillispäästä leveämpi, mutta pohjalla se oli aivan suorasiivinen ja lähes suorakulmainen. Pohja oli tasainen. Haudan päällä oli viisi 35-50 cm läpimitaltaan olevaa kiiveä sekä muutamia pienempiä mukuroita. Niitä oli koko haudan pituudelta, mutta ne eivät olleet säännöllisessä rivissä, mahdollisesti ne ovat joskus liikkuneet paikoiltaan. Täytemaassa oli lounaispäässä vinottain kulkeva puujälki, ja lisäksi löydettiin saviastianpaloja ja rautakuonamöykky.

Hauta 499

Sijainti 117/111

Karttasivu(t) 73

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t)

Koko 180x45-60 cm

Löydökset 22346:470-472

Syvyys n. 125 cm

Hauta sijaitsi edellisen luoteispuolella. Se oli tehty hautojen 470, 490 ja 524 päälle. Hautakuoppa oli koilliseen levenevä, suoraseinäinen ja muuten tasapohjainen, mutta länsilaidalla oli pohjalla kivi. Täyttemaasta löydettiin pronssisormuksen katkelma (470), rautaesineen katkelma (471) ja piinpala.

Hauta 500

Sijainti 117/114

Karttasivu(t) 80, 81

Suunta SW-NE

Valokuva(t) 62

Koko n. 400x80-105 cm

Löydökset 22346:473-502

Syvyys n. 90 cm

Hauta sijaitsi edellisistä pari metriä pohjoiseen. Multakerroksen paksuus paikalla oli n. 35-40 cm, sekaista maata oli n. 10 cm. Haudan lounaispään päälle oli tehty haudat 501 ja 523, luoteiskulmaa oli leikattu hautoja 502 ja 511 tehtäessä. Koko sen päällystä oli täynnä sekavaa kiveystä, ja koillispäädystä oli suunnaton kivenjätkä, joka mahdollisesti olisi voinut olla paikalle myöhemmin haudattu. Maapohjaan kuuluva kivi se ei ollut. Hautakuopan sivut olivat ulospäin kaartuvat, ja mahdollisesti lounaispäässä on ollut korvakkeet. Pohja oli koillispäässä lähes 20 cm syvemmillä kuin lounaispäässä. Hautakuopan laidoilla oli säilynyt selviä puujälkiä, jotka tulivat esiin 20-25 cm pohjatasoa ylempänä, ja myös pohjalla oli paikoin puukerrosta. Esineiden yhteydessä oli tuhta. Löydöksiä alkoi tulla jo pintamaakerroksesta ja ilmeisesti esineistö oli mennyt pahasti hajalle. Pääkallon jäännöksiä oli haudan keskivaiheilla ja niiden ympäristöstä tulivat tärkeimmät löydökset, veitsi (476), hopearahan ja -levyn sirpaleet (482, 487), punnus (491) ja vyönsolki (495), pronssiketjun katkelmat ja koristetun saviastian jäännökset (477, 497). Pronssisormus (481) löydettiin haudan koillispäästä suuren kiven juurelta. Spiraaleja, pronssiesineiden katkelmia ja varsinkin raudanpaloja oli hajallaan eri tasoissa. Melko pinnalta löydettiin myös kivikiekko (501). Täyttemaassa oli lisäksi pari sirua palanutta luuta, rautakuonaa ja kivi-iskos.

Hauta 501

Sijainti 116/113	Karttasivu(t) 80, 81
Suunta SSW-NNE	Valokuva(t) 35, 38, 40
Koko n. 210x70 cm	Löydökset 22346:503-510
Syvyys n. 110 cm	

Hauta oli osittain edellisen lounaispään päällä ja lähes täysin haudan 523 päällä. Sen länsikulmaa taas leikkasi hieman hauta 440. Todennäköisesti hauta 476 oli jäänyt näiden kaikkien alle. Hautakuoppa oli pohjaan lyhenevä ja kapeneva, pyöristyväkulmainen, ja sen pohjan keskivaiheilla oli poikittainen korkeammalla oleva kannas. Koillispäässä oli n. 20 cm pohjatasoa ylempänä pääkallon jäännöksiä, ja n. 10 cm näitäkin ylempänä tavattiin haudan keskivaiheilta maatonutta luuta. Lounaispäässä oli melko vahvoja puujälkiä n. 20 cm pohjatasoa ylempänä ja näiden läheltä tavattiin rautaesineen katkelma (505). Täyttemaassa oli lisäksi rautaesineen pala (503), pronssispiraali (504), saviastianpaloja, rautakuonaa ja muutamia palaneita luunsiruja.

Hauta 502

Sijainti 116/114	Karttasivu(t) 77, 78
Suunta WSW-ENE	Valokuva(t)
Koko n. 265x50-70 cm	Löydökset 22346:511-521
Syvyys n. 90 cm	

Hauta sijaitsi heti edellisen pohjoispuolella, missä multakerroksen paksuus oli n. 35 cm ja sekaisen maan n. 10 cm. Se oli tehty hautojen 423 ja 500 päälle, ja sen päällä oli hieman hauta 512. Hautakuopan seinät olivat ylempää hieman ulospäin kaarevat, mutta lähempänä pohjatasoa jokseenkin suorat. Koillispääty oli pyöristytävä, lounaispääty suora, pohja oli tasainen. Haudan täyttemaasta löytyi hopeinen hevosenkenkäsolki (515), vyönsolki (511), räpyläriipus (514), rautanaula (516), spiraaleja (513, 517), rautaesineen katkelmia (511, 518), saviastianpaloja, palaneita luunsiruja ja rautakuonaa.

Hauta 503

Sijainti 121/113	Karttasivu(t) 82
Suunta WNW-ESE	Valokuva(t) 86

Koko ylhäältä n. 210x115 cm Löydökset 22346:522-526
 pohjasta 165x45-50 cm
 Syvyys 130-135 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen pohjoisosassa, missä multaa oli n. 30 cm ja sekaista maata n. 10-15 cm. Se oli tehty hautojen 485, 505, 510 ja 525 päälle. Hautakuoppa oli ylhäältä soikeahko, alem-paa lähes suorakulmainen, voimakkaasti pohjaan pienenevä. Pohja oli jokseenkin tasainen. Täyttemaassa oli helmi (522), pronssi-spiraali (523) ja aivan hajonnutta pronssilevyä (524), saviasti-anpaloja ja eläimen hammas, joka oli haudan lounaislaidalla n. 30 cm pohjatasoa ylempänä. Siinä oli myös hieman maatonutta luuta ja puun jäännöksiä. Kaakkoispäässä melko lähellä pohjaa oli yksi n. 25-30 cm halkaisijaltaan oleva kivi.

Hauta 504

Sijainti 122/111 Karttasivu(t) 84
 Suunta NNW-SSE Valokuva(t) 78
 Koko ainakin 100x50 cm Löydökset 22346:527
 Syvyys n. 95-100 cm

Hauta oli kaivausalueen itäosassa, missä multaa oli n. 30 cm ja sekaista maata 20-30 cm. Sen luoteispää oli hävinnyt hautaa 486 tehtäessä. Haudan säilynyt osa oli tasaleveä, päästä pyöristyvää. Pohja oli kivien johdosta epätasainen. Osittain haudan päältä löydettiin jauhinkiven aluskivi (ks. kuva 78) ja täyttemaassa oli saviastianpala.

Hauta 505

Sijainti 120/113 Karttasivu(t) 82, 83
 Suunta SW-NE Valokuva(t) 83, 84
 Koko ainakin 200x75 cm Löydökset 22346:528-540
 Syvyys n. 85-90 cm

Hauta sijaitsi edellisestä 2-3 m länsiluoteeseen. Sen päällä oli multaa n. 30-35 cm ja sekaista maata 10-15 cm. Hauta 503 oli sen koillispuolella päällä ja hauta 510 peitti sen luoteissivua. Sen lounaispuolella päällä oli hajallinen joukko 30-50 cm läpimitaltaan olevia kiviä, jotka mahdollisesti alkuaan olivat olleet enemmän koossa. Haudan raja oli aluksi lounaispuolella aika epämääräinen, mutta alempana hautakuoppa vaikutti lähes suorakulmaiselta ja pohja oli

aivan tasainen. Lounaispäästä, n. 40-45 cm haudan päädystä, tavattiin pääkallon jäännöksiä ja haudan keskivaiheilla, n. 10 cm ylempänä oli ihmisen hampaita. Vielä 15 cm ylempää löydettiin muutamia suuria luita ja iso saviastianpala (351). Pääkallon alta tavattiin pronssisolki (536) ja toinen samanlainen (533) oli 20 cm siitä koilliseen, mutta lähes 20 cm ylempänä. Vainaja on mahdollisesti ollut kyljellään. Soljista n. 80 cm pohjoiskoilliseen oli sormus (534), ja siitä n. 20 cm pohjoiseen löydettiin krapusolki (532). Veitsen katkelma (530) oli haudan keskiosassa kaakkoislaidalla. Edellä mainittujen lisäksi löydettiin vain pari rautaesineen katkelmaa (529, 535), vyönsoljen katkelma (528) ja saviastianpala.

Hauta 506

Sijainti 118/113

Karttasivu(t) 88

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 86

Koko ainakin 190x60 cm

Löydökset 22346:541

Syvyys n. 120-125 cm

Hauta sijaitsi samalla alueella kuin edellinen, siitä pari metriä länteen. Se oli tehty hautojen 482 ja 510 päälle, ja tämän päällä taas olivat haudat 508 ja 509. Haudasta oli siten säilynyt vain kaakkoisin kulma, mistä päätellen se oli ollut jokseenkin suorasiivinen ja pyöristyväkulmainen. Täyttemaassa oli n. 40 cm läpimitaltaan oleva kivi. Ainoa löydös oli rautavartaan katkelma (541).

Hauta 507

Sijainti 121/112

Karttasivu(t) 82

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t)

Koko n. 190x55 cm

Löydökset 22346:542-547

Syvyys n. 105-115 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen koillisosassa, missä multaa oli n. 30 cm ja sekaista kerrosta n. 20 cm. Se oli tehty haudan 485 länsikulman päälle ja sen päällä taas oli hauta 521. Hautakuoppa oli pyöristyväpäinen, pohjaan jonkin verran kapeneva, pohjasta kivien vuoksi epätasainen. Täyttemaassa oli muutamia kiviä, ja siitä löydettiin pronssihela (542), sormus (543), helmi (544), saviastianpaloja, palanut luunsiru ja rautakuonamöykky.

Hauta 508

Sijainti 117/112
 Suunta SSW-NNE
 Koko n. 180x50 cm
 Syvyys n. 100 cm

Karttasivu(t) 80
 Valokuva(t)
 Löydökset 22346:548-554

Hauta sijaitsi kalmiston keskialueella, missä multaa oli n. 35-40 cm ja sekaista maata 10-20 cm. Se oli tehty hautojen 506, 522 ja 523 päälle. Hautakuoppa oli tasaleveä, pyöristyväkulmainen ja pohjasta tasainen. Koillispäässä oli hieman puujälkiä n. 25 cm pohjatasoa ylempänä. Pohjalta, lounaispäästä, tavattiin eläimen hammas (553) ja toinen oli n. 20 cm ylempänä täyttemaassa. Täyttemaasta löydettiin myös pronssispiraali (548), pieniä pronssihelana palasia (549) ja rautaesineen katkelma (551) sekä saviastianpala.

Hauta 509

Sijainti 118/114
 Suunta SW-NE
 Koko ylhäältä n. 215x75 cm
 pohjasta n. 180x40-60 cm
 Syvyys n. 115-130 cm

Karttasivu(t) 88
 Valokuva(t) 86
 Löydökset 22346:555-560

Hauta sijaitsi miltei edellisen jatkona koilliseen päin ja se oli tehty hautojen 482 ja 506 päälle. Se oli pohjaan lyhenevä ja kapeeneva ja sen sivut kaartuivat hieman ulospäin, niin että päät olivat selvästi kapeammat. Pohja oli suuren kiven tähden epätasainen. Luoteissivulla ja koillispäässä oli jonkin verran puujäännöksiä n. 30-40 cm pohjatasoa ylempänä. Täyttemaasta tavattiin vyönsoljen puolikas (555), spiraali (556) ja spiraalikoriste (558), kankiketjun niveliä (557), saviastian muruja ja eläimen hammas.

Hauta 510

Sijainti 120/114
 Suunta SW-NE
 Koko ylhäältä n. 350x135 cm
 pohjalta n. 315x105-120 cm
 Syvyys n. 110 cm

Karttasivu(t) 82, 83
 Valokuva(t) 82-87
 Löydökset 22346:561-594

Hauta sijaitsi kaivausalueen pohjoisosassa, missä multaa oli n. 35-40 cm ja sekaista maata 10-20 cm. Se oli tehty haudan 505 luoteissivun päälle, ja tämän päällä taas olivat osittain haudat 503,

506 ja 525. Haudan koillispäässä oli pystyyn tuetuista kivistä muodostuva kiveys. Hautakuoppa oli keskeltä tasaleveä, päistä pohjaan lyhenevä ja kaakkoissivulla oli päissä pienet ulokkeet. Ensimmäiset puujäljet esiintyivät n. 25 cm:n korkeudessa pohjatasosta haudan kaakkoissivulla ja ne jatkuivat n. 15 cm alaspäin melko selvinä. Luoteissivulla puujälkiä oli paljon vähemmän, mutta miekan päällä puuta oli melko runsaasti ja haudan koillispäässä oli pohjalla maatonutta puuta paikoin 2-3 cm paksult. Vainaja oli levännyt haudan kaakkoisreunalla pää lounaassa; täältä löydettiin jälkiä pääkallosta ja ihmisen hampaita läheltä pohjatasoa, ja niistä n. 40 cm koilliseen tavattiin vyön osia (581-584) ja sormus (570). Vainajan vasemmalla sivulla oli miekka (578) ja sen alla toinen sormus (580). Miekan vieressä oli haudan ainoa naula (572). Lounaispäästä löydettiin myös useimmat spiraalikoristeet (574-577). Huomattavasti ylempää (n. 30-35 cm) tavattiin hihnanjakaja (565) läheltä lounaispäätyä, ja vielä ylempänä oli helmi (562) ja rautavarras tai naula (563). Haudan keskivaiheilla, n. 15 cm pohjaa ylempänä oli kuutiokiven katkelma (569). Haudan koillispäässä, n. 40 cm pohjatasoa ylempänä oli toinen pääkallo ja aivan sen vieressä kokoon rutistetun pronssiastian jäännökset (566). Näiden ympäröstä löytyi suuria saviastianpalasia, raudanpaloja (561, 567), rautakuonaa, maatonutta luuta, eläimen hammas (590) ja yksi spiraalikoriste (568). Täyttemaassa oli vielä pari palanutta luunsirua ja kvartsi-iskos. Haudan lounaispäässä esiintyneestä hiilestä otettiin näyte. Koska hauta 525 oli tehty paikkaan, missä tämän haudan vainajan alaruumiin olisi pitänyt olla, siitä löydetty esineet ja esineiden katkelmat saattavat olla tästä haudasta.

Hauta 511

Sijainti 118/115

Karttasivu(t) 80, 88

Suunta SW-NE

Valokuva(t)

Koko n. 185x45 cm

Löydökset. 22346:595-599

Syvyys n. 90 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen pohjoisosassa, missä multaa oli 35-40 cm ja sekaista maata n. 10 cm. Se oli tehty ainakin haudan 513 päälle. Hautakuoppa oli tasaleveä ja suorapäinen, pohjasta tasainen. Täyttemaassa esiintyi joitakin kiviä, mutta varsinaista kiveystä ne eivät muodostaneet. Haudan lounaispäässä, pohjatasossa, oli naula (597), ja tämän pään täyttemaasta löydettiin punnus (596) ja

sormus (595), hajallaan oli saviastianpaloja ja rautakuonamöykky.

Hauta 512

Sijainti 115/114	Karttasivu(t) 77, 78
Suunta SW-NE	Valokuva(t)
Koko ainakin 135x55 cm	Löydökset 22346:600-605
Syvyys n. 80 cm	

Hauta sijaitsi kaivausalueen länsiosassa, vuoden 1969 kaivauksen rajalla, missä multaa oli n. 20 cm ja sekaista maata n. 10 cm. Hauta oli tehty hautojen 423, 460, 502 ja 527 päälle ja sen lounaispää oli tuhoutunut vuoden 1969 kaivauksessa, koska se oli sekaantunut hautojen 54 ja 56 alueisiin. Hautakuopan säilynyt osa oli tasaleveä, suorapäinen ja tasapohjainen. Täyttemaasta löydettiin helmi (600), kaksi rautaniittiä (601, 602), pronssisormus (603), spiraaleja (604) ja saviastianpaloja.

Hauta 513

Sijainti 117/115	Karttasivu(t) 80, 88
Suunta SSW-NNE	Valokuva(t)
Koko mahdollisesti 160x40 cm	Löydökset 22346:606-609
Syvyys n. 75 cm	

Hauta oli kaivausalueen pohjoisosassa, missä multakerroksen paksuus oli n. 40 cm ja sekaista maata oli n. 10 cm. Se oli tehty haudan 450 kaakkoiskulman päälle ja sen päällä taas oli hauta 511. Hautaa ei havaittu haudan 511 toisella puolella, joten se lienee ollut korkeintaan 160 cm pitkä. Hautakuoppa oli tasaleveä, pyörityväpäinen ja myös pohjasta pyörityvä. Sen kohdalta löydettiin tulusraudan katkelma (606), pronssisormus (607) ja saviastianpaloja.

Hauta 514

Sijainti 122/114	Karttasivu(t) 84
Suunta SSW-NNE	Valokuva(t)
Koko ? x 45 cm	Löydökset -
Syvyys n. 65 cm	

Hauta oli kaivausalueen koilliskulmassa, missä multaa oli n. 20 cm

ja sekaista maata n. 30 cm. Sen lounaispää oli tehty haudan 485 pohjoiskulman päälle ja sen koillispää jäi kaivamattomalle alueelle jatkuvan myöhemmän haudan alle. Hauta vaikutti tasaleveältä ja pyöristyväkulmaiselta ja sen pohja oli melko tasainen. Mitään löydöksiä ei sen kohdalta tavattu.

Hauta 515

Sijainti 121/111	Karttasivu(t) 82
Suunta SSW-NNE	Valokuva(t)
Koko ylhäältä n. 200x50-60 cm pohjalta 195x30-45 cm	Löydökset 22346:610-611
Syvyys n. 120-135 cm	

Hauta sijaitsi edellisestä n. 3 m etelään. Se oli tehty hautojen 585 ja 520 päälle ja tämän kaakkoissivua oli hieman leikattu haudata 486 tehtäessä. Multaa oli paikalla n. 30 cm ja sekaista maata 20-30 cm. Hautakuoppa oli päihin kapeneva, pyöristyväpäinen. Pohja oli koillispäästä n. 15 cm syvemmällä, sillä lounaispää oli sattunut parin suurehkon kiven kohdalle. Täyttemaasta löydettiin saviastian pohjapala ja pari palaa palanutta savea.

Hauta 516

Sijainti 112/117	Karttasivu(t) 86, 87
Suunta SW-NE	Valokuva(t)
Koko ylhäältä n. 280x110 cm(?) pohjalta n. 260x85 cm	Löydökset 22346:612-658
Syvyys 90-95 cm	

Hauta sijaitsi kaivausalueen luoteiskulmassa, missä alue oli äärimmäisen sekainen; haudan rajat voitiin erottaa selvästi vasta aivan pohjatasossa. Ainakin haudat 517 ja 519 oli tehty tämän haudan päälle, mutta luultavasti tässä oli ollut muitakin, joiden rajat olivat täysin sekaantuneet. Tämän haudan muoto oli ainakin pohjatasossa tasaleveä ja suorapäinen, ja koillispäässä oli selvät tolpanjäljet. Nämä olivat pyöreät, läpimitaltaan 15-20 cm, ja ne ulottuivat n. 10 cm muuta pohjatasoa syvemmälle. Haudan kohdalla oli multaa n. 30-40 cm, ja pian tämän kerroksen alta alkoi tulla löydöksiä, varsinkin pronssispiraaleja ja spiraalikoristeita (612, 613, 619, 625, 626, 628, 637, 638, 656). Eri tasoilta löytyi myös helmiä (614, 617, 620, 623, 629), rahoja (636, 644, 647), rannerenkaan katkelmia (627, 641, 645),

pronssinpaloja (618, 630, 632, 633) ja rautaesineiden katkelmia (615, 622, 624, 631, 642). Punnus (616) löytyi melko ylhäältä sekaisesta maasta, samoin yksi karhunhammasriipus (634), mutta kaksi muuta olivat lähellä pohjatasoa (652, 658). Pohjalta löytyi myös pari sormusta (643, 653), pronssiketjua (657), pari kulkusta (639, 640), veitsi ja tupen osia (651), pronssiniitti (649), pari hiointa (646, 654) ja miekan nuppi (655). Myös kolme naulaa löydettiin, kaikki haudan kaakkoisreunalta. Pari näistä (648, 650) oli lähellä pohjaa, kolmas n. 20 cm ylempänä.

Hauta 517

Sijainti 111/117	Karttasivu(t) 86, 87
Suunta SW-NE	Valokuva(t) 88
Koko n. 135-140x50 cm	Löydökset 22346:659-660
Syvyys n. 100 cm	

Hauta sijaitsi osittain edellisen päällä, sen länsikulmalla. Sen rajat saatiin esiin n. 10-15 cm ennen pohjatasoa. Kuoppa oli tasaleveä, pyöristyväkulmainen ja pohjasta kivien vuoksi hieman epätasainen. Täyttemaassa oli hioimen katkelma (659), spiraalikoriste (660) ja saviastianpaloja.

Hauta 518

Sijainti 113/116	Karttasivu(t) 86, 87
Suunta WSW-ENE	Valokuva(t)
Koko ainakin 180x75-90 cm	Löydökset 22346:661-679
Syvyys n. 90 cm	

Hauta sijaitsi edellisten kaakkoispuolella jokseenkin saman suuntaisena kuin nämäkin. Se erottui haudan 516 alueesta vasta n. 10 cm ennen pohjatasoa. Sen eteläkulmaus oli ilmeisesti tuhoutunut silloin, kun vuonna 1969 kaivettuja hautoja 57-59 oli tehty. Hautakuoppa oli pohjatasossa keskeltä jokseenkin suorasiivinen, mutta kaikissa säilyneissä kulmissa oli sivuille työntyvät ulokkeet. Koillispäässä oli säilynyt selviä puujälkiä. Maatunutta luuta oli vain hieman täyttemaassa. Löydöksistä osa oli jo 30-40 cm pohjaa ylempänä, kuten hopearaha (664), hopeasormus (668), pronssiesineiden katkelmat (661, 662), rautaesineen katkelma (669), yksi helmistä (667) ja useat spiraalit (663, 665, 666). Eläimen hammas (679) tavattiin koillispäästä n. 25 cm pohjatasoa ylempää. Lähellä

pohjatasoa lounaispäässä oli pari helmeä (670, 673), sirpin katkelmia (674, 675) ja spiraali (672). Haudan keskivaiheilta löydettiin pronssisormus (671) ja siitä koilliseen pronssiriipus (676) ja spiraali (678). Aivan koillispuolella oli vielä yksi sirpin katkelma (677). Haudan esiin saadusta päädyistä koilliseen oli parikymmentä cm ylempänä tasossa keritsimien kappaleita (766) spiraalikoriste (759), spiraali (761) ja eläimen hammas. On mahdollista, että hauta ulottui ylempänä pitemmälle tähän suuntaan, mutta tumman maan raja täällä oli niin mutkainen, että se saattoi koostua useampien hautojen kulmista.

Hauta 519

Sijainti 111/116

Karttasivu(t) 86, 87

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 88

Koko n. 150x50 cm

Löydökset 22346:680-691

Syvyys n. 115 cm

Hauta sijaitsi samalla alueella kuin edellisekin ja se oli tehty suurimmaksi osaksi haudan 516 eteläosan päälle. Se erottui vanhemmasta haudasta tummemman maanvärinsä ansiosta. Hautakuoppa oli jokseenkin tasaleveä, koillispuolella oli suora, lounaispuolella pyörityvä, pohja aivan tasainen. Haudan kohdalta löydettiin vaihtelevilta tasoilta esineitä ja esineen katkelmia, kuten hopearengas (683), hopearaha (684), pronssisormuksen katkelma (690), pronssiketjun katkelma (680), spiraalikoristeiden osia (681, 685, 689, 691), pronssi- ja rautaesineiden kappaleita (682, 686, 687, 688).

Alueelta, jolta neljä viimeksi mainittua haudan pohjaa saatiin esille, löydettiin joitakin esineiden katkelmia näiden ulkopuolelta ja parista läikistä aivan kaivausalueen pohjoisrajalla. Viimeksi mainitut olivat luultavasti kaivamattomalle alueelle jatkuvien hautojen päitä. Läikistä, joka sijaitsi ruudussa 111/117 löydettiin hevosenkenkäsolki (763), rannerenkaan katkelma (770) ja karneolihelmi (769), ruudun 112/117 puolella olevassa oli pronssinpaloja (767). Muut hajalliset löydökset tältä alueelta olivat pääasiassa spiraaleja, raudanpaloja, saviastianpaloja ja rautakuonaa. Myös muutama palanut luunsiru löydettiin. Löydökset olivat aivan samantapaisia kuin vuonna 1969 kaivetun alueen pohjoispuolella, mihin tämä alue välittömästi liittyi. Aikaisempien kaivausten ja koekai-vausten perusteella kalmiston pohjoisrajan olisi pitänyt olla tämän alueen vaiheilla, mutta aivan ilmeisesti kalmisto jatkuu pitemmälle

pohjoiseen kuin oli arvioitu.

Hauta 520

Sijainti 120/110	Karttasivu(t) 75, 76
Suunta SSW-NNE	Valokuva(t)
Koko ylhäältä n. 300x80 cm pohjalta n. 280x60 cm	Löydökset 22346:692-705
Syvyys n. 110 cm	

Hauta sijaitsi kaivausalueen itäosassa, missä multaa oli n. 30 cm ja sekaista maata n. 20 cm. Se oli tehty hautojen 454, 466 ja 528 päälle ja sen päällä taas olivat haudat 497, 515 ja 521. Hautakuoppa oli pitkä ja kapea, pohjaan jonkin verran soukkeneva ja lyhenevä. Pohja oli kivien johdosta epätasainen ja siinä oli koillispäässä hiililäikkä, joka ulottui lähes 20 cm pohjatasoa syvemmälle. Läikän koko syvyys oli n. 30 cm. Täyttemaasta löytyi useita esineitä ja esineiden katkelmia vaihtelevilta korkeuksilta. Koillispäässä oli naula (699) ja niittinaula (698), helmi (694) ja hopearaha (695), haudan keskivaiheilta löydettiin sirpin kärkikatkelma (703), rautainen vyönsolki (702) ja rautaesineen katkelma (701), haudan lounaispäässä oli pieni hevosenkenkäsolki (697) ja pronssi- ja rautaesineiden katkelmia (692, 693, 696, 700).

Hauta 521

Sijainti 120/111	Karttasivu(t) 82
Suunta SSW-NNE	Valokuva(t)
Koko n. 240x60-65 cm	Löydökset 22346:706-708
Syvyys n. 115 cm	

Hauta sijaitsi edellisen vieressä, sen luoteispuolella. Se oli tehty hautojen 485, 507 ja 520 päälle. Hautakuoppa oli hieman koillispäähän kapeneva, pyöristyväkulmainen ja tasapohjainen. Lounaispäässä oli täyttemaassa joitakin suurehkoja kiviä, ja siitä löydettiin melko pinnalta naula (706). Muita löydöksiä olivat saviastianpalat ja pari palanutta savenpalasta.

Hauta 522

Sijainti 116/111	Karttasivu(t) 80
Suunta SW-NE	Valokuva(t) 35, 38, 40

Koko n. 190x45-50 cm

Löydökset 22346:709-711

Syvyys 90-95 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen keskivaiheilla, missä multaa oli n. 35 cm ja sekaista maata n. 10-20 cm. Sen päälle oli tehty haudat 459, 499, 508 ja 524. Se puolestaan oli ainakin haudan 523 ja mahdollisesti myös haudan 476 päällä. Hautakuoppa oli tasaleveä ja ainoa säilynyt kulma oli pyöristytvä. Pohja oli hieman lounaaseen viettävä. Täyttemaasta löydettiin rautaesineen katkelma (709), saviastianpaloja ja rautakuonamöykky.

Hauta 523

Sijainti 116/112

Karttasivu(t) 80, 81

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t) 35, 38, 40, 90

Koko ylhäältä n. 280x120-130cm
pohjalta n. 260x115 cm

Löydökset 22346:712-722

Syvyys 95-105 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen keskiosassa, missä multaa oli n. 35 cm ja sekaista maata 10-15 cm, pelto-oja kulki sen kaakkois-sivun päällä. Hauta oli tehty hautojen 476 ja 500 päälle ja sitä taas oli rikottu hautoja 501 ja 522 tehtäessä. Hautakuoppa oli pyöristytväkulmainen, pohjaan lyhenevä ja kapeneva, pohja oli lounaispäässä n. 10 cm syvemällä kuin koillispäässä. Koillispäässä ja kaakkoisreunalla havaittiin puujälkiä. Melko pinnalta koillispäästä saatiin hiilinäyte. Haudan koillispään päällä oli joitakin suurehkoja kiviä; mahdollisesti kiveys oli hajonnut uusia hautoja tehtäessä, mutta ei ole mahdotonta, että kivet olisivat alkuaan kuuluneet haudan 500 kiveykseen. Haudan pohjalta löydettiin paikalleen särkyneen saviastian jäännökset (718), rautaveitsi (715), spiraalikoriste (717) ja rautaesineiden katkelmia (716, 719). N. 15-20 cm ylempänä oli rautanaulan katkelma (712), kuutiokiven puolikas (713), raudanpala (714) ja eläimen hammas (720). Myös yksi rautakuonan murunen löydettiin. Luustoa ei ollut säilynyt, todennäköisesti siksi, että hauta 501 oli satunut vainajan kohdalle.

Hauta 524

Sijainti 117/112

Karttasivu(t) 74

Suunta SSW-NNE

Valokuva(t)

Koko ? x 60 cm
 Syvyys n. 105 cm

Löydökset 22346:723

Hauta sijaitsi edellisen kaakkoispuolella vain metrin päässä. Se oli tehty hautojen 506 ja 522 päälle ja sen lounaispää oli tuhoutunut hautaa 499 tehtäessä. Säilyneestä koillispäästä päätellen hautakuopan muoto oli ollut hieman päihin kapeneva ja pohja oli viettänyt koilliseen. Pohjan keskivaiheilla oli n. 25 cm läpimitaltaan oleva kivi. Täyttemaasta löydettiin vain yksi saviastianpala.

Hauta 525

Sijainti 120/114
 Suunta SW-NE
 Koko n. 130x50 cm
 Syvyys 110-115 cm

Karttasivu(t) 82
 Valokuva(t) 86
 Löydökset 22346:724-727

Hauta sijaitsi kokonaan haudan 510 päällä ja tämän koillispään päälle oli tehty hauta 503. Hautakuoppa oli mahdollisesti ollut hieman koilliseen levenevä, suorapäinen ja tasapohjainen. Täyttemaasta löydettiin pronssisormuksen katkelma (726), vyönhelan palasia (? 724, 725) ja saviastianpala.

Hauta 526

Sijainti 118/109
 Suunta SW-NE
 Koko n. 145x40 cm (?)
 Syvyys n. 100 cm

Karttasivu(t) 67
 Valokuva(t) 45
 Löydökset -

Hauta sijaitsi kaivausalueen itäosassa, missä multaa oli n. 30 cm ja sekaista maata 20-25 cm. Se oli luultavasti tehty haudan 471 lounaispään päälle, ja tämän päällä taas olivat haudat 452 ja 454, niin että vain haudan lounaisin pää ja pieni kaistale koillispäätä oli säilynyt. Lounaispää oli ylempänä suorakulmainen, mutta pohjalla pyöristynyt. Pohja vaikutti tasaiselta. Mitään löydöksiä ei tavattu.

Hauta 527

Sijainti 114/114
 Suunta lähes W-E (?)

Karttasivu(t) 79
 Valokuva(t)

Koko ? x n. 120 cm

Löydökset -

Syvyys n. 90 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen länsireunalla vuoden 1969 kaivausten rajalla ja suurin osa tästä haudasta on ollut tuolloin kaivetulla alueella. Silloin se on kuitenkin jäänyt havaitsematta, koska se on ollut hautojen 54, 56 ja 57 alla. Kesällä 1984 haudan kulmapaaluilla varustettu itäpää tuli kuitenkin esiin hautojen 460 ja 512 alta. Se havaittiin ennen kaikkea sen tähden, että paalujen lähes 30 cm läpimitaltaan olevat jäljet ulottuivat 10-15 cm varsinaista pohjatasoa alemmaksi. Tämä hauta oli myös syvempi kuin hauta 460, joten koilliskulma oli säilynyt viimeksi mainitun haudan alla. Löydöksiä tältä pieneltä alueelta ei tavattu, mutta on mahdollista, että haudan 57 täytemaasta vuonna 1969 löydetty pieni tasavartinen solki on juuri tästä haudasta.

Hauta 528

Sijainti 119/109

Karttasivu(t) 75, 76

Suunta SW-NE

Valokuva(t)

Koko n. 320x95-110 cm

Löydökset 22346:728-737

Syvyys n. 95-100 cm

Hauta sijaitsi kaivausalueen itäosassa, missä multaa oli n. 30 cm ja sekaista maata 20-25 cm. Se oli jäänyt useiden myöhempien hautojen alle: lounaispäättä peittivät haudat 457 ja 466, koillispään päällä olivat haudat 497, 515, 520 ja 521. Koska kuitenkin hauta 466 oli hiukan matalampi, tämän lounaispään rajat tulivat selvinä esiin n. 90 cm:n syvyydessä maanpinnasta. Hautakuoppa lienee ollut jokseenkin suorasiivinen ja pyöristyväkulmainen. Pohja oli n. 5 cm syvemmillä lounais- kuin koillispäässä, mutta muuten tasainen. Varsinkin säilyneessä itäkulmassa oli runsaasti puujälkiä, ja näitä oli säilynyt myös eteläkulmassa, joka lienee jäänyt haudan 466 alueen ulkopuolelle. Itäkulman päällä oli joitakin kookkaita kiviä; jos haudassa on ollut kiveys, se on tuhoutunut myöhempiä hautoja tehtäessä. Vainajasta oli vain vähäisiä luujälkiä lounaispäässä ja täältä löydettiin myös eläimen hammas (736). Luoteislaidalta tavattiin kuolaimet (732) ja näiden läheltä pronssisormus (733). Muut löydökset olivat spiraali (734), pronssihelan katkelma (729), rautanaula (731) ja pari rautaesineen katkelmaa (730, 735). Koillispäästä löydettiin vain kvartsimöykky (737) ja aivan pinnalta hevosenkengän naula (728). Mahdollisesti melko ylhäältä haudan 520 rajalta löydetty hevosenkenkäsolki (252) on tästä haudasta.

Hauta 49 (ks. myös Luistari I s. 83)

Sijainti 112/111	Karttasivu(t) 71
Suunta SW-NE	Valokuva(t) 41, 42
Koko n. 140x80 cm	Löydökset 18000:1545-1554
Syvyys n. 80 cm	22346:738-741

Vuonna 1969 kaivettaessa hautaa 35 havaittiin sen kaakkoissivun päällä toisen haudan jälki. Koska tämä jälki oli vain n. 1,5 m pitkä, kuviteltiin sen olevan suuren viikinkiaikaisen haudan pää, haudan, joka jatkuisi kaakkoon kaivamattomalle alueelle. Sitä kaivettiinkin vain sen verran kuin oli tarpeen haudan 35 kannalta. Kun kesällä 1984 aukaistiin tämä sama kohta kaakon puolelta käsin, saatiin havaita, että kysymyksessä olikin pieni, vain n. 140 cm pitkä ja vajaa 80 cm leveä hauta, joka oli saman suuntainen kuin hauta 35. Se meni hieman myös hautojen 444 ja 472 päälle, eikä ole aivan mahdotonta, että näiden kaikkien alla olisi vielä ollut luode-kaakkosuuntainen hauta (ks. karttasivu 72), josta kuitenkin olisi ollut jäljellä vain pieni kaistale lounaisreunaa. Hauta 49 oli ainakin pohjatasossa soikeahko ja se oli pyöristyväpohjainen. Pohjalla oli hiukan puujälkiä, ja kaakkoissivulta tavattiin pari naulaa (738a,b) aivan läheltä toisiaan, mutta korkeuseroa oli lähes 20 cm. Vuonna 1969 oli löydetty kolme naulaa (18000:1549, 1552, 1553), jotka tavattiin keskemältä hautaa ja joiden löytökorkeudet olivat näiden väliltä. Haudan pohjalla lounaispäässä oli rautaveitsi (740), kolme saviastianpalaa (741) ja melko tavalla hiiltä. Vuonna 1969 oli löydetty suuhelan katkelma (18000:1546), joka oli haudan 35 veitsentupesta, spiraaleja (18000:1545, 1547), hopealevyn pala (18000:1551) ja joitakin raudanpaloja.

Nokikuoppa 3

Sijainti 114/109	Karttasivu(t) 65
Suunta ylh. SW-NE	Valokuva(t) 38, 57, 58
Koko ylhäältä n. 170x120 cm pohjasta n. 50x50 cm	Löydökset 22346:742-749
Syvyys n. 130 cm	

Haudasta 462 luoteeseen oli hyvin nokinen alue, joka meni osittain haudan päälle. Tämä nokialue oli osaksi pelto-ojan alla. Kun pintamaa oli poistettu, se näytti pitkänomaiselta, mutta n. 15 cm alempana se ilmeni jokseenkin pyöreäksi kuopaksi, joka

aluksi kapeni alaspäin mentäessä, mutta muuttui n. 90 cm:n syvyydessä maanpinnasta suoraseinäiseksi, n. 50 cm läpimitaltaan olevaksi, ja tällaisena se jatkui pohjaan. Kuopan täyttemaasta löydettiin pronssihela (743), muutamia rautanauvoja (742, 744, 745) sekä rautakuonan muru ja pari möykkyä palanutta savea. N. 80-90 cm maanpinnasta ja n. 40 cm pohjaa ylempää tavattiin pienen pääkallon jäännöksiä (747).

Roskakuoppa

Sijainti 116/116

Karttasivu(t) 79

Suunta -

Valokuva(t) 8, 9, 62

Koko n. 340-350x290 cm

Löydökset 22346:750-753

Syvyys n. 95-100 cm

Kaivausalueen pohjoisreunassa ruutujen 114-116/114-118 alueilla oli suuri myöhäinen kuoppa, joka näytti olleen vuorattu lastuilla tai kaarnankappaleilla. Se kapeni melko tasaisesti, niin että pohja muodostui pyöristyväksi. Kuoppa oli täynnä erilaista rojua, varsinkin puunkuorta, mutta myös tiilenkappaleita, myöhäisiä nauvoja ja pellinpaloja. Siitä löytyi myös pronssinen valjashela (750), rautaesineen katkelma (751) ja pari naulaa, jotka otettiin talteen. Kuopan itälaidan alta löydettiin muutamia saviastianpalasia, joten luultavasti hautoja on tuhoutunut kuoppaa kaivettaessa. Kuopan yläosista tavattiin myös pari suurta kuonamöykkyä.

Eura, Luistari 1984

Karttaluettelo

- S. 55 Yleiskartta 1, kaivausalueiden sijainti
 56 Yleiskartta 2, hautojen sijainti
 57 Vaaituskartta
 58 Haudat 427, 430-433, 435
 59 Haudat 431, 435
 60 Haudat 424-426, 428, 429, 434
 61 " " " "
 62 Haudat 445, 455, 461, 463, 464
 63 " " " "
 64 Hauta 445
 65 Haudat 436, 448, 458, 459, 462, 465, 470, nokikuoppa 3
 66 Haudat 462, 465
 67 Haudat 437-439, 451, 452, 454, 456, 468, 483, 526
 68 Haudat 449, 453, 471, 493, 496, 497
 69 Haudat 447, 471
 70 Haudat 441-444, 475, 494
 71 Haudat 49, 441-443, 446, 491, 494
 72 Haudat 444, 472, 473, 475, 495
 73 Haudat 457, 467, 469, 489, 490, 498, 499
 74 Haudat 470, 490, 524
 75 Haudat 466, 497, 520, 521
 76 Haudat 520, 528
 77 Haudat 423, 474, 502, 512
 78 Haudat 440, 460, 474, 502, 512
 79 Haudat 460, 527
 80 Haudat 500, 501, 508, 522, 523
 81 Haudat 476, 500, 501, 523
 82 Haudat 503, 505, 507, 510, 515, 521, 525
 83 Haudat 505, 510, 525
 84 Haudat 485-488, 492, 504, 514
 85 Hauta 485
 86 Haudat 516-519
 87 " "
 88 Haudat 450, 506, 509, 511, 513
 89 Hauta 450
 90 Haudat 477-482, 484

- S. 91 Hauta 480
 92 Erikoiskartta haudan 460 esiliinan helmasta

Kartoissa käytettyjä merkintöjä:

oja tai myöhemmän ajan kuoppa

hiilensekainen maa

hiilen- tai puunkappale

palanut luu

maatunut luu

eläimen hammas

ihmisen hammas

rautakuonamöykkyjä

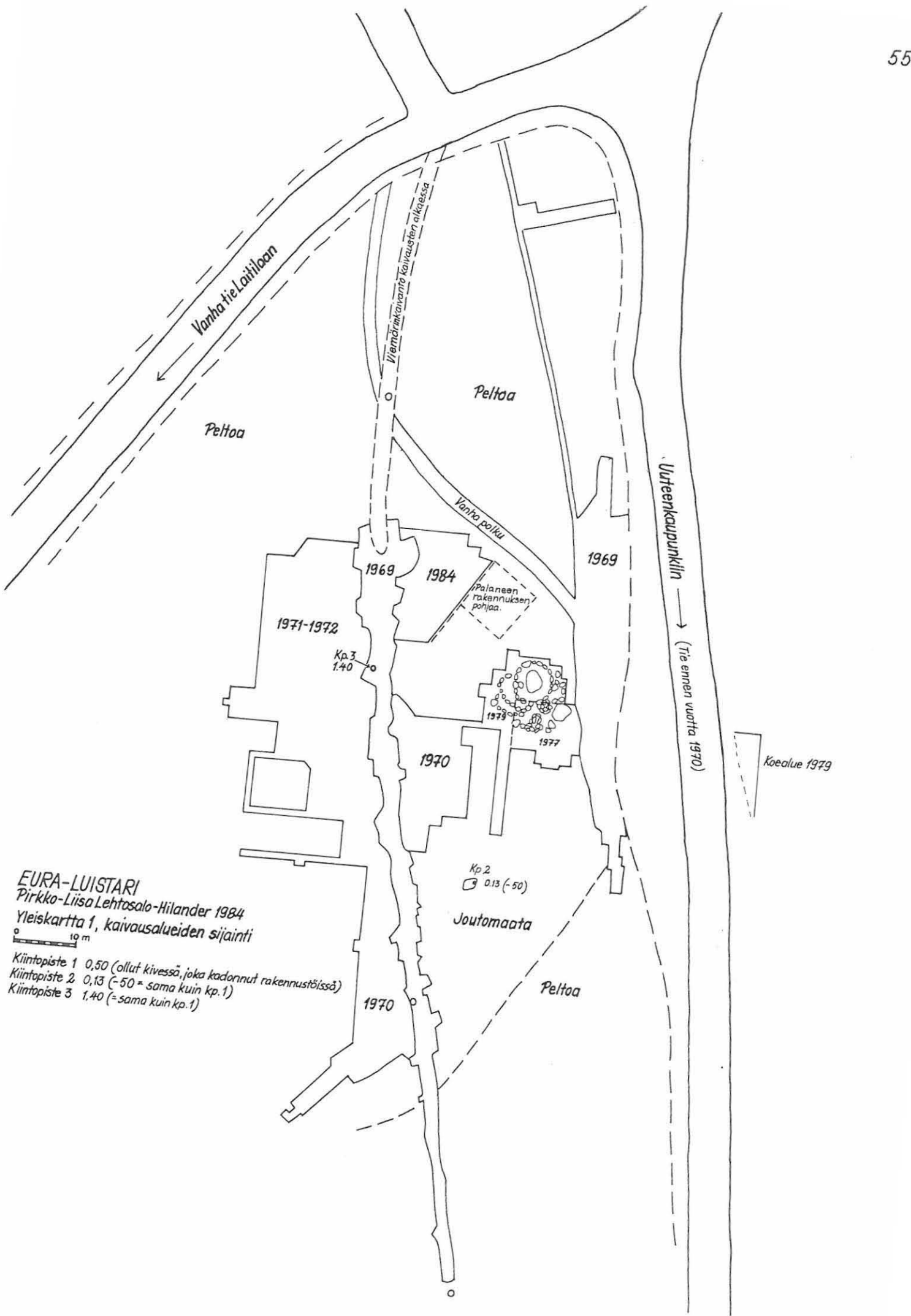
saviastianpala

nauloja

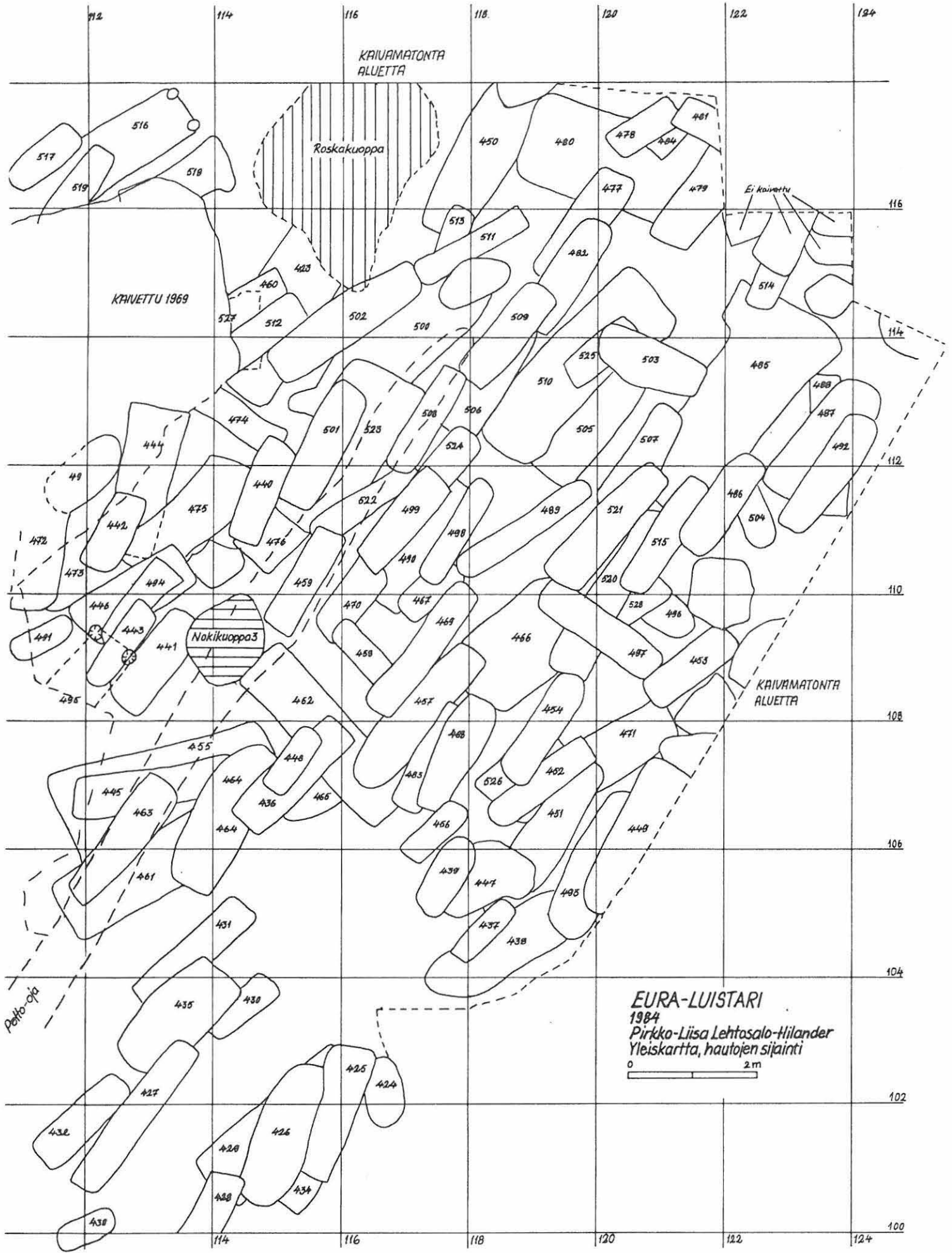
niittinauloja

EURA-LUISTARI
 Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
 Yleiskartta 1, kaivausalueiden sijainti

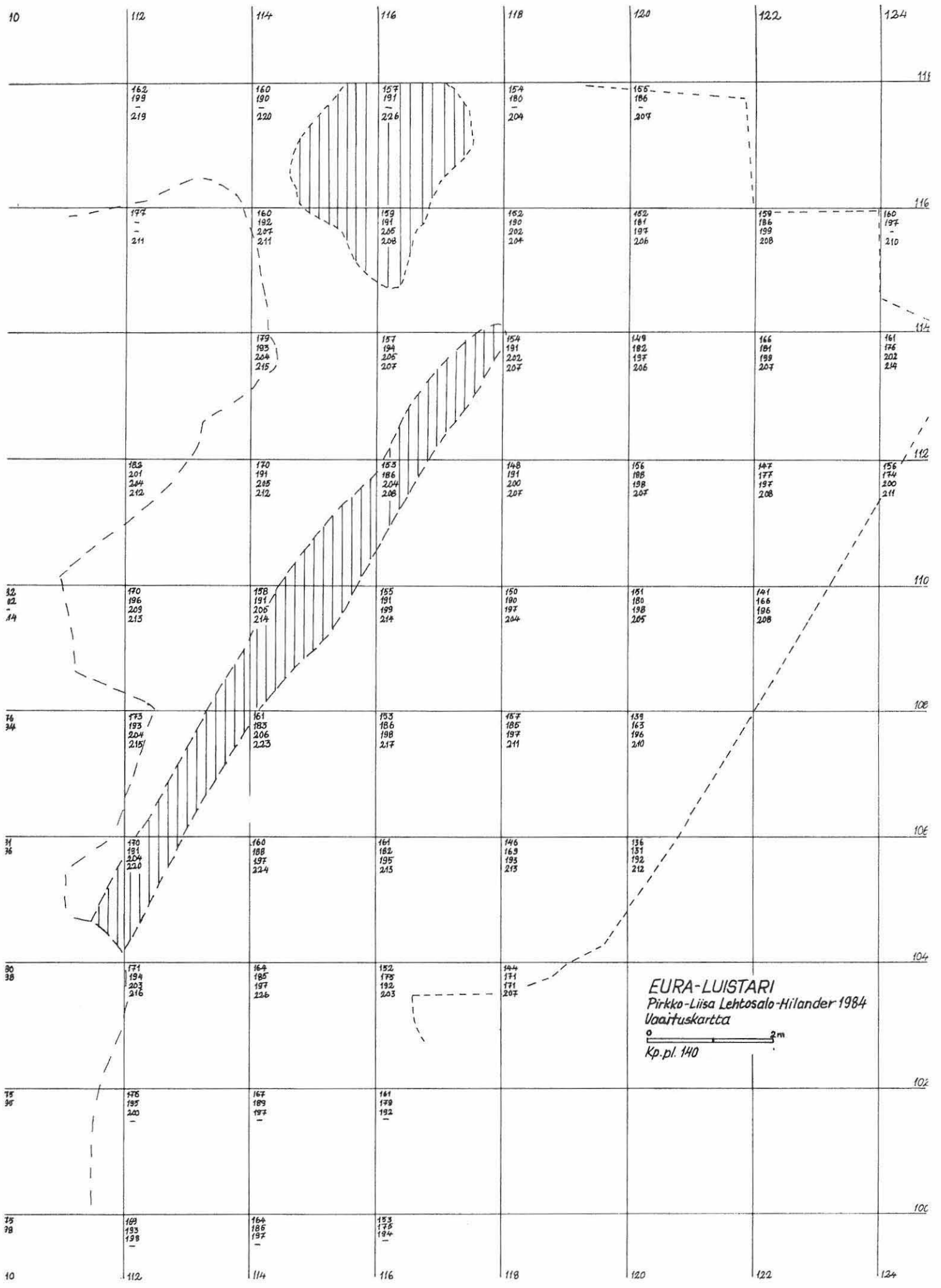
- 0 10 m
- Kiintopiste 1 0,50 (ollut kivessä, joka kadonnut rakennustöissä)
  - Kiintopiste 2 0,13 (-50 = sama kuin kp.1)
  - Kiintopiste 3 1,40 (= sama kuin kp.1)

Koealue 1979

EURA-LUISTARI
 1984
 Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander
 Yleiskartta, hautojen sijainti
 0 2m

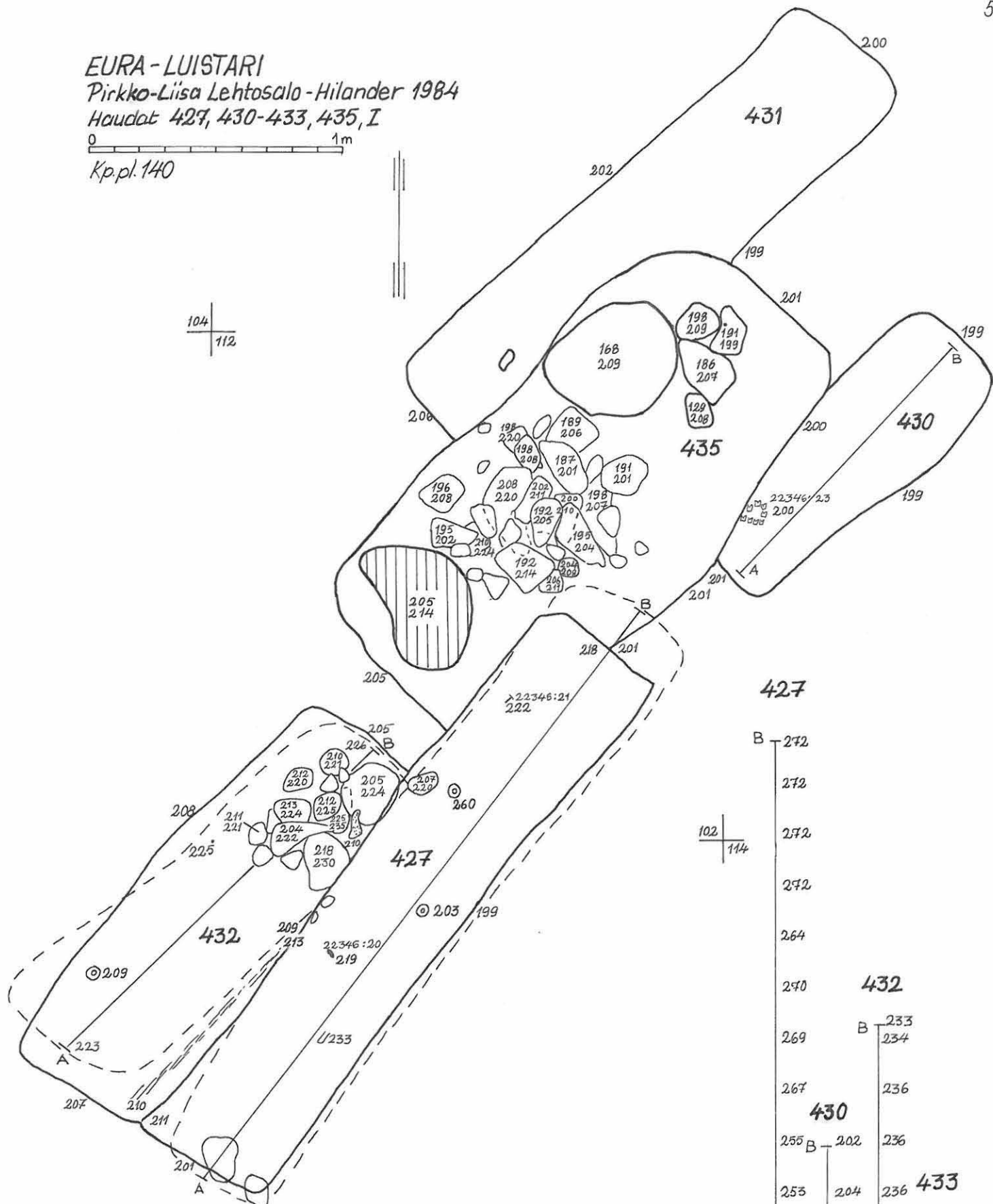

EURA-LUISTARI
 Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
 Vaaituskartta
 0 2m
 Kp.pl. 140

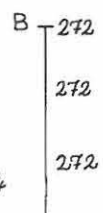
EURA-LUISTARI
 Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
 Haudat 427, 430-433, 435, I

0 1m

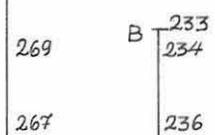
Kp.pl.140

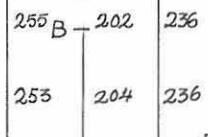
427

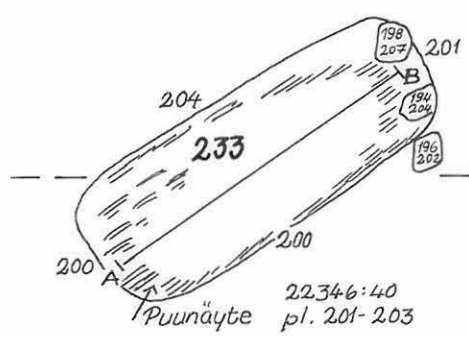
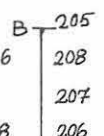
432

430

433

Kaivausalueen raja

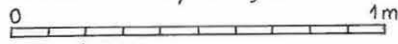
22346:40
 Puunäyte pl. 201-203

A 259 A 204 A 244 A 202

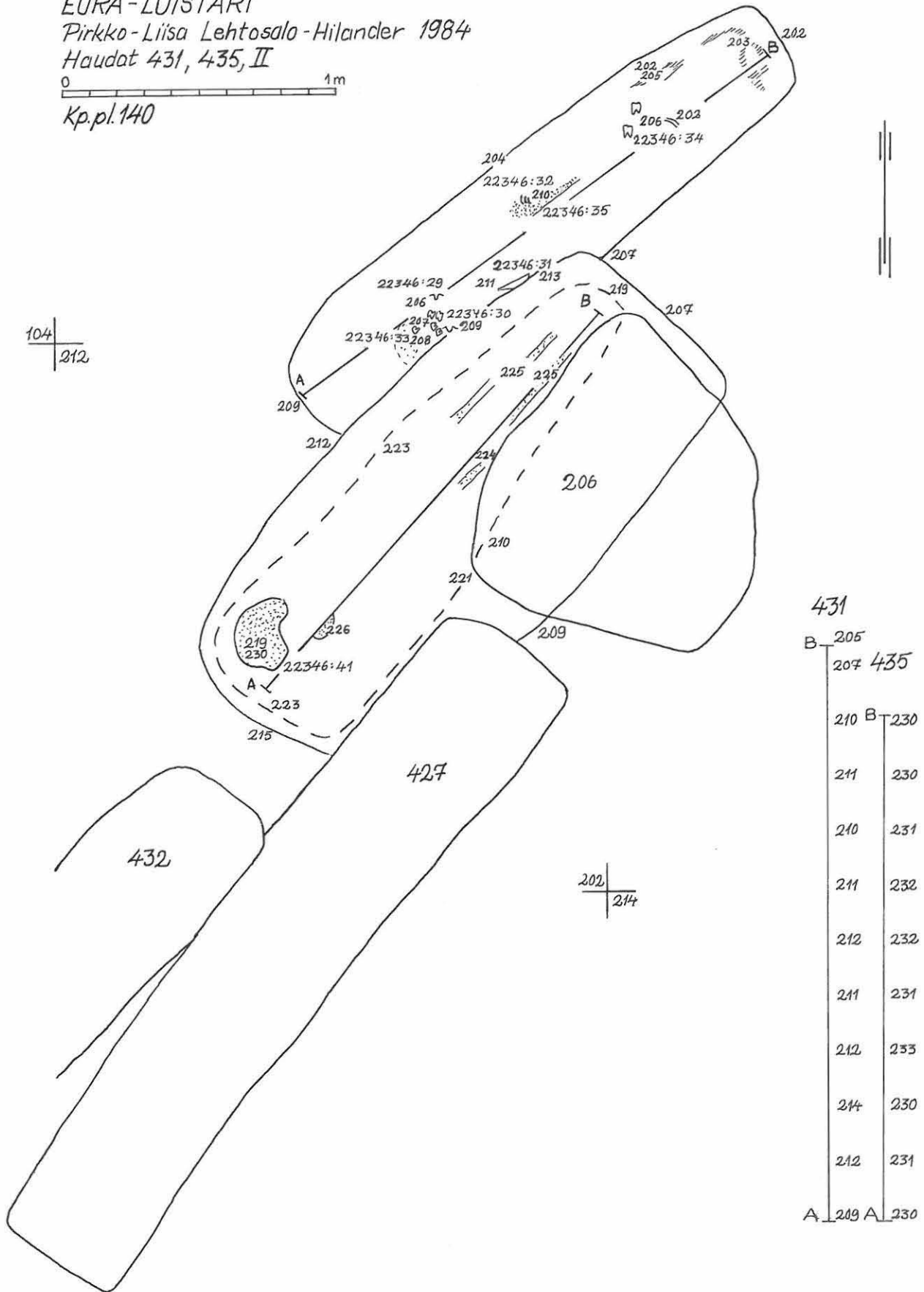
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Haudat 431, 435, II

Kp.pl.140

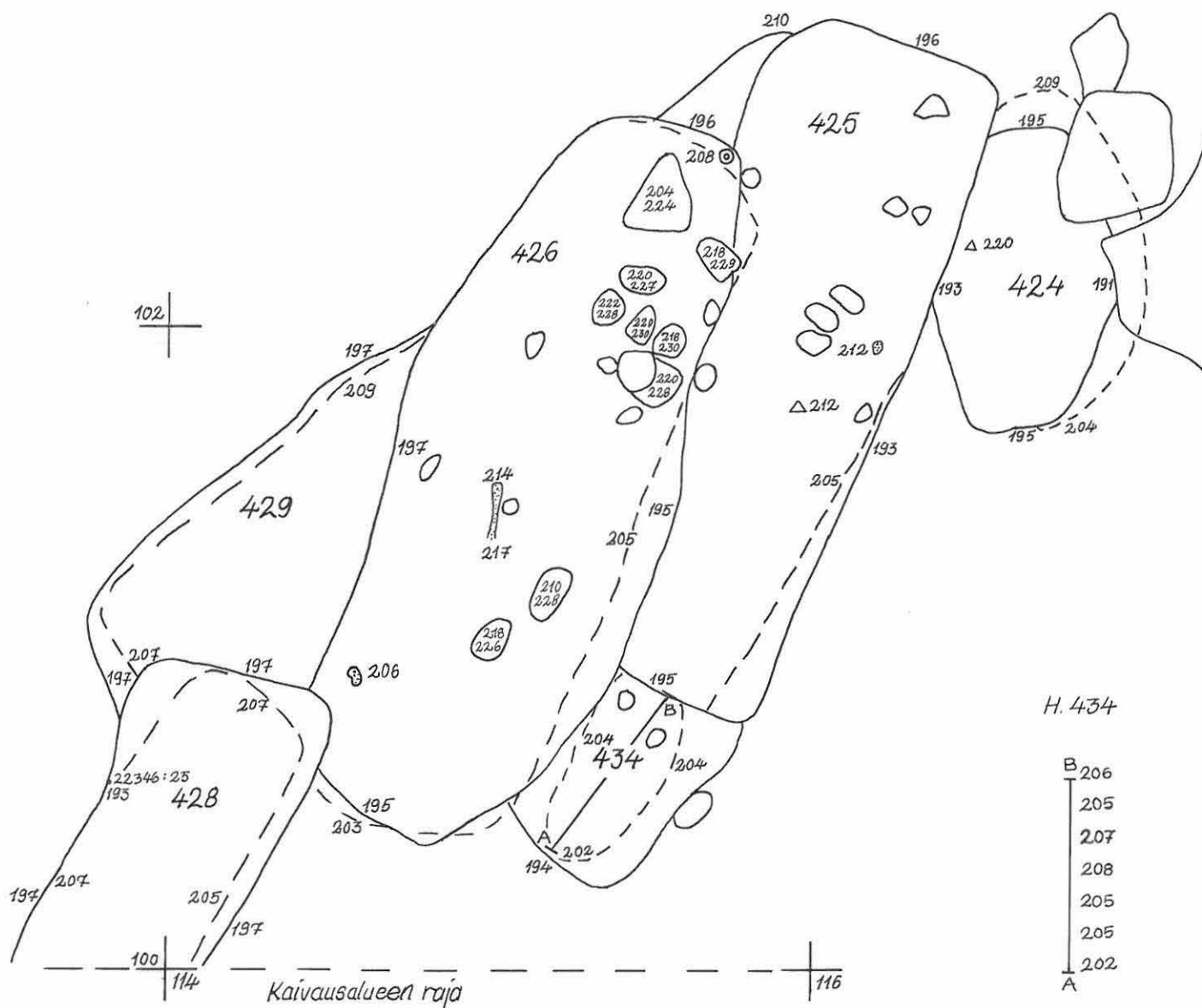
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Haudat 424-426, 428-429, 434, I

0 1m

Kp. pl. 140

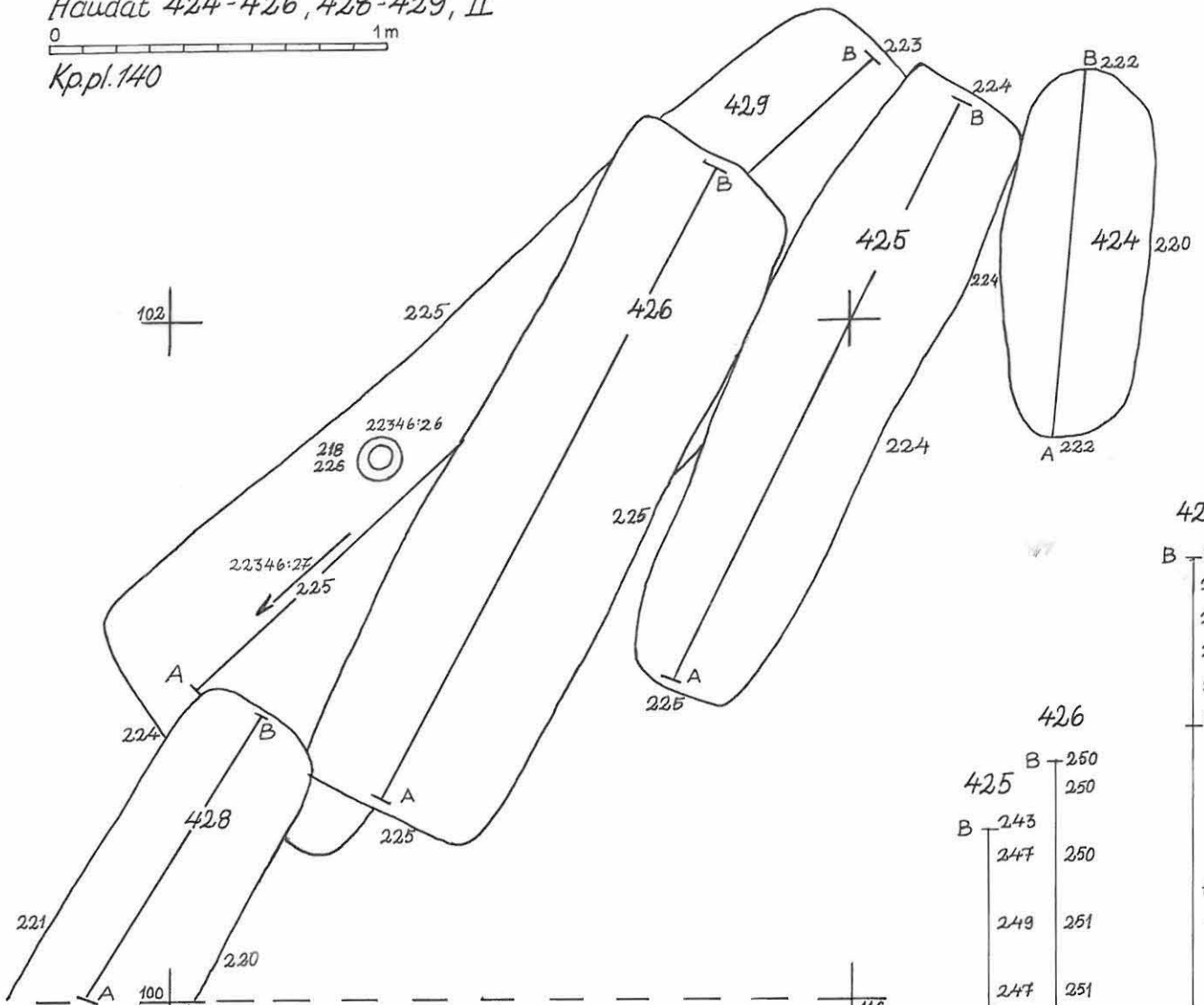
EURA - LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

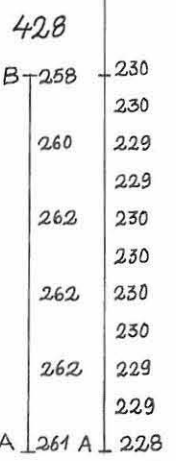
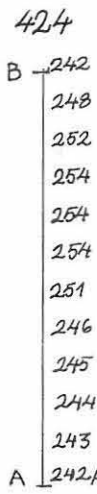
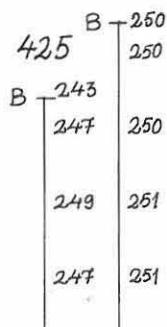
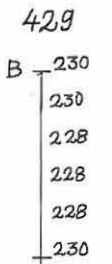
Haudat 424-426, 428-429, II

Kp.pl.140

Kaivausalueen raja

Hauta 426

A 242 A 238 A 251 A 261 A 228

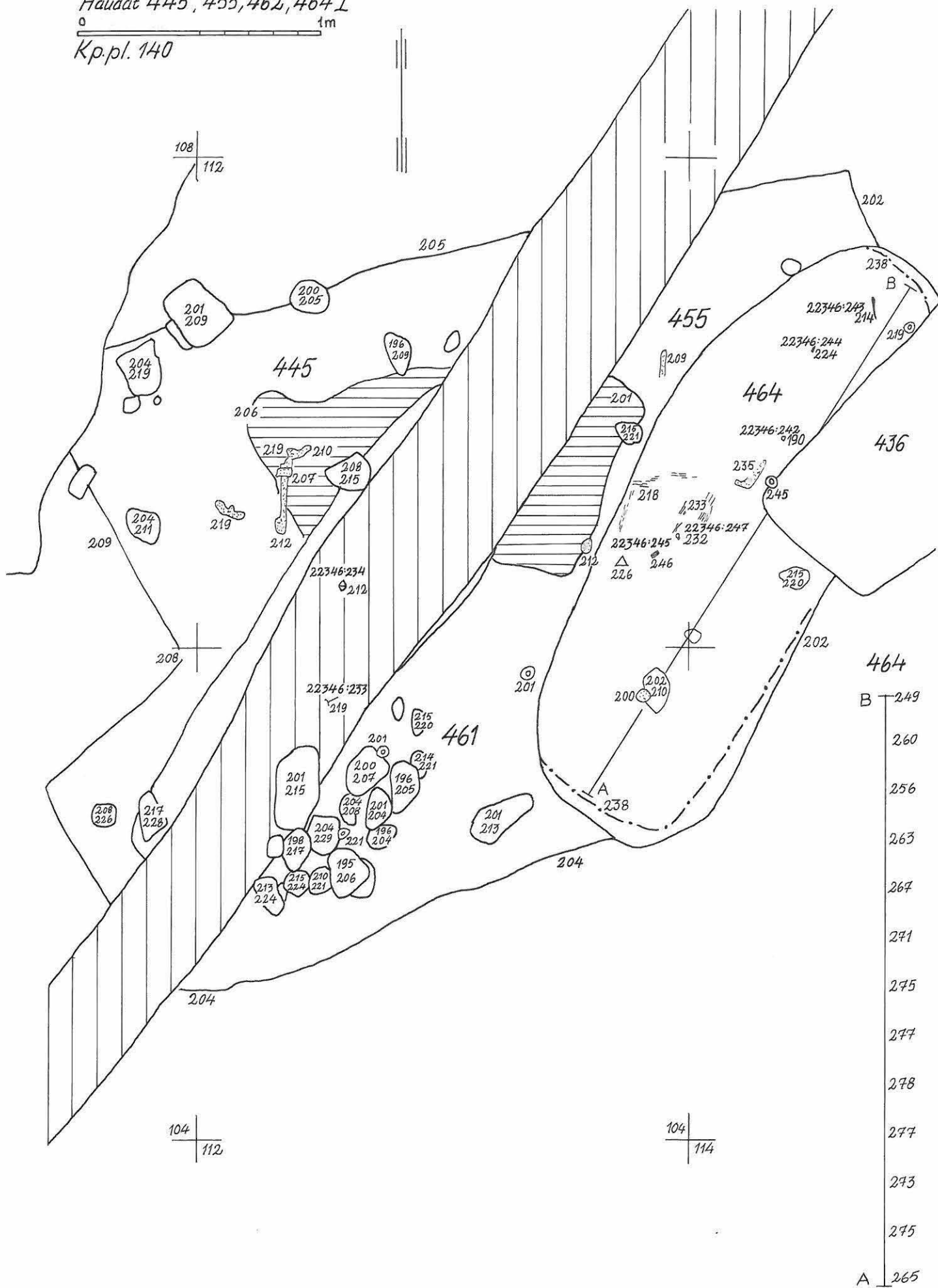
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Haudat 445, 455, 462, 464 I

0 1m

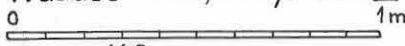
Kp.pl. 140

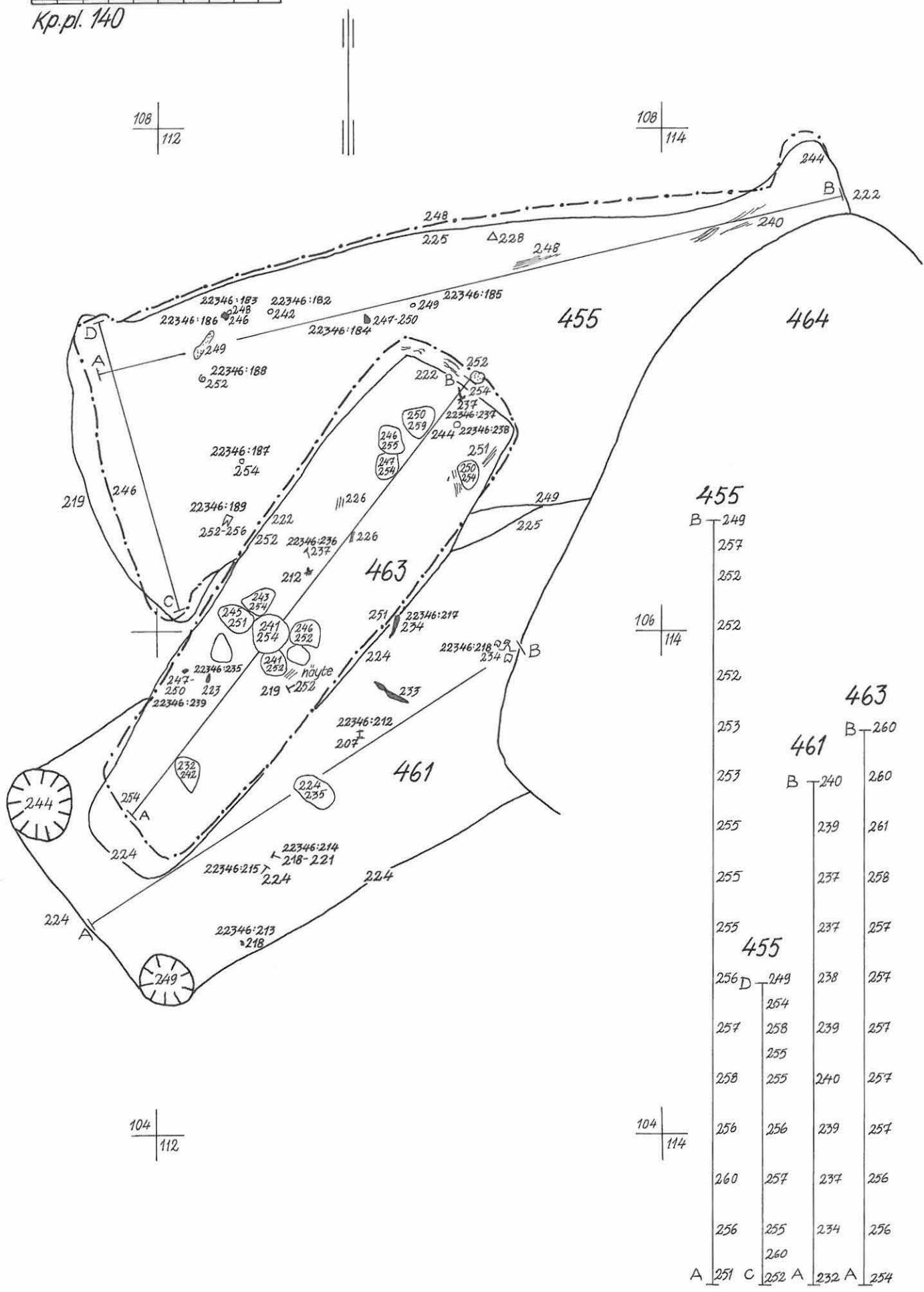
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Haudot 455, 461 ja 463 II

Kp.pl. 140

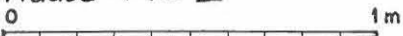

455			
B	249		
	257		
	252		
	252		
	252		
	253		
	253		
	255		
	255		
	255		
	256		
D	249	238	257
	254		
	258	239	257
	255		
	258	240	257
	256	239	257
	260	237	256
	256	234	256
	260		
A	251	C	252
		A	232
		A	254

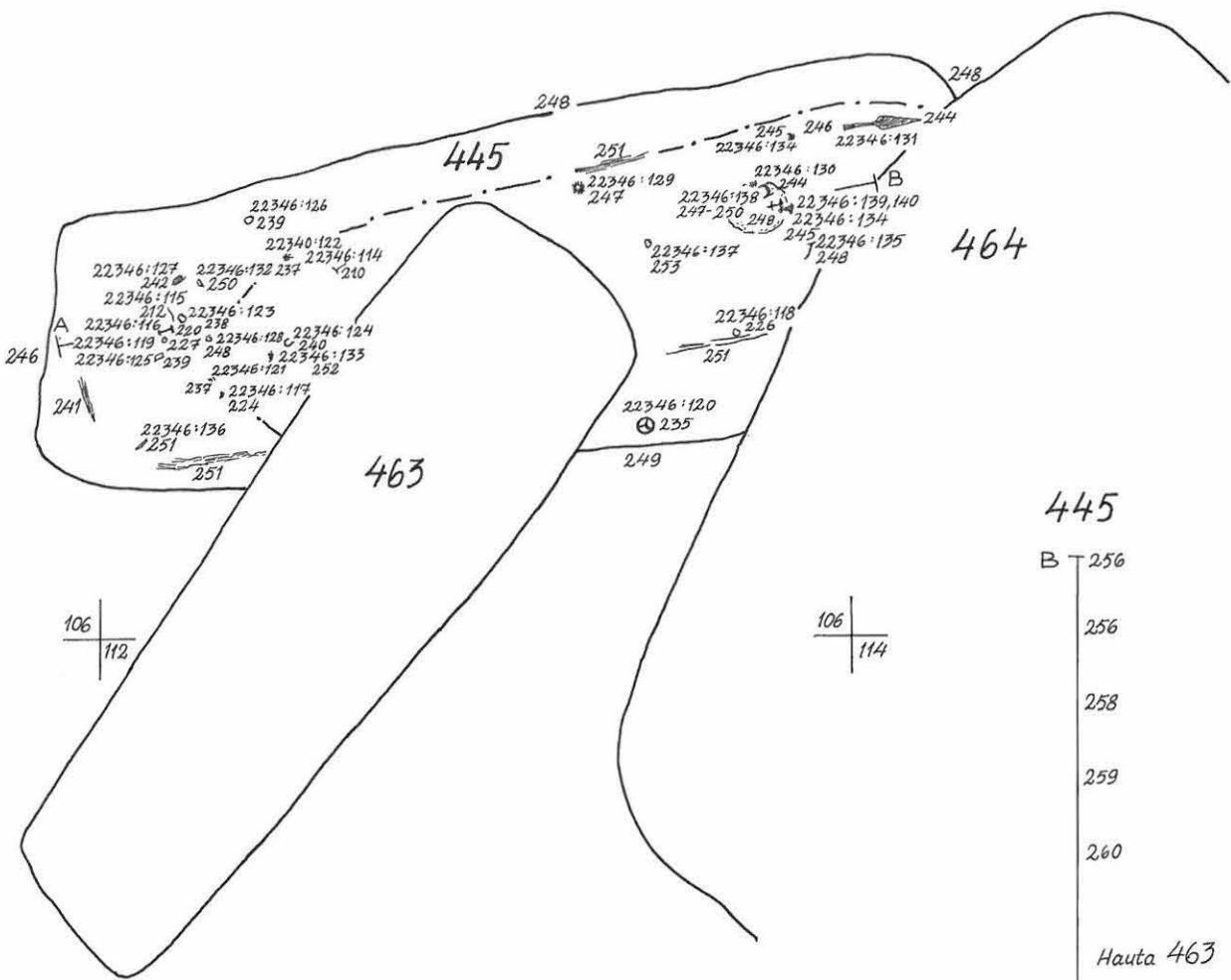
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Hauta 445 II

Kp. pl. 140

445

B 256

256

258

259

260

Hauta 463

256

255

249

247

A 246

EURA-LUISTARI

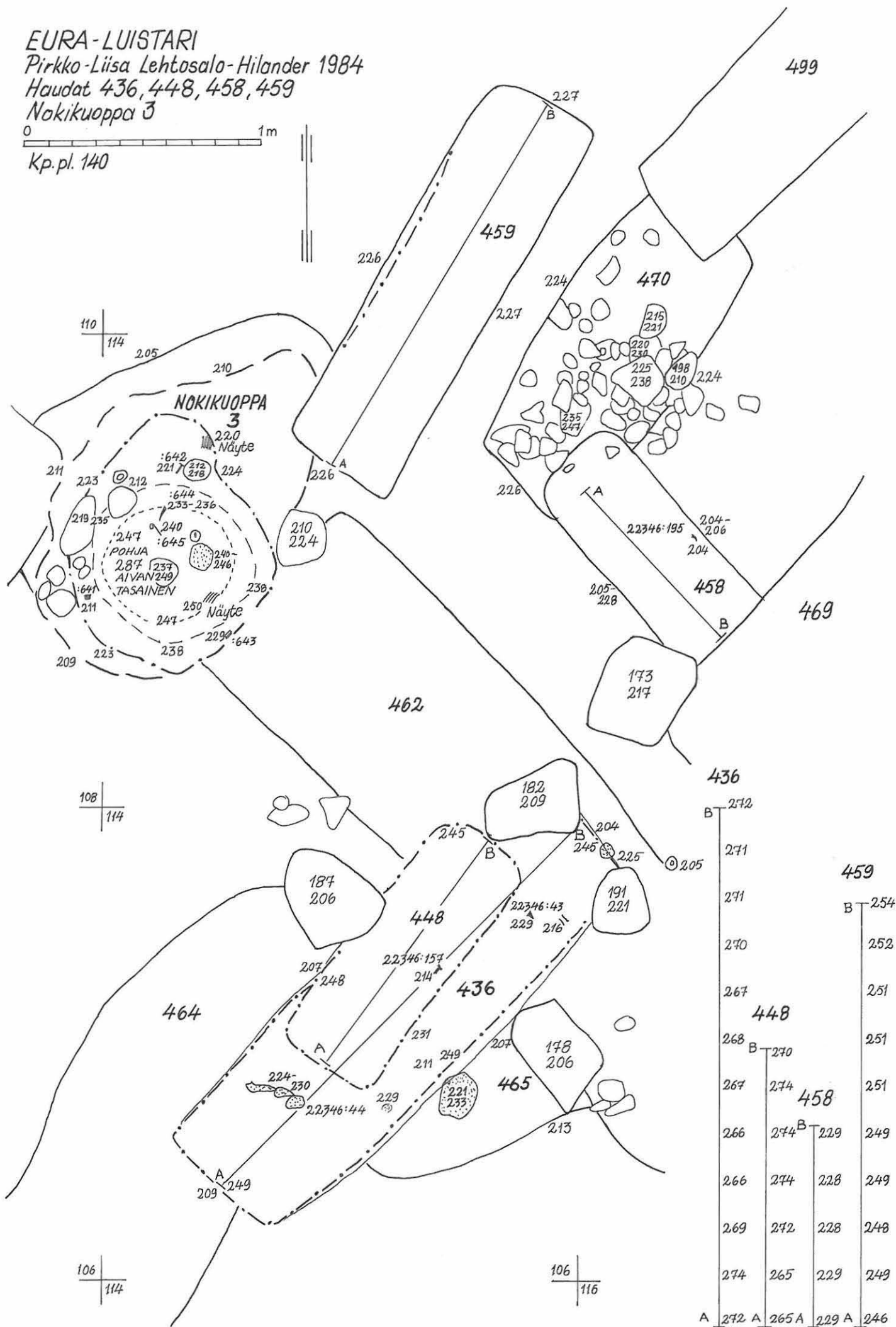
Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Haudat 436, 448, 458, 459

Nokikuoppa 3

Kp.pl. 140

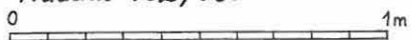

436	B	272	459
		271	B
		271	254
		270	252
		267	251
		448	251
	B	270	251
		267	251
		458	249
	B	274	229
		266	228
		266	249
		269	228
		274	248
		274	229
		265	249
	A	272	A
		265	229
		270	A
		246	246

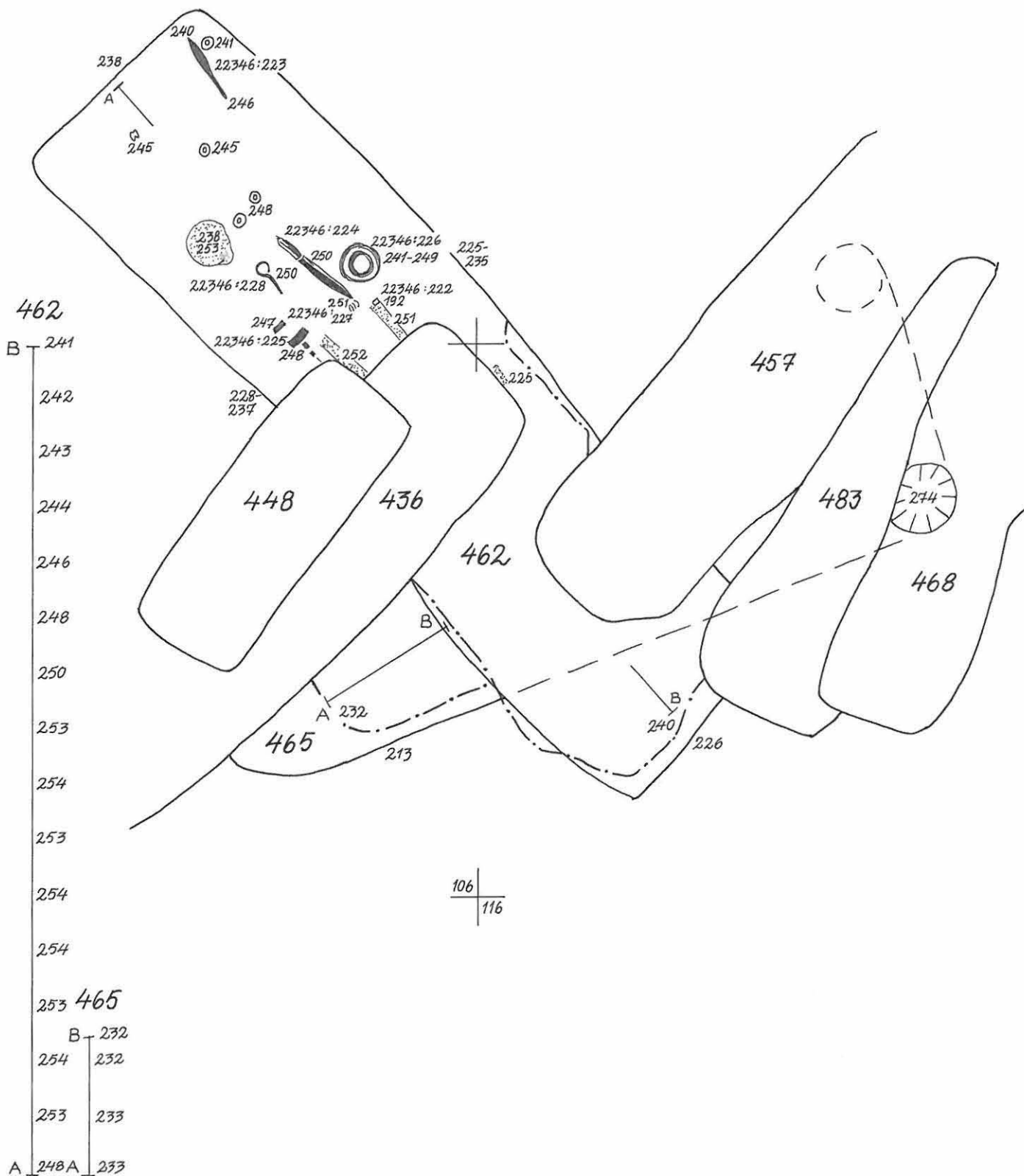
EURA-LUISTARI

Pirkko Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Haudat 462, 465

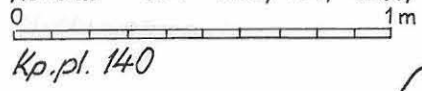
Kp.pl. 140

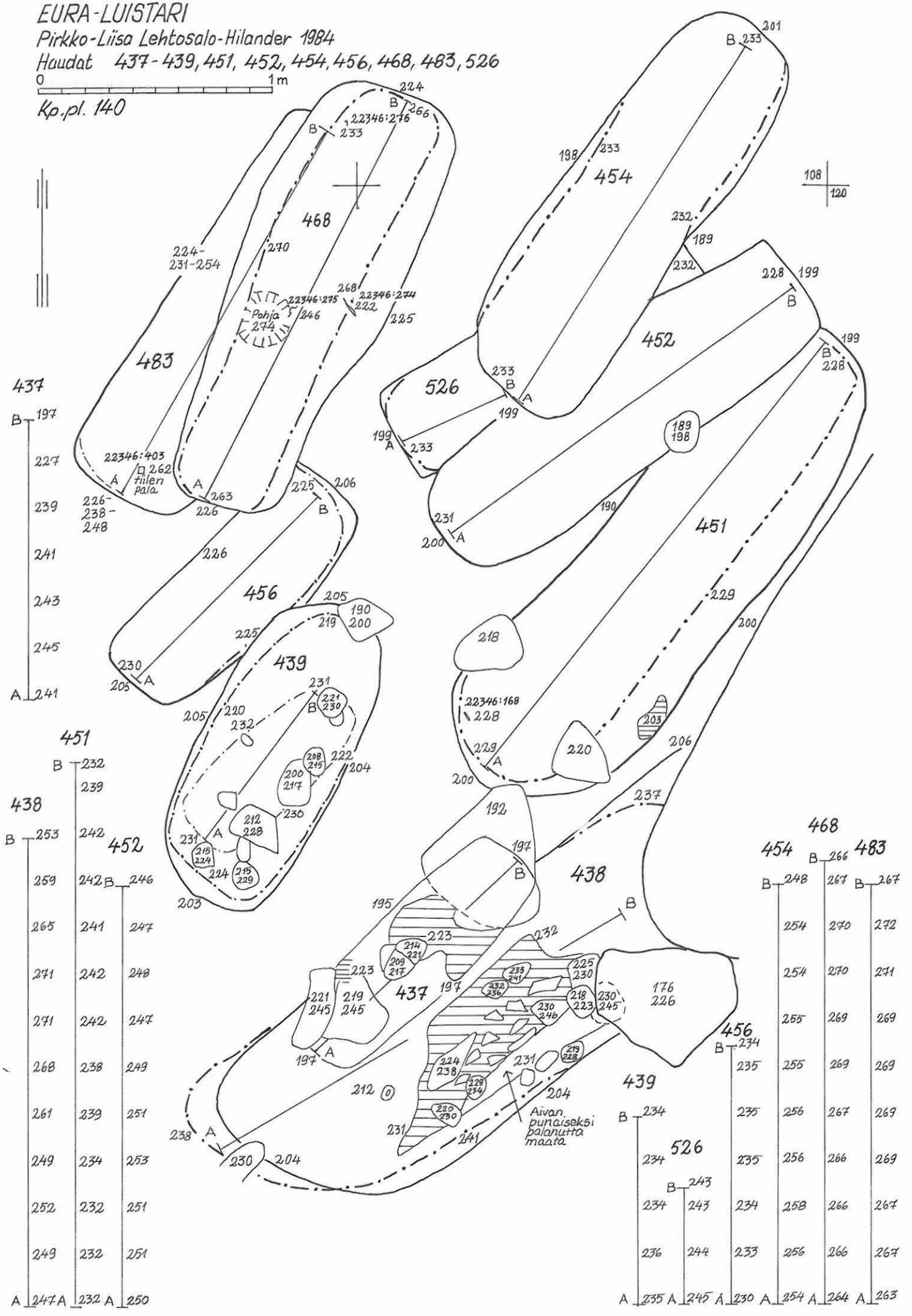
EURA-LUISTARI

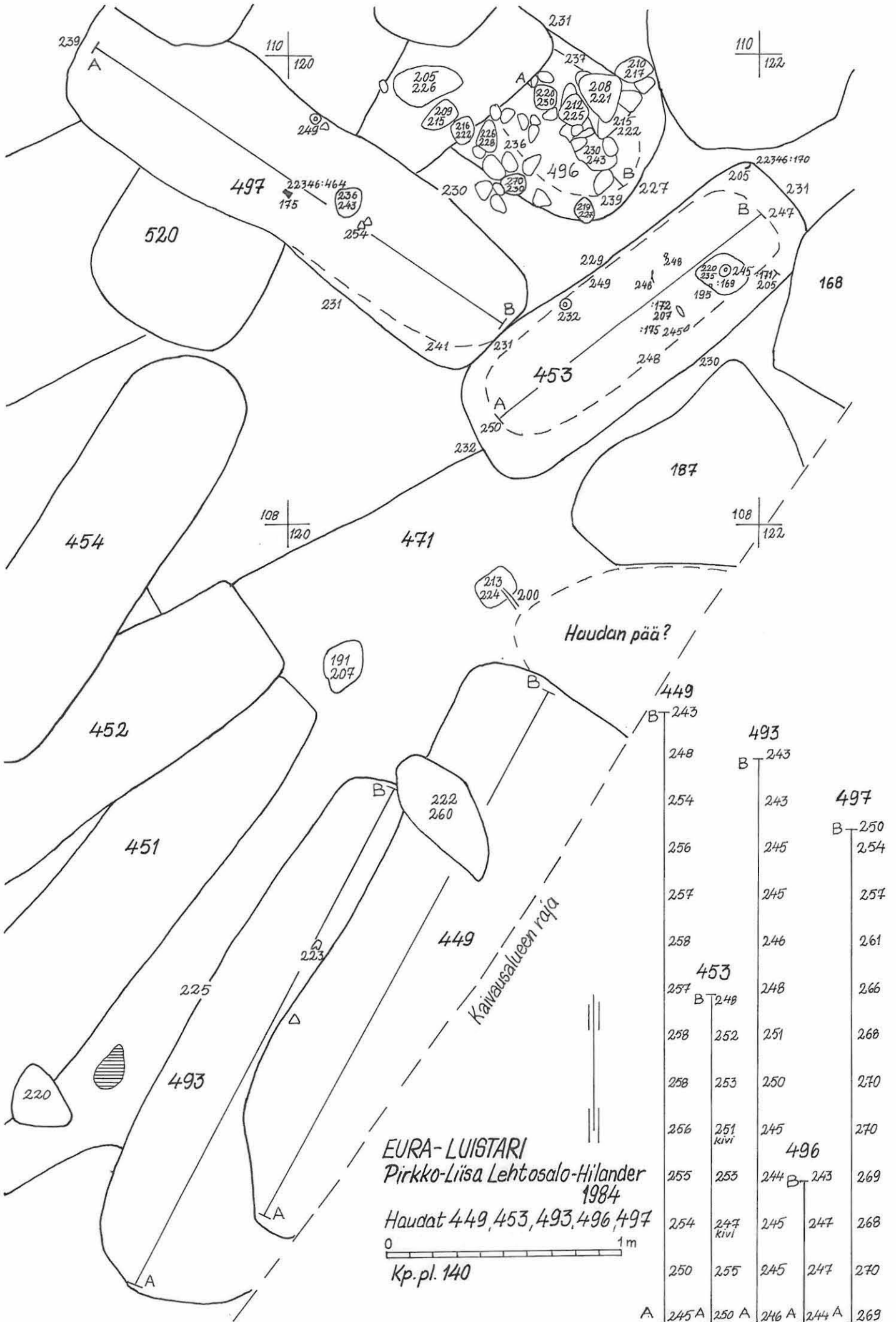
Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Haudat 437-439, 451, 452, 454, 456, 468, 483, 526

Kp.pl. 140

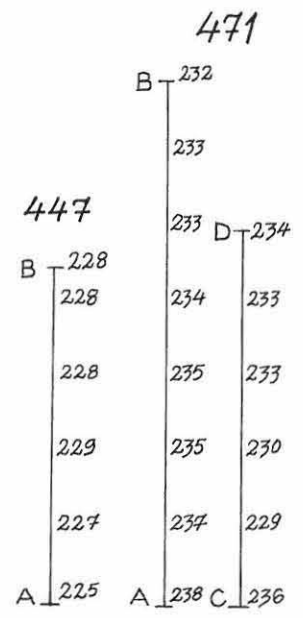
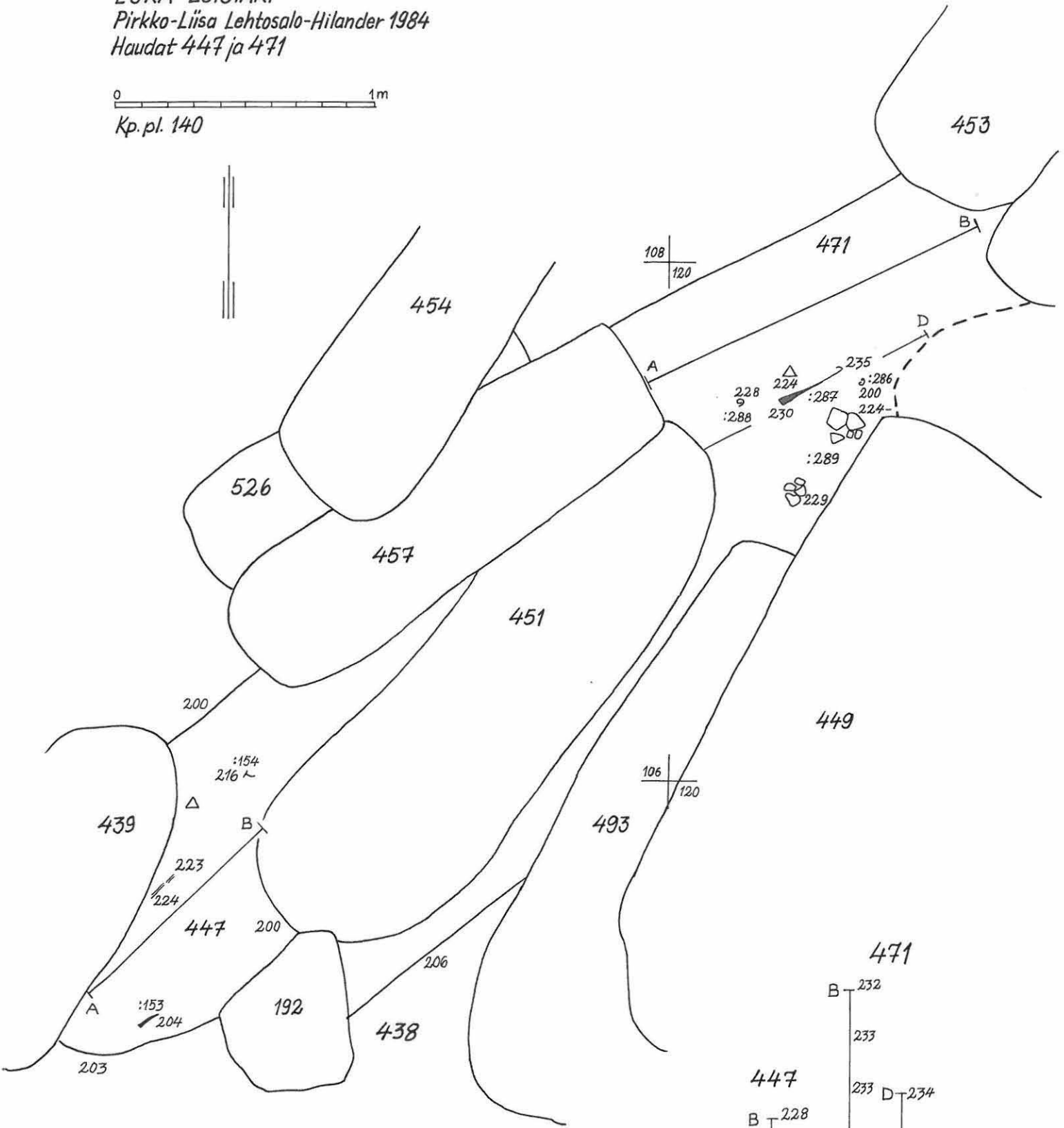
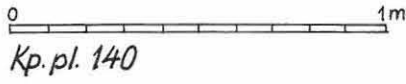

EURA-LUISTARI
 Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander
 1984
 Haudat 449, 453, 493, 496, 497
 0 1m
 Kp.pl. 140

449	243	493	243	497
B	248	B	243	B
	254		245	250
	256		245	254
	257		245	257
	258		246	261
	453		248	266
	257	B	248	268
	258		251	270
	258		250	270
	256	251	245	270
		kivi		
	496		244	269
	255		B	243
	254		245	247
			kivi	
	250		245	247
			245	270
A	245A	A	246A	A
	250A		244A	A
			247	268
			247	270
			247	270

EURA-LUISTARI
Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
Haudat 447 ja 471

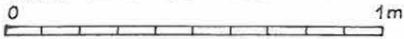

EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Hauta 444 ympäristöineen

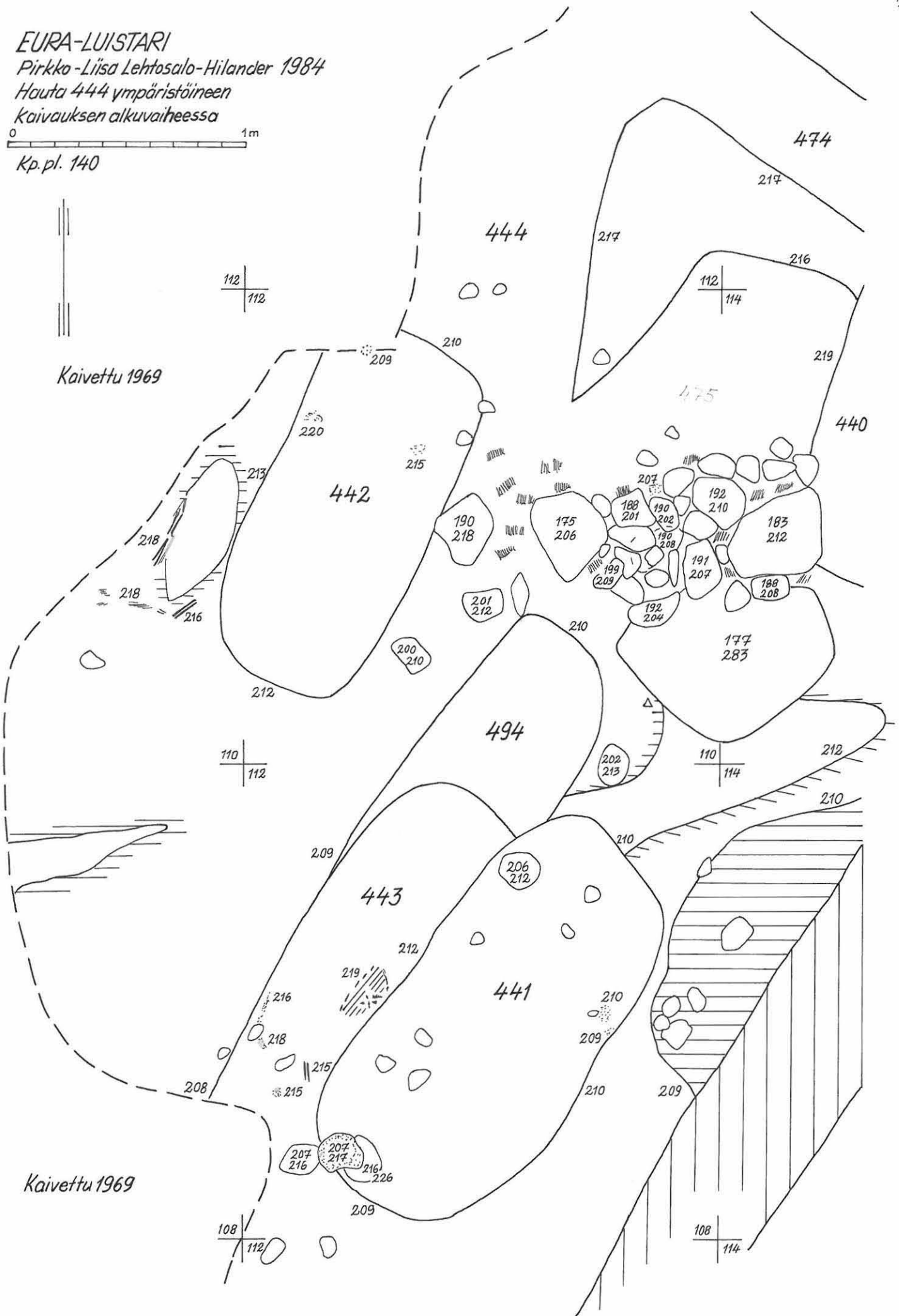
Kaivauksen alkuvaiheessa

Kp.pl. 140

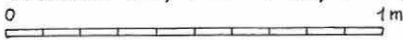
Kaivettu 1969

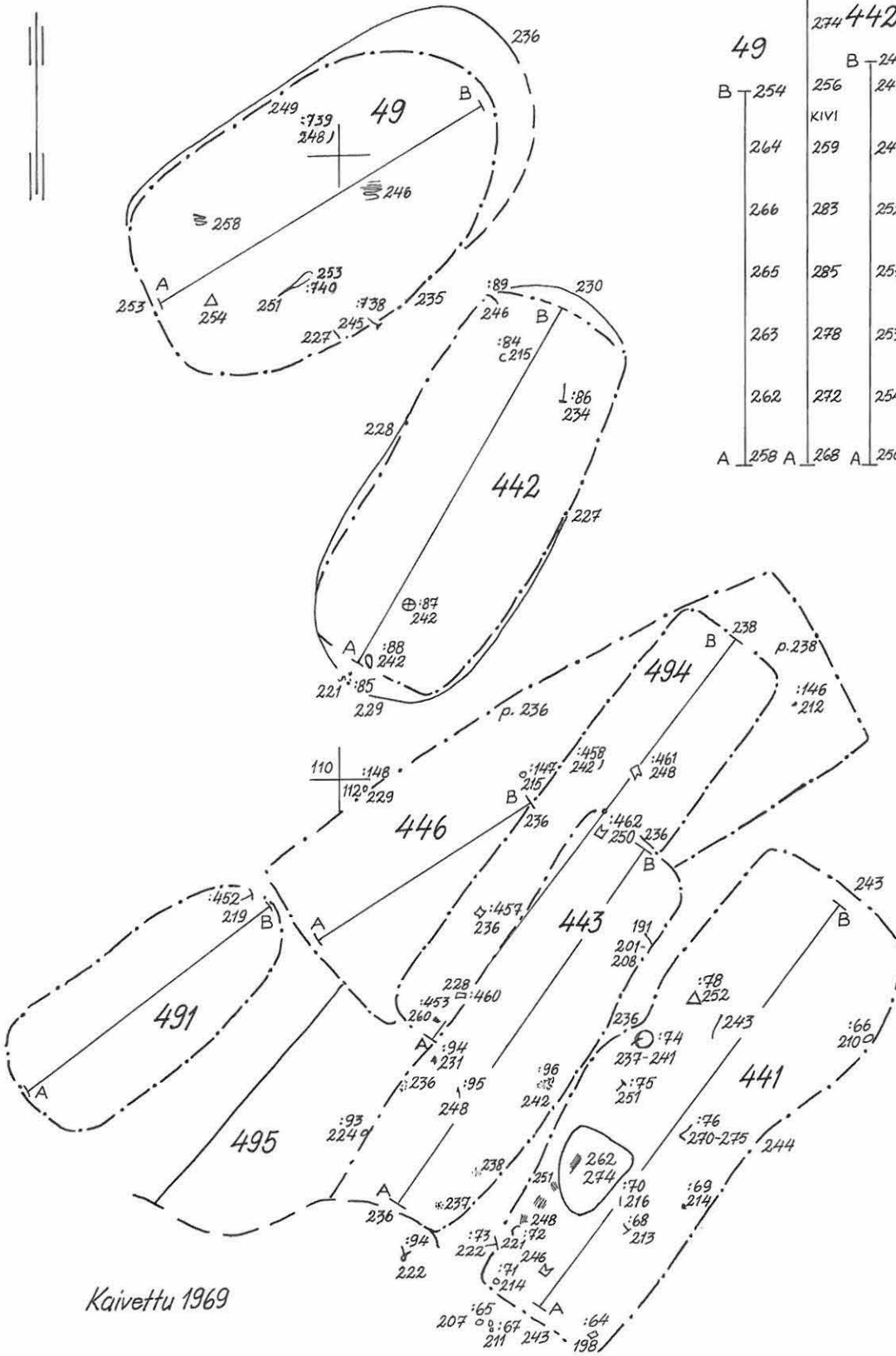
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Haudat 49, 441-443, 446, 491, 494

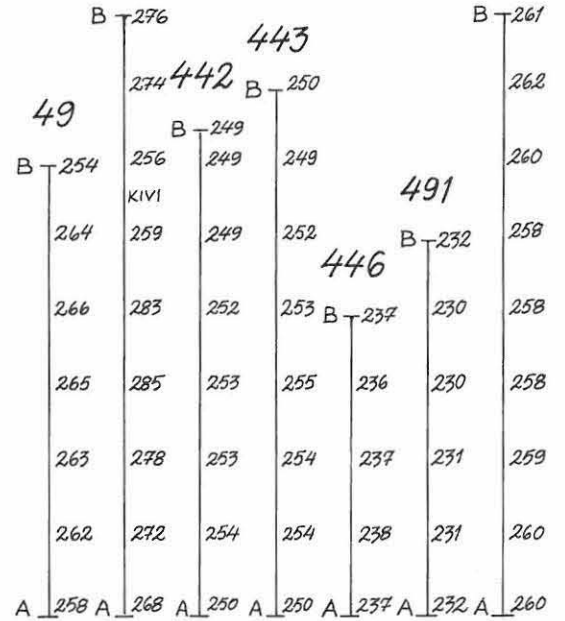
Kp. pl. 140

Kaivettu 1969

441

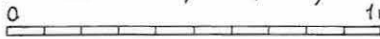
494

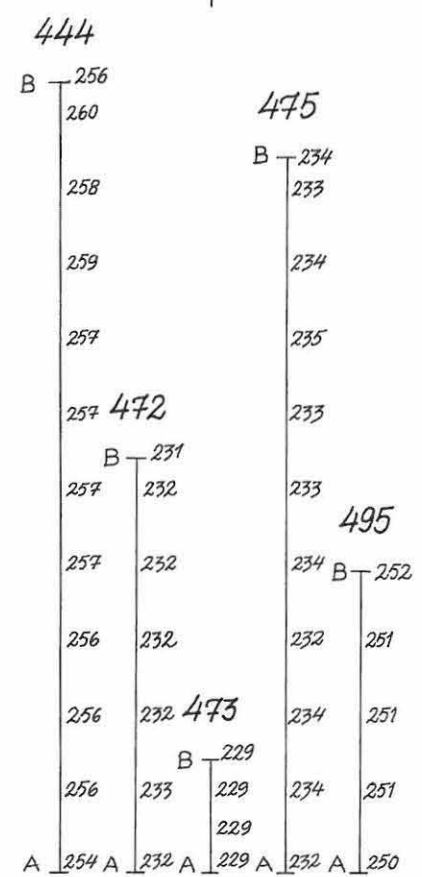
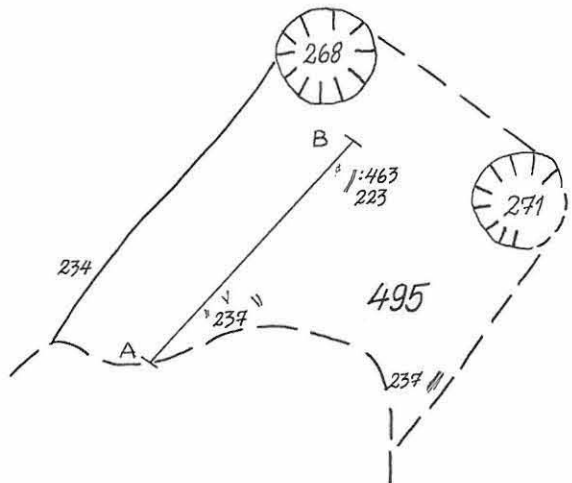
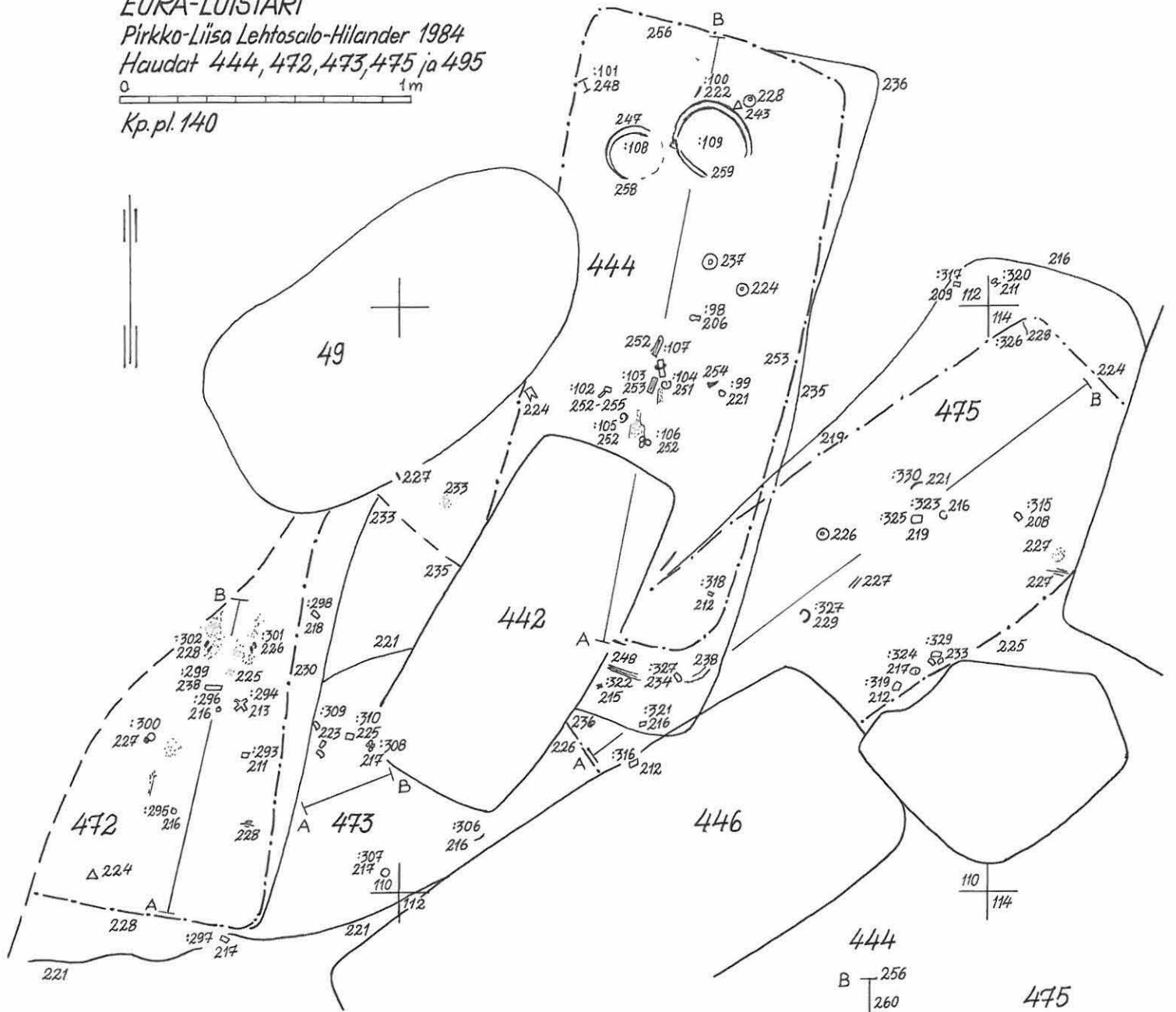
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Haudat 444, 472, 473, 475 ja 495

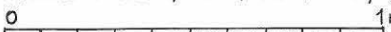
Kp. pl. 140

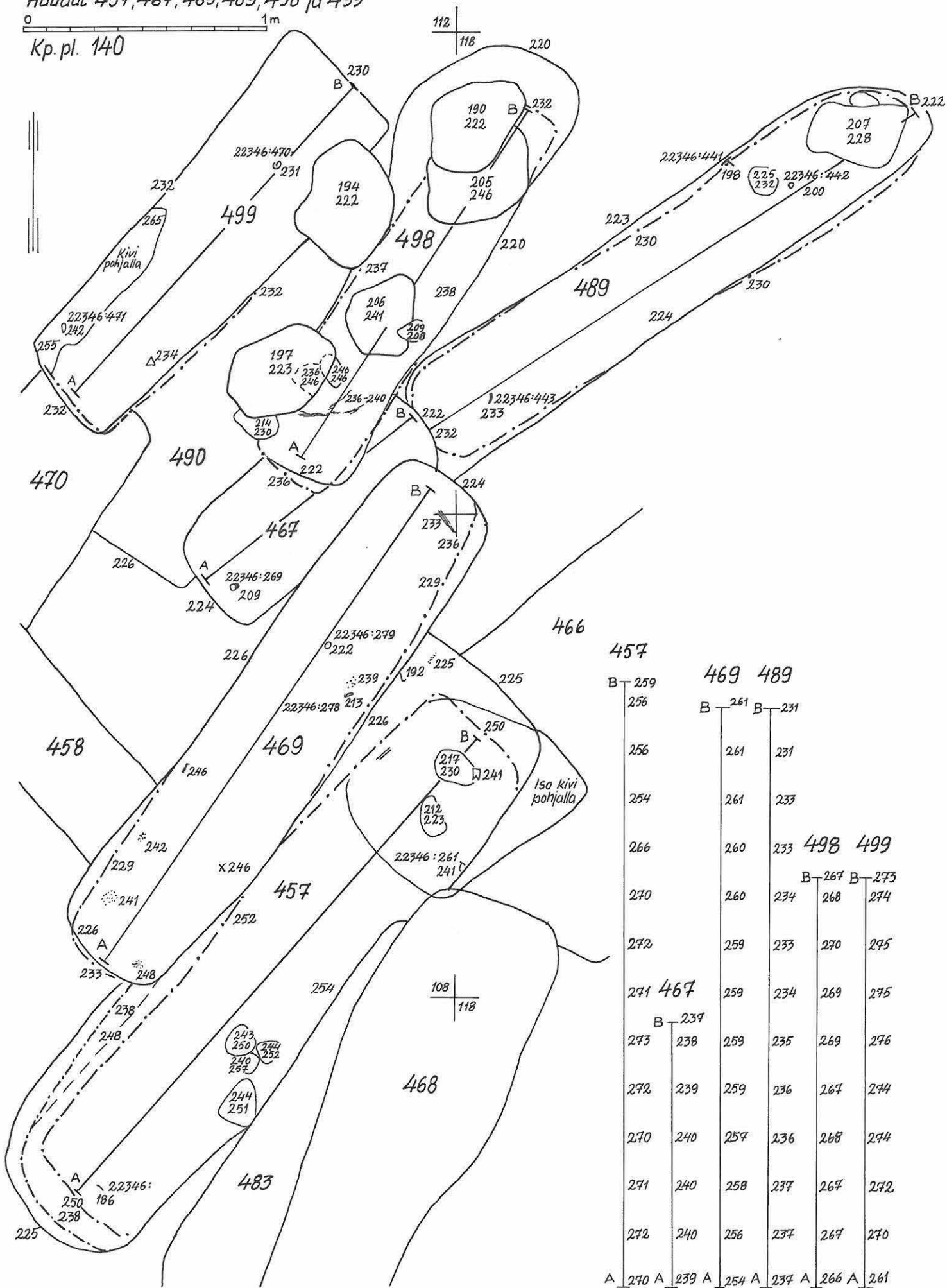

EURA-LUISTARI

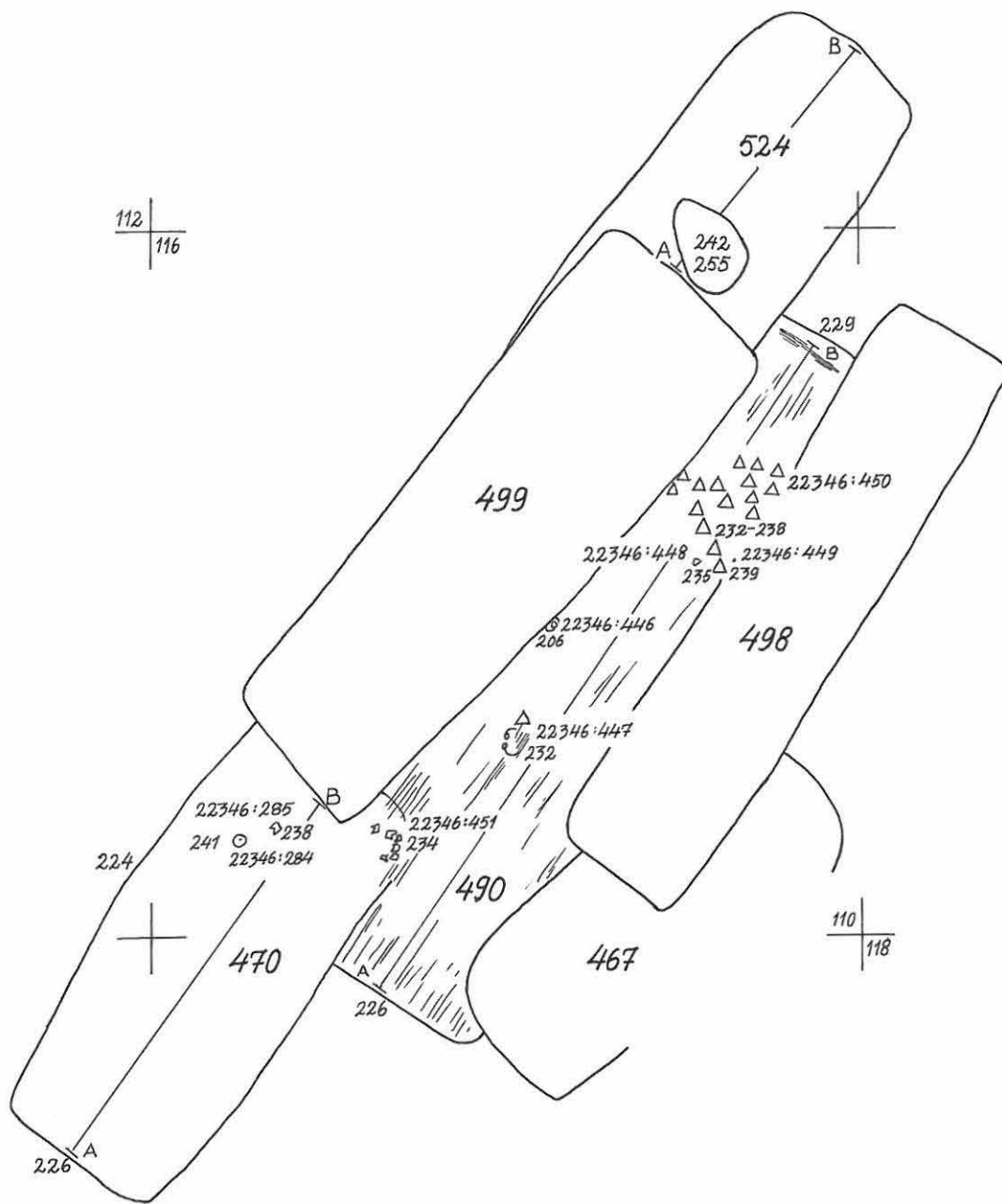
Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
 Haudat 457, 467, 469, 489, 498 ja 499

Kp. pl. 140

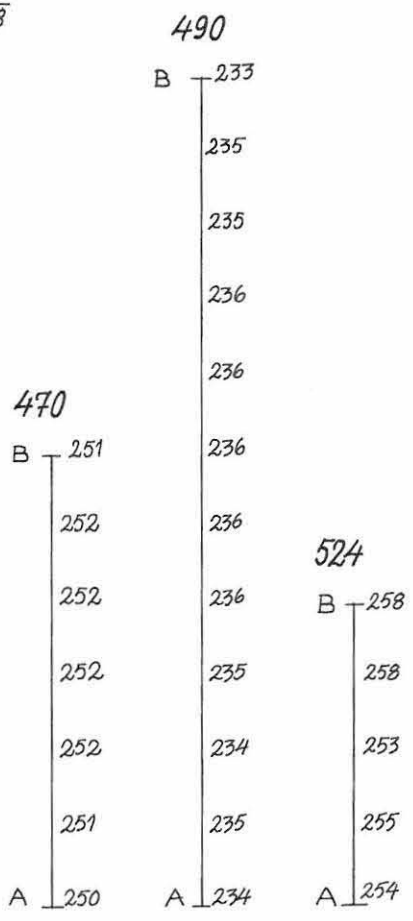
457	469	489			
B-259	B-261	B-231			
256	261	231			
256	261	233			
254	261	233			
266	260	233	498	499	
270	260	234	B-267	B-273	
272	259	233	268	274	
271	259	234	269	275	
467	259	234	269	275	
B-237	259	235	269	276	
273	238	259	236	274	
272	239	259	236	267	274
270	240	257	236	268	274
271	240	258	237	267	272
272	240	256	237	267	270
A-270	A-239	A-254	A-237	A-266	A-261

EURA-LUISTARI
Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
Haudat 470, 490, 524

Kp.pl. 140

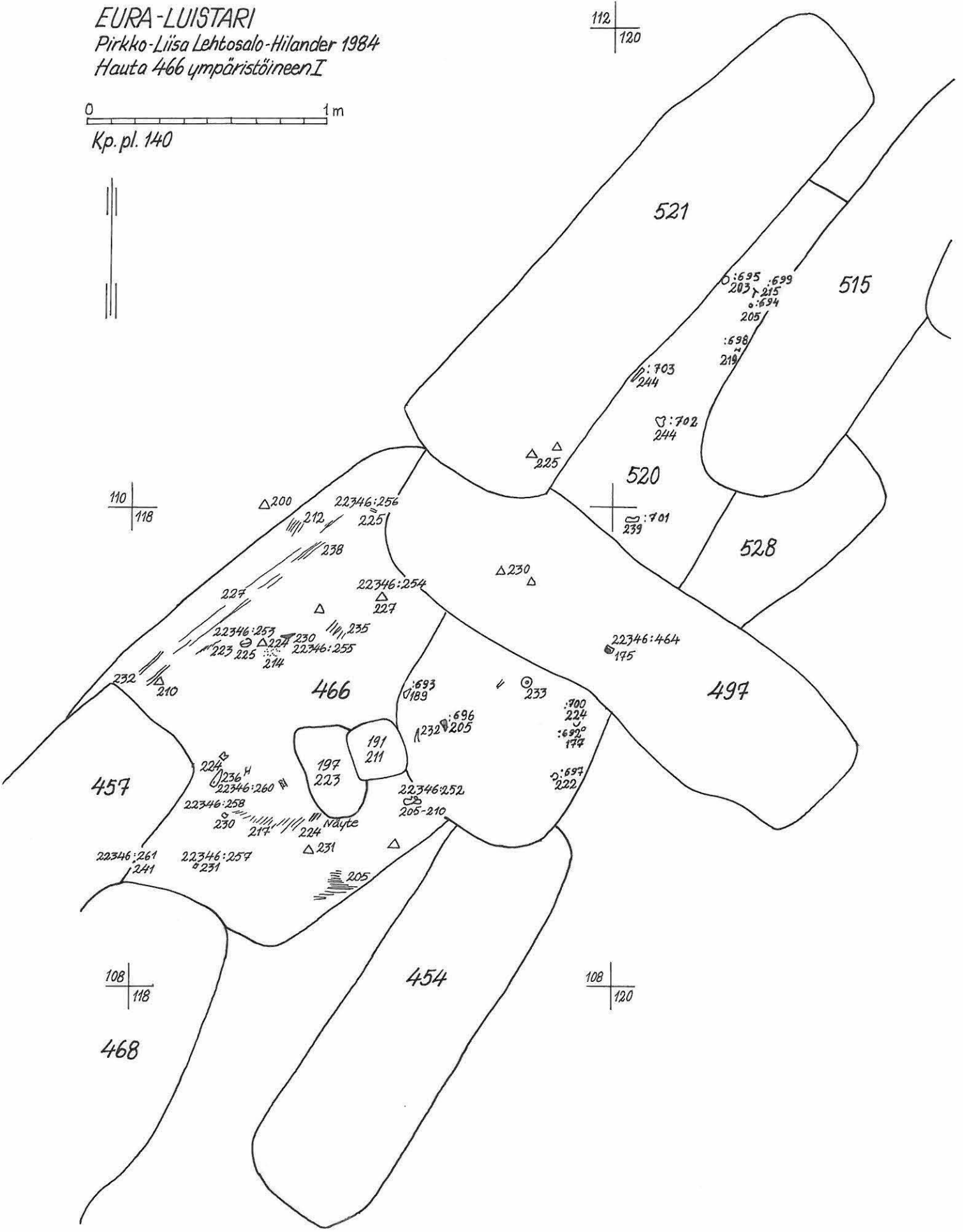
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Hauta 466 ympäristöineen I

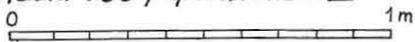
Kp. pl. 140

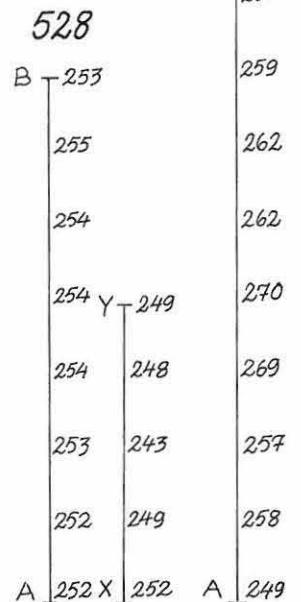
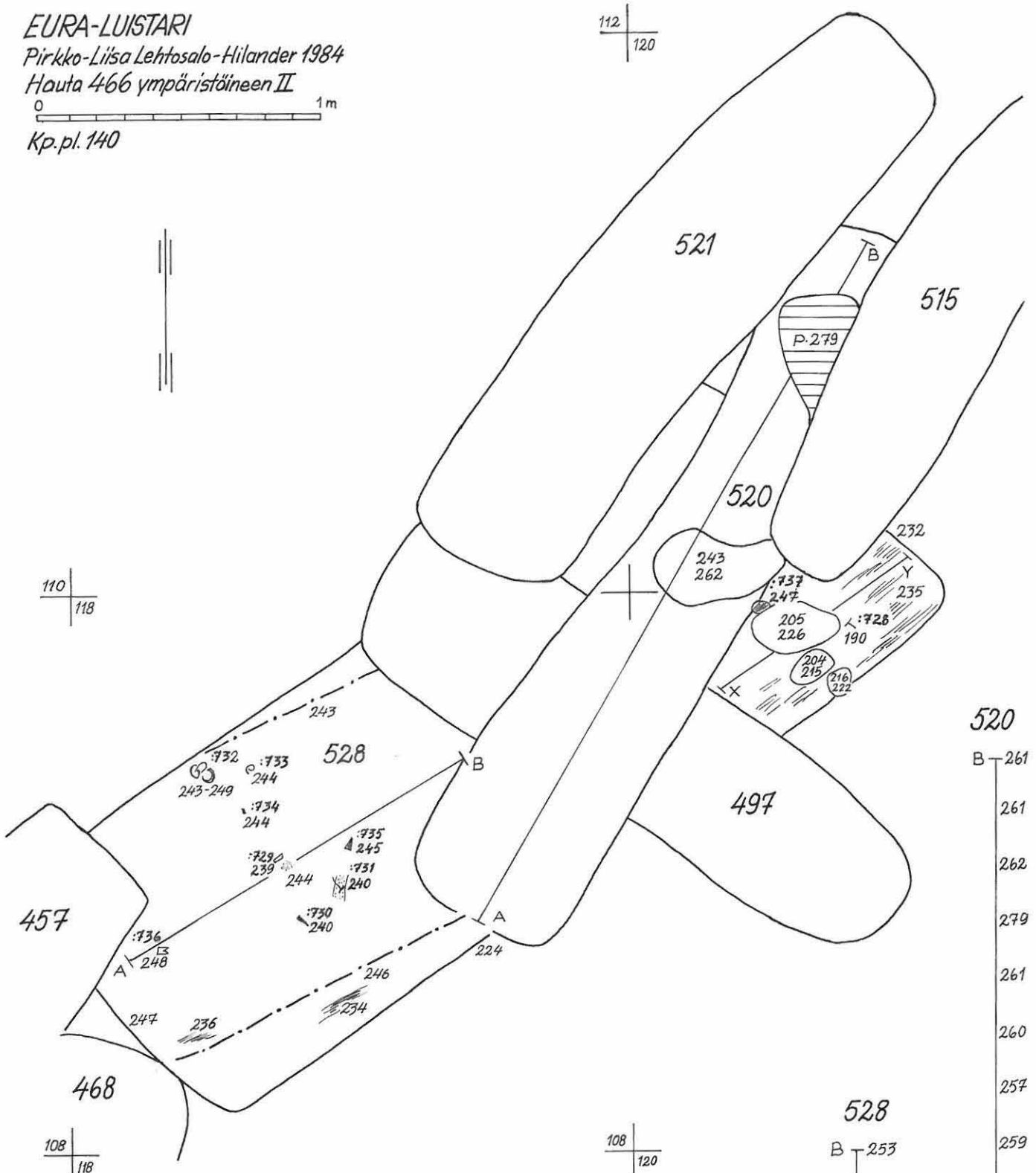
EURA-LUISTARI

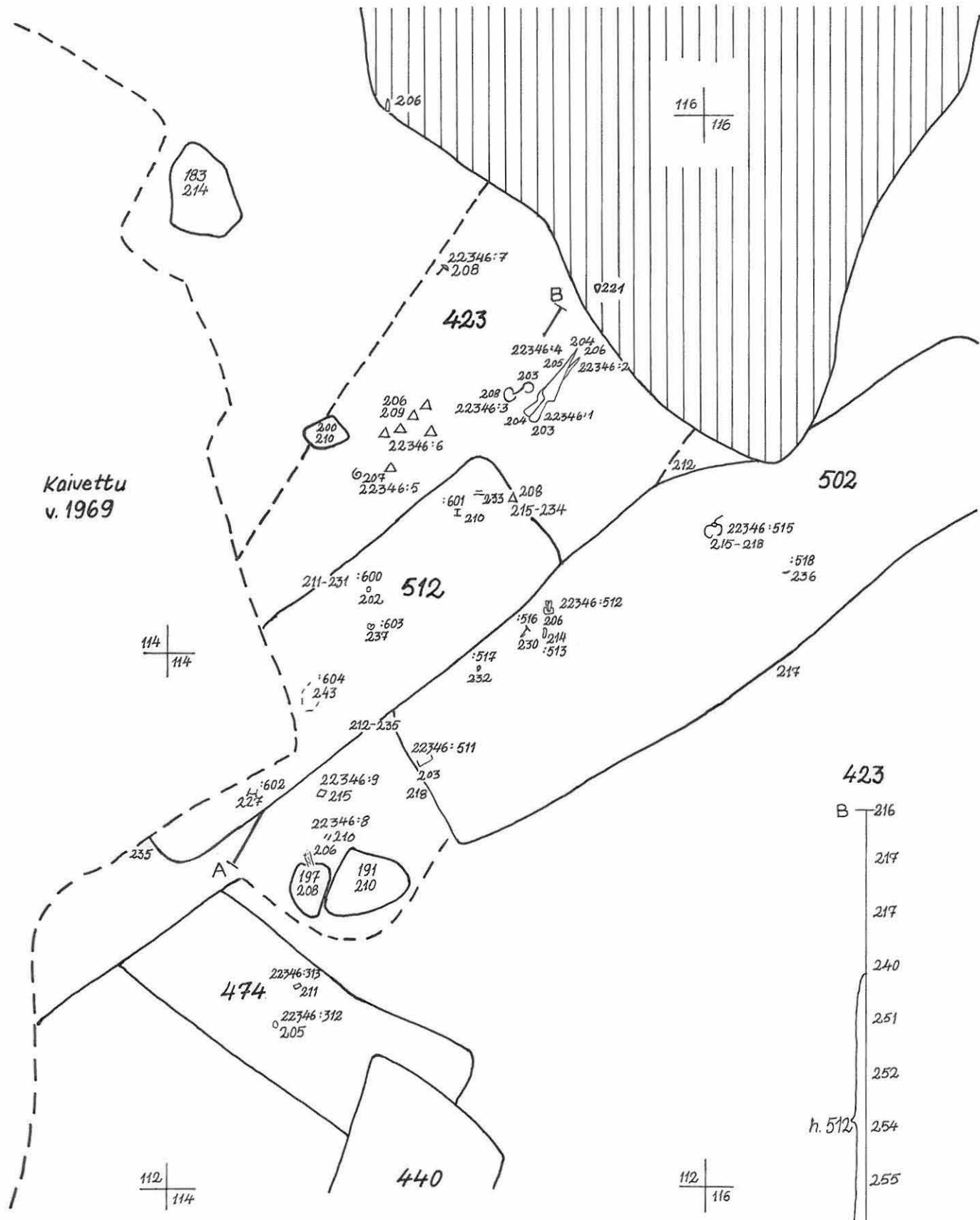
Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Hauta 466 ympäristöineen II

Kp.pl. 140

Kaivettu
v. 1969

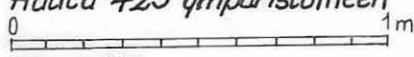
114
114

112
114

116
116

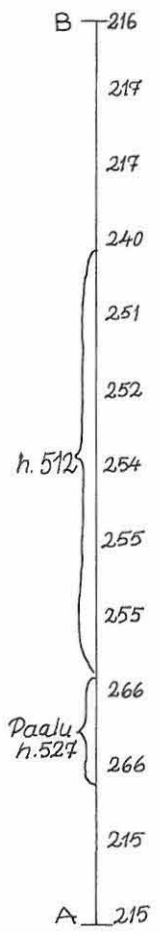
112
116

EURA-LUISTARI
Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
Hauta 423 ympäristöineen

Kp. pl. 140

423

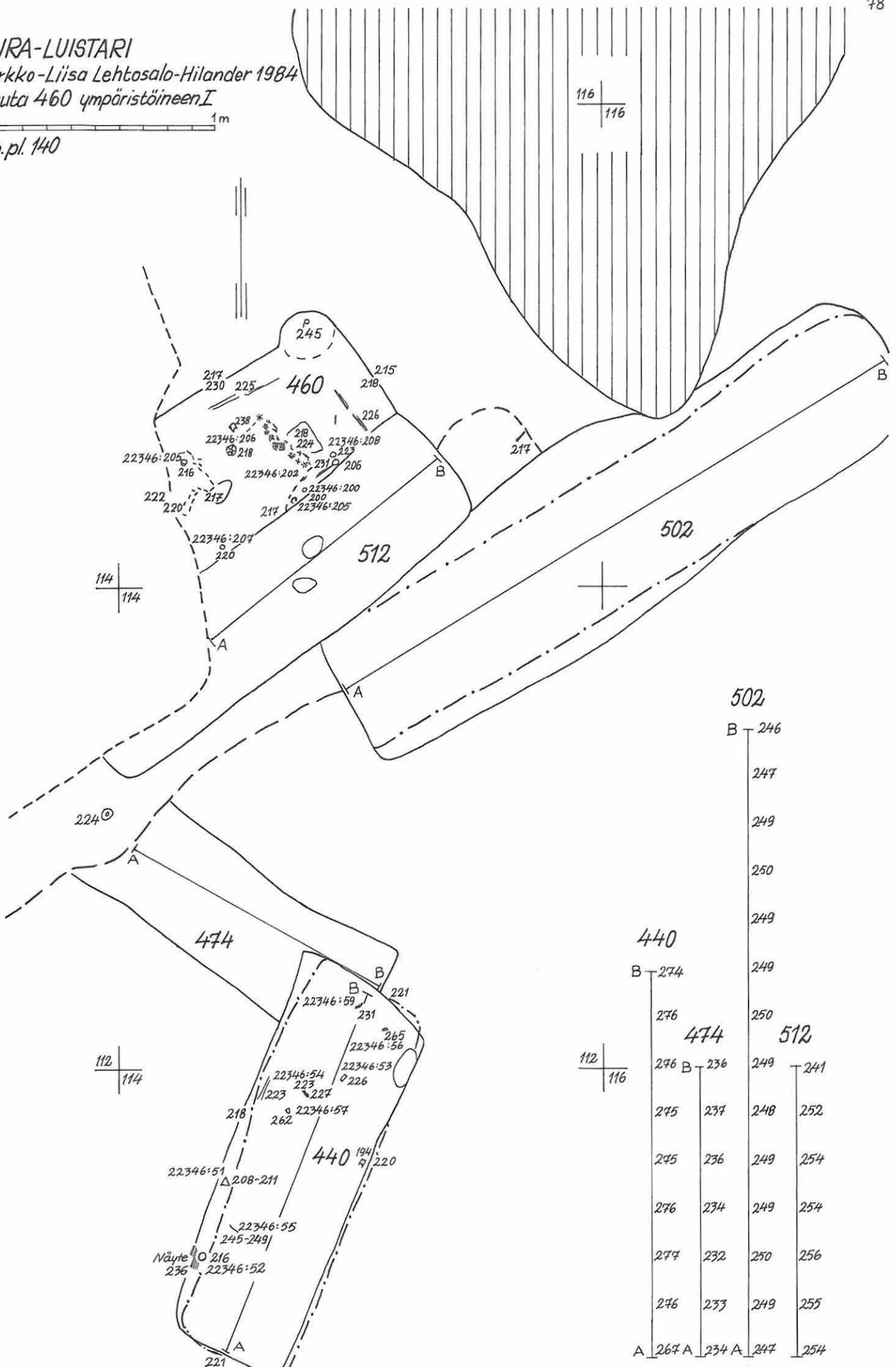
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

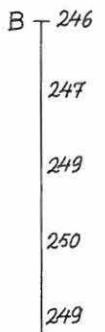
Hauta 460 ympäristöineen I

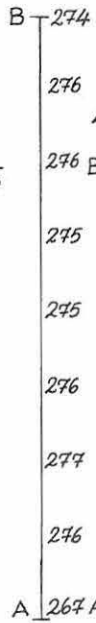
Kp.pl. 140

502

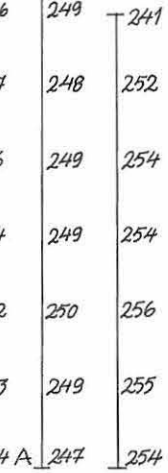

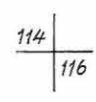
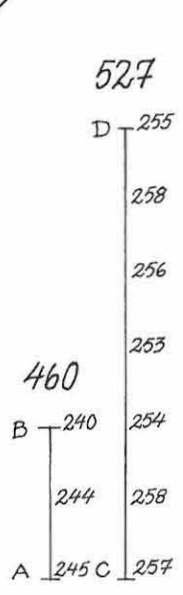
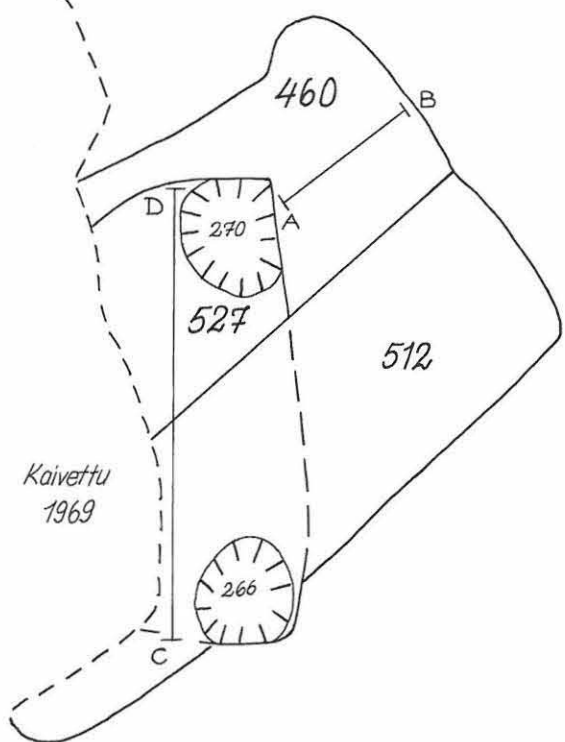
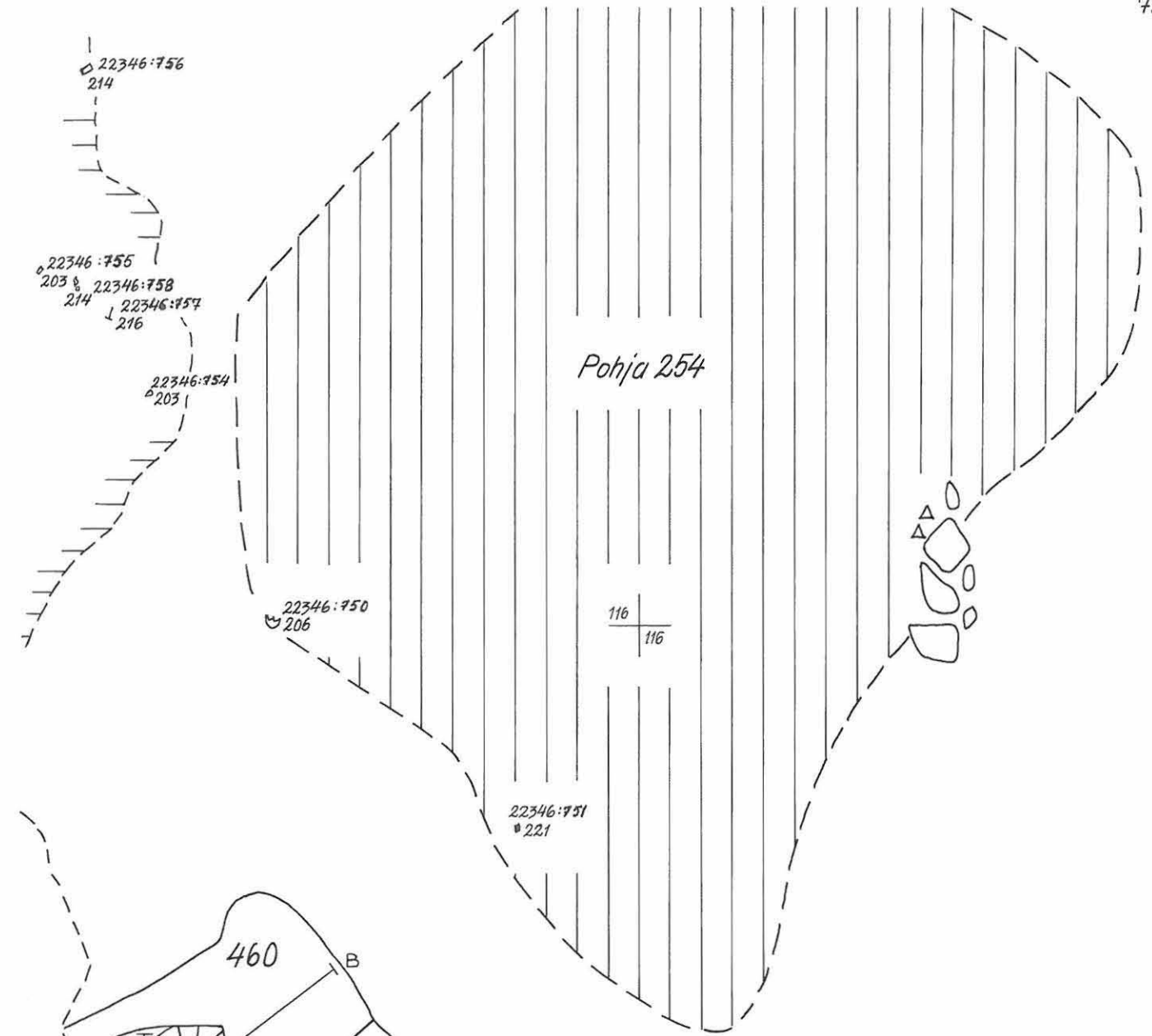
440

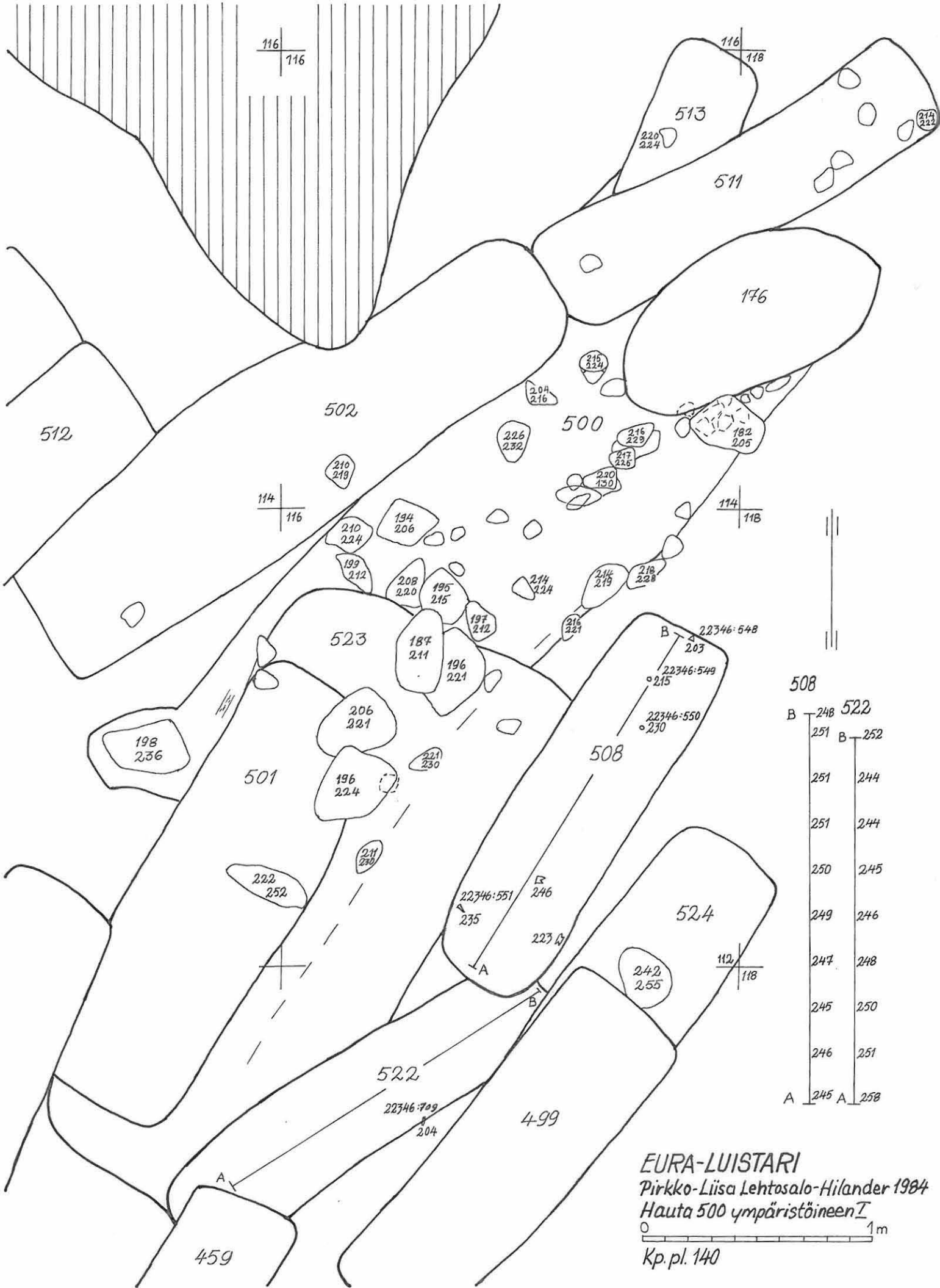
474

512

EURA-LUISTARI
Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
Haudat 460, 527
 0 1m
Kp.pl.140

EURA-LUISTARI
 Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
 Hauta 500 ympäristöineen I
 0 1m
 Kp.pl. 140

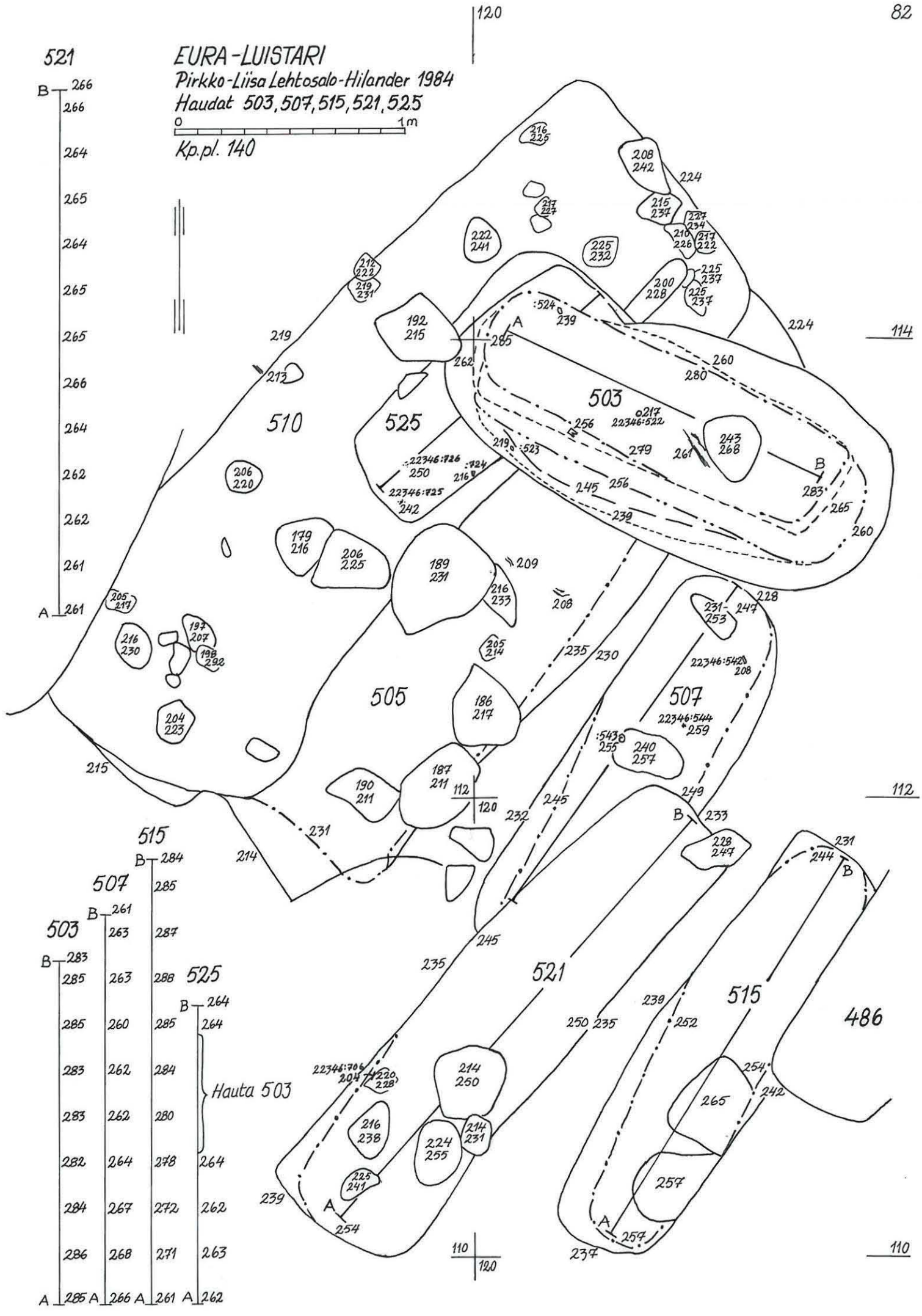
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

Haudat 503, 507, 515, 521, 525

Kp.pl. 140

0 1m

521	B	266
	B	266
		264
		265
		264
		265
		265
		266
		264
		262
		262
		261
	A	261
515	B	284
507	B	285
503	B	261
	B	263
	B	283
	B	285
	B	285
	B	263
	B	288
	B	263
	B	285
	B	260
	B	285
	B	264
	B	284
	B	262
	B	280
	B	264
	B	278
	B	264
	B	272
	B	262
	B	271
	B	263
	A	285
	A	266
	A	261
	A	262

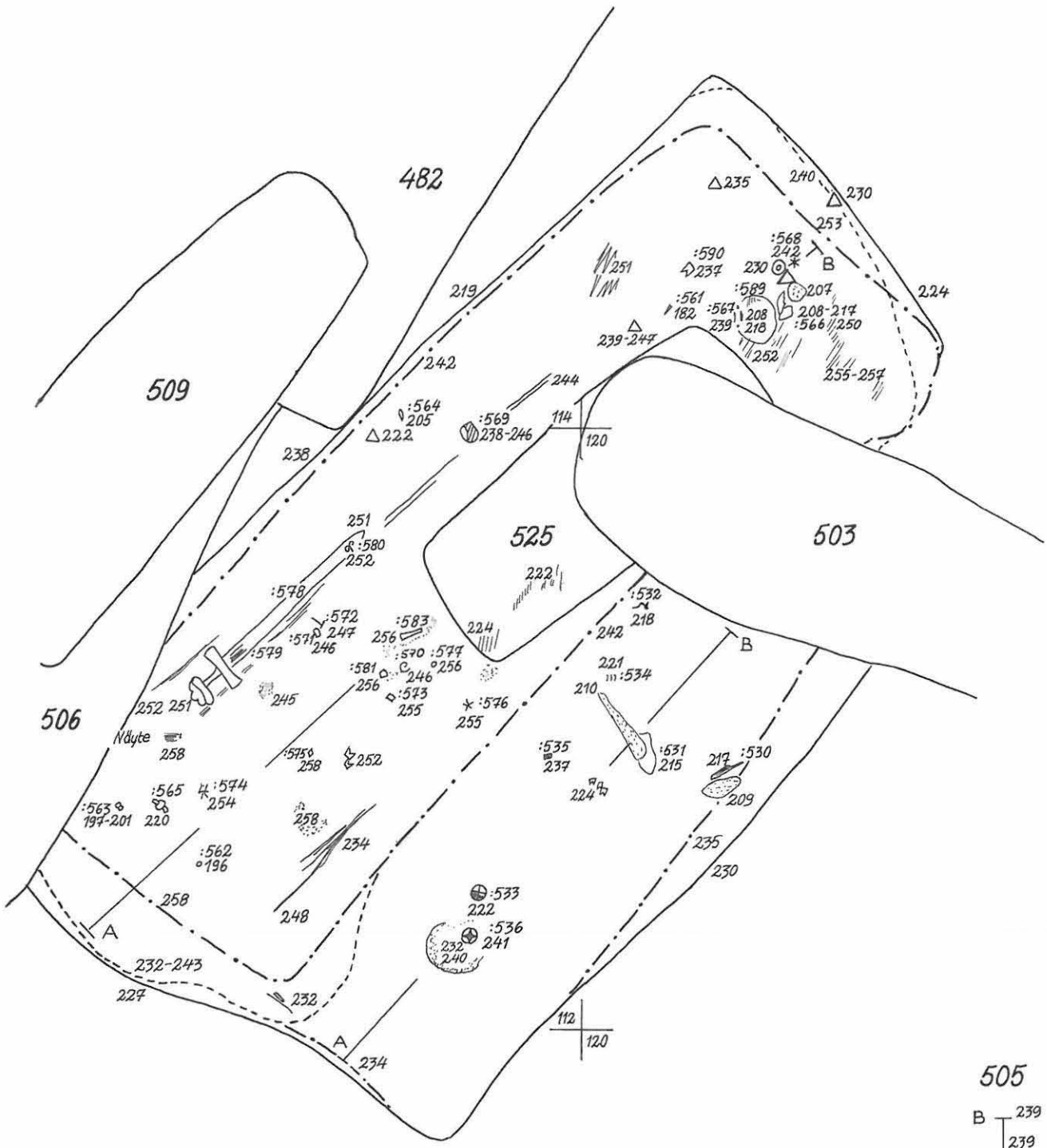
Hauta 503

114

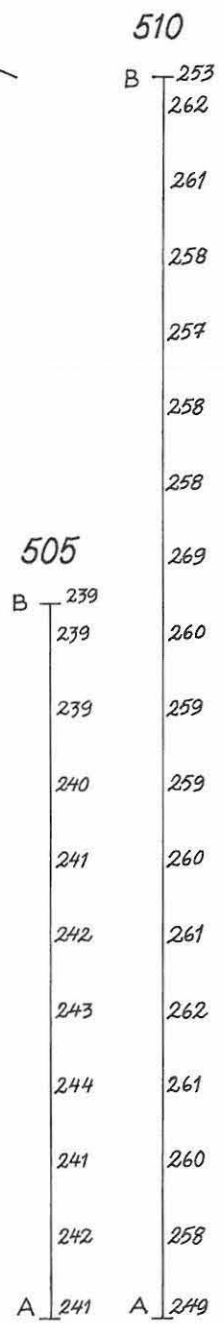
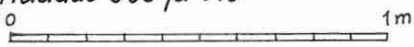
112

110

110
120

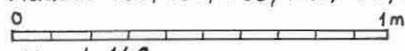
EURA-LUISTARI
 Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
 Haudat 505 ja 510
 Kp.pl. 140

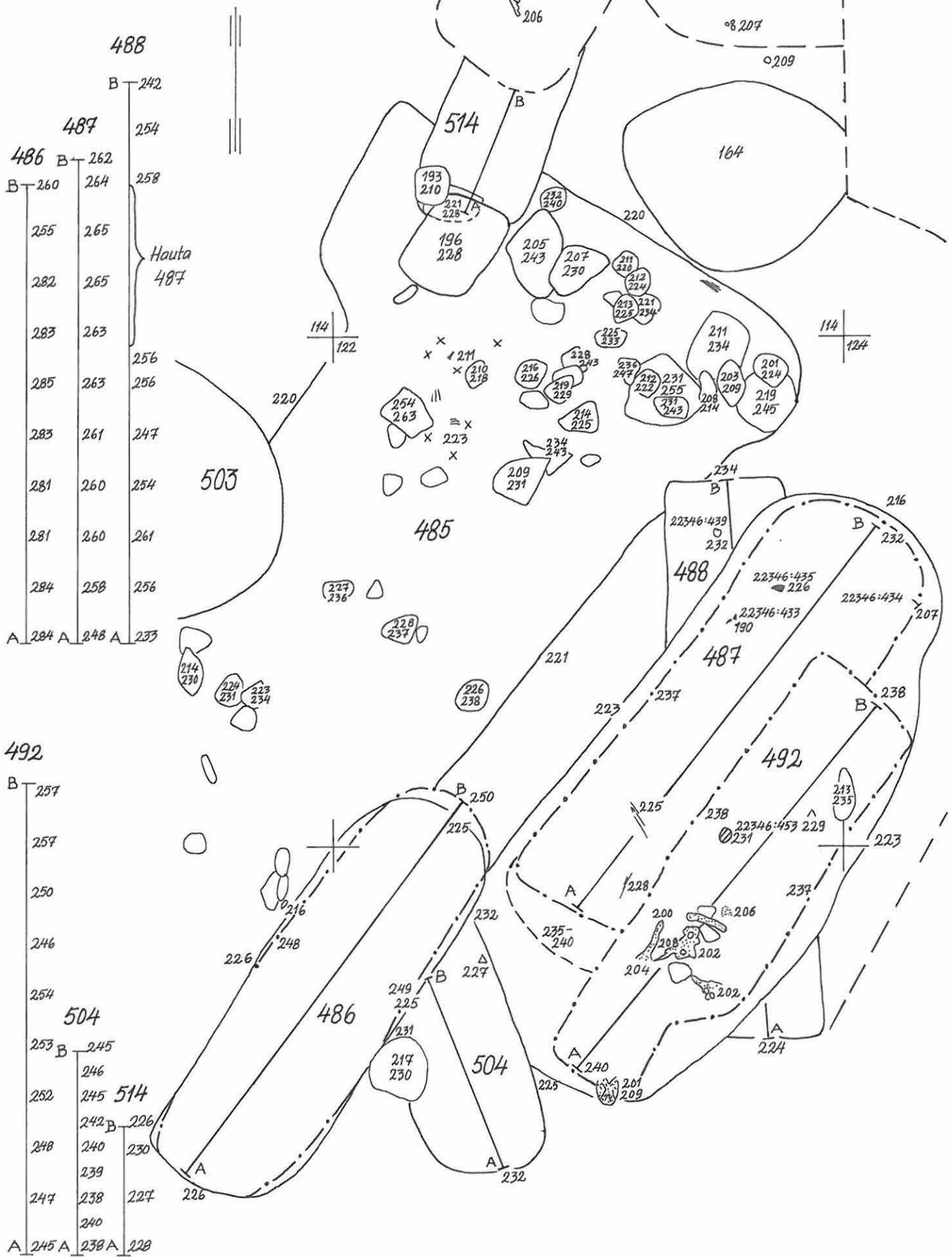
EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander

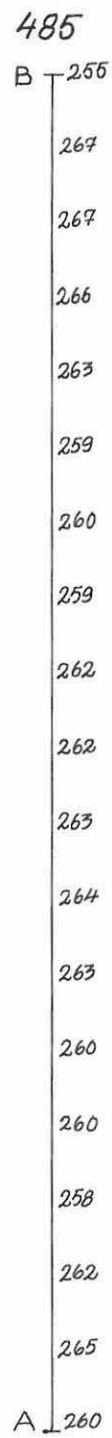
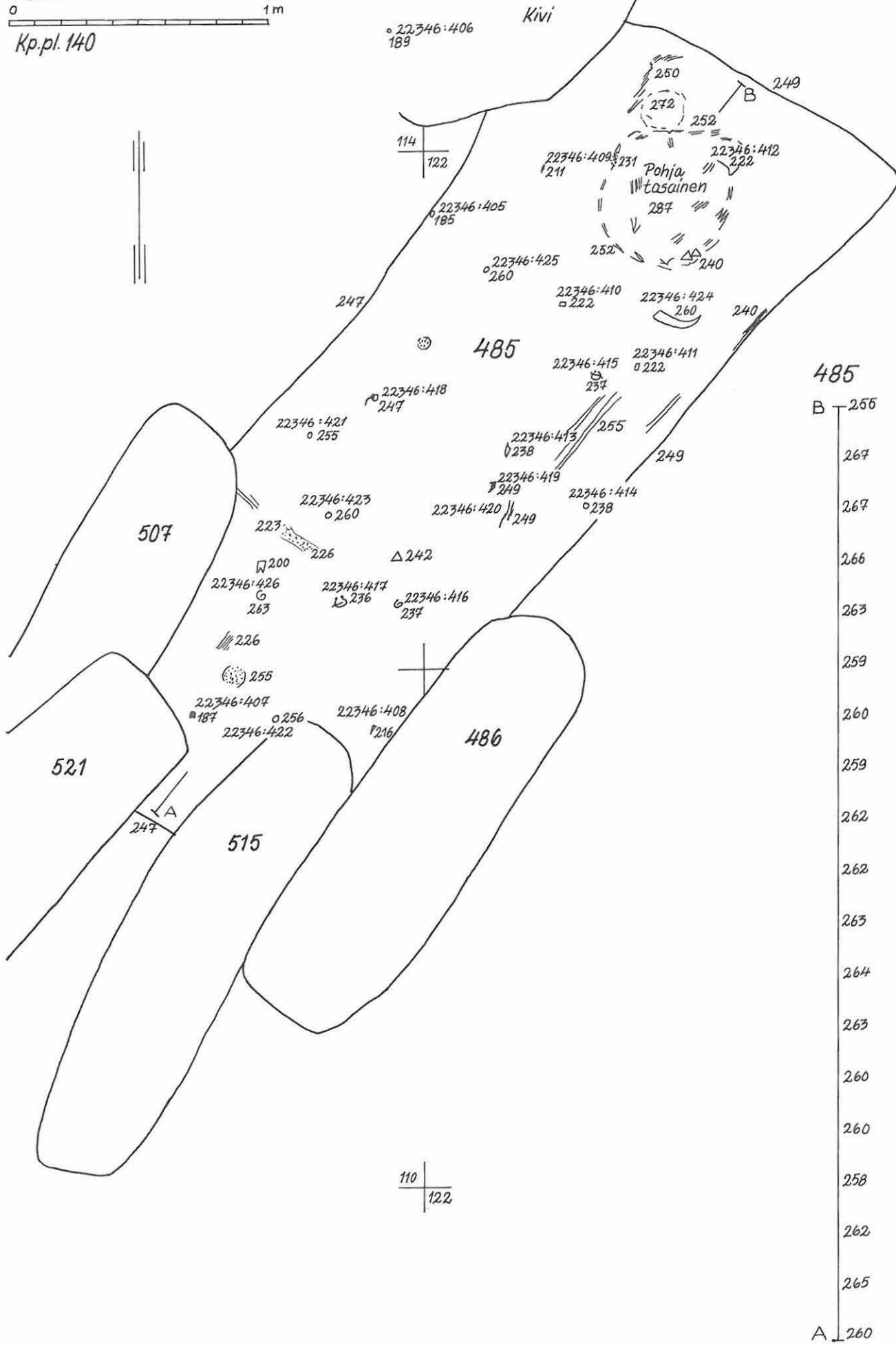
Haudat 486, 487, 488, 492, 504, 514

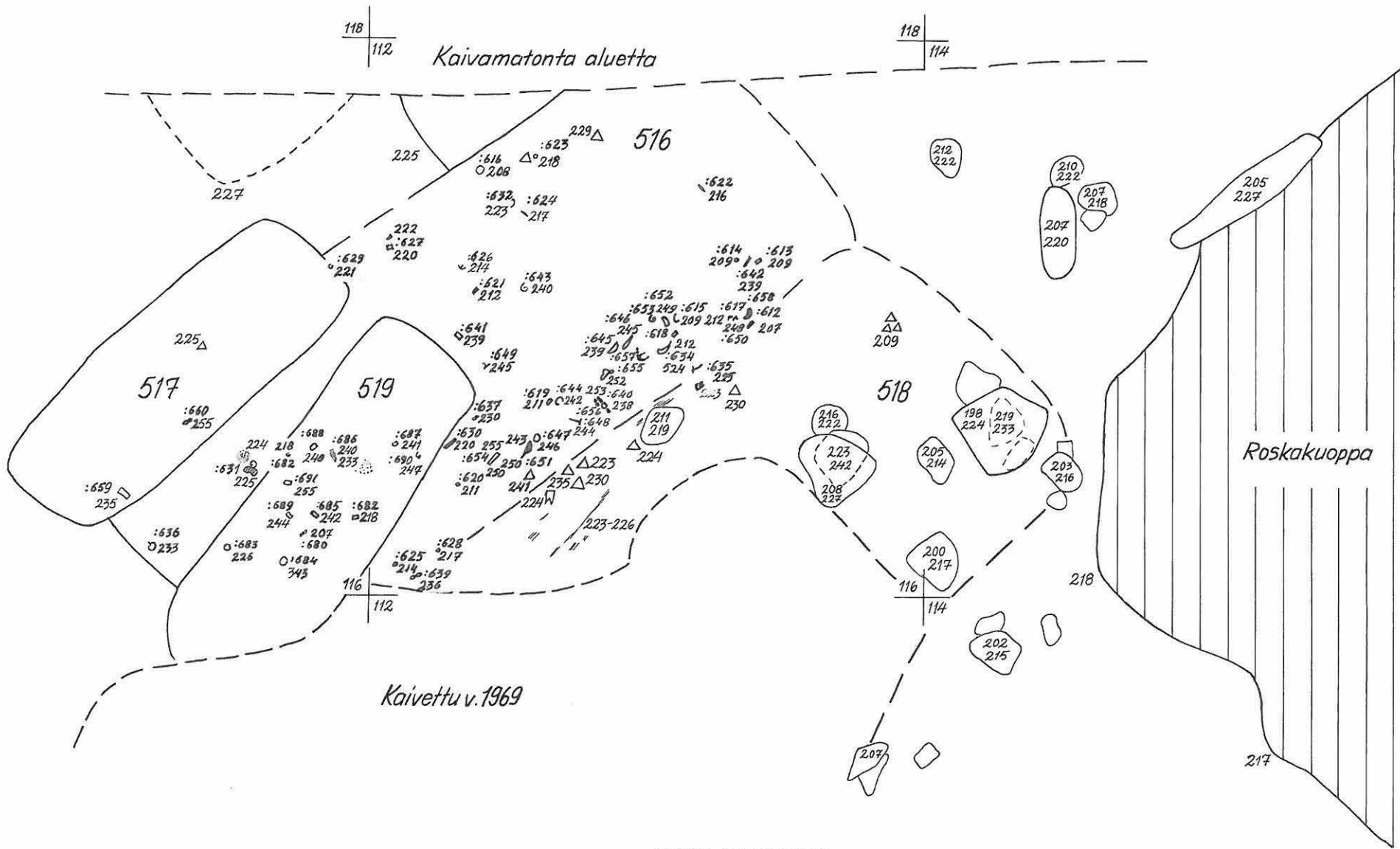

Kp.pl. 140

EURA-LUISTARI
Pirkko-Liisa Lehtosalo - Hilander 1984
Hauta 485

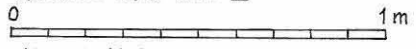

Kaivamatonta aluetta

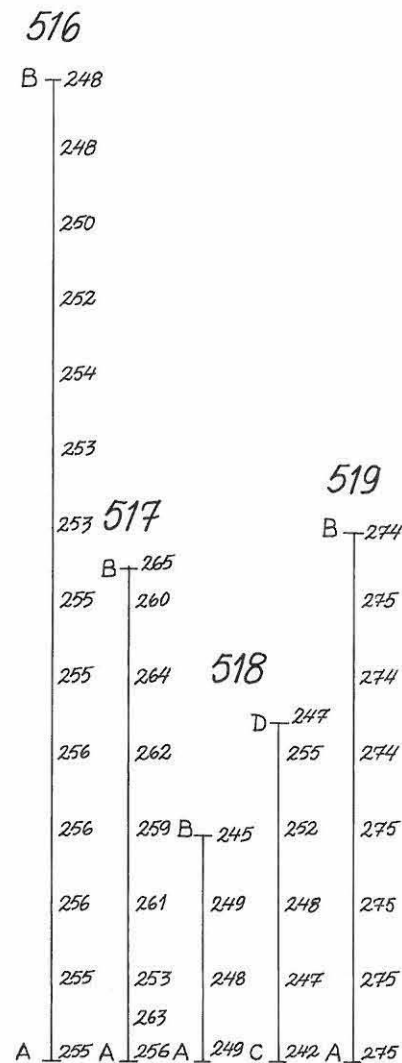
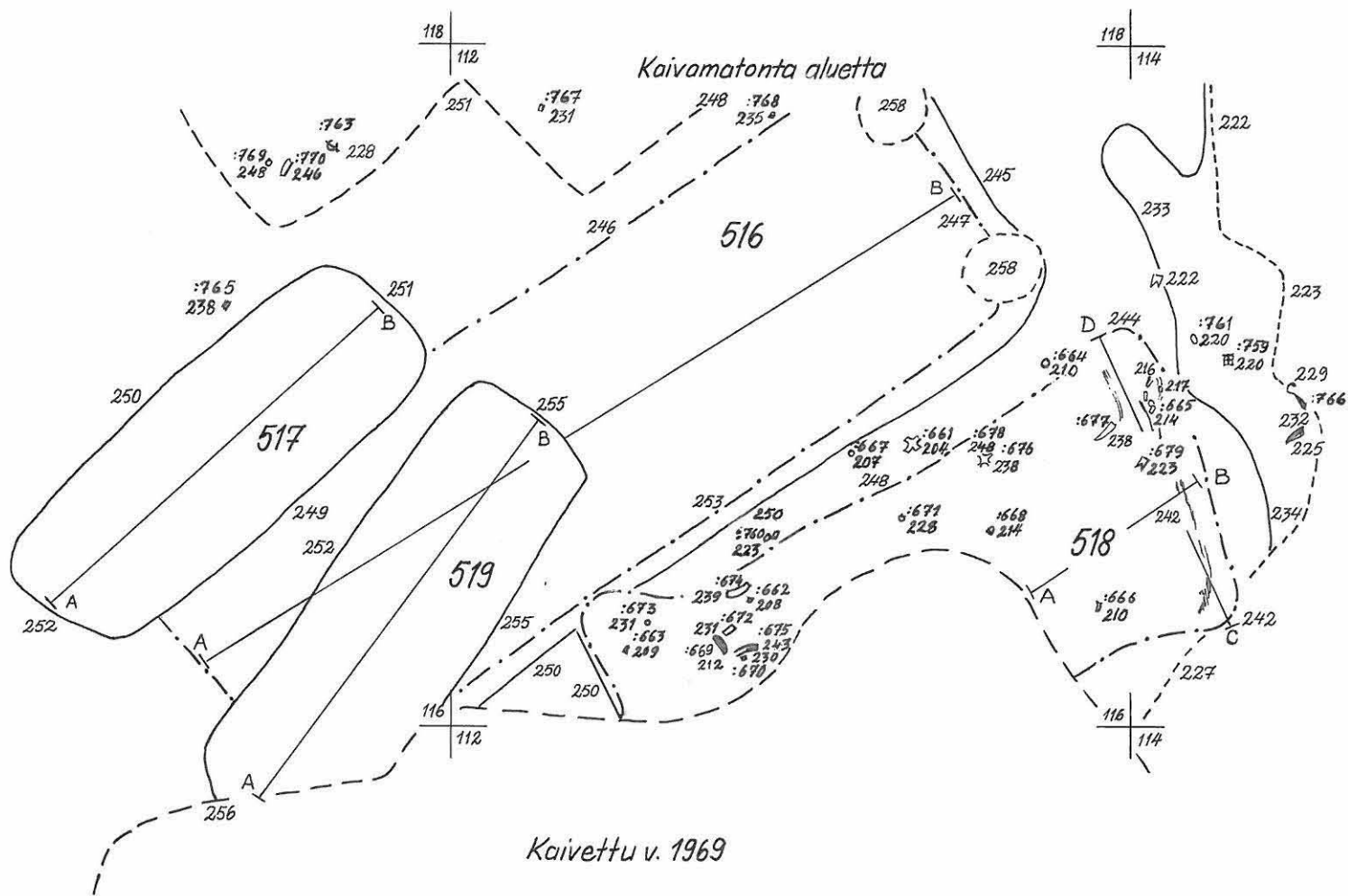
Kaivettu v.1969

Roskakuoppa

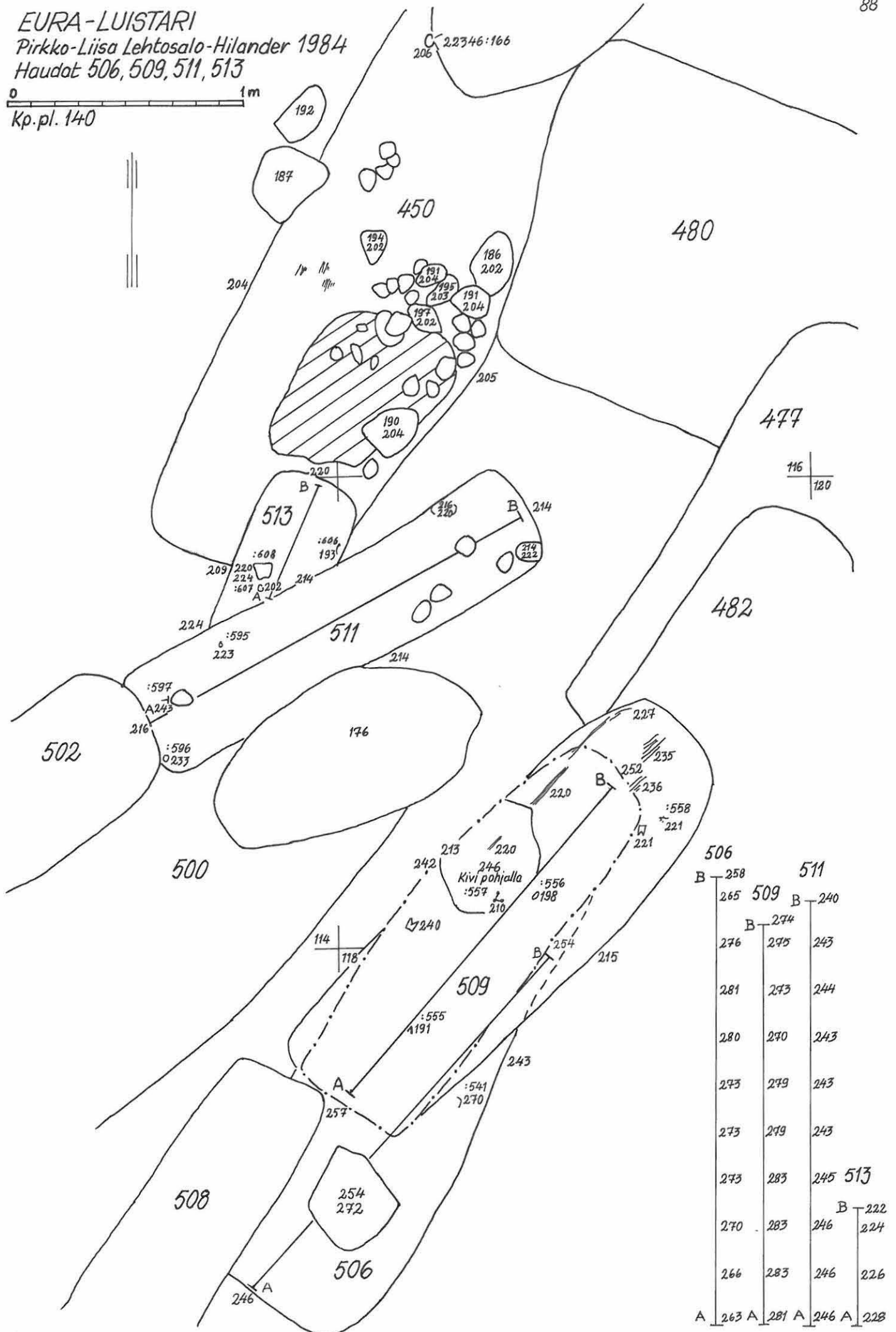
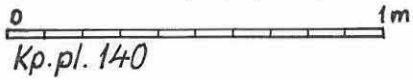
EURA-LUISTARI
 Pirkko-Liisa Lehtasalo-Hilander 1984
 Haudat 516-519 I

Kp. pl. 140

EURA-LUISTARI
 Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
 Haudat 506, 509, 511, 513

506	511	
B 258	B 240	
265	B 274	
509	275	243
B 276	275	243
	273	244
281	273	243
280	270	243
273	279	243
273	279	243
273	283	245 513
	B 222	
270	283	246 224
	246	226
266	283	246
A 263	A 281	A 246 A 228

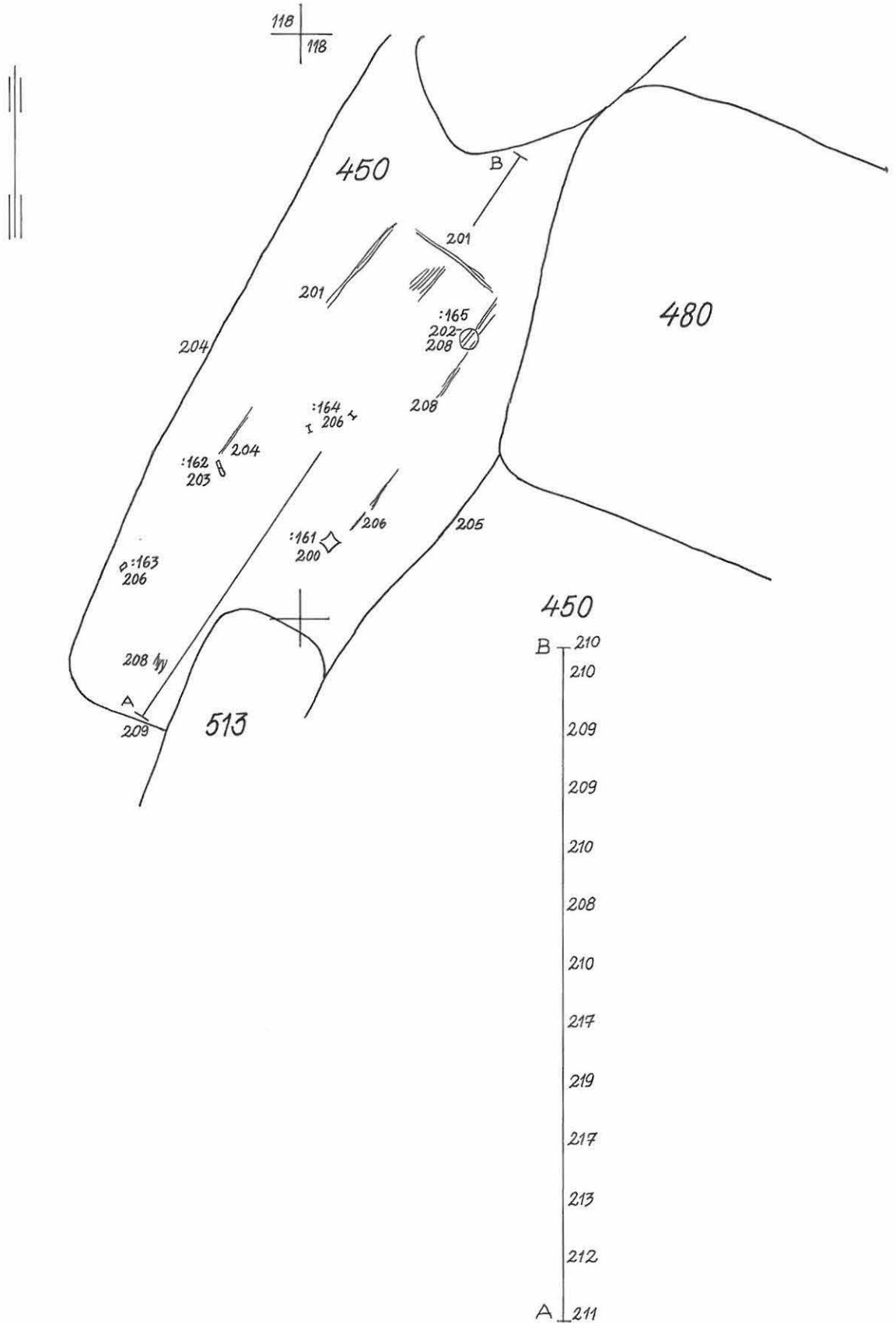

EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984

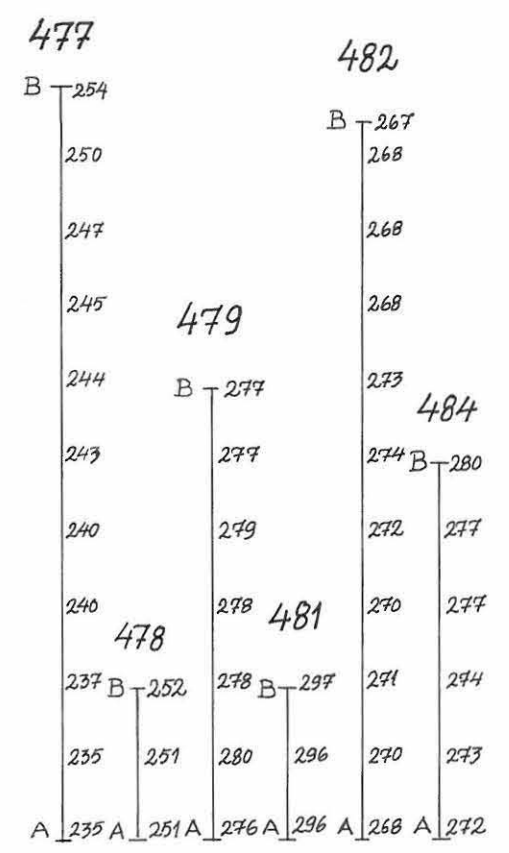
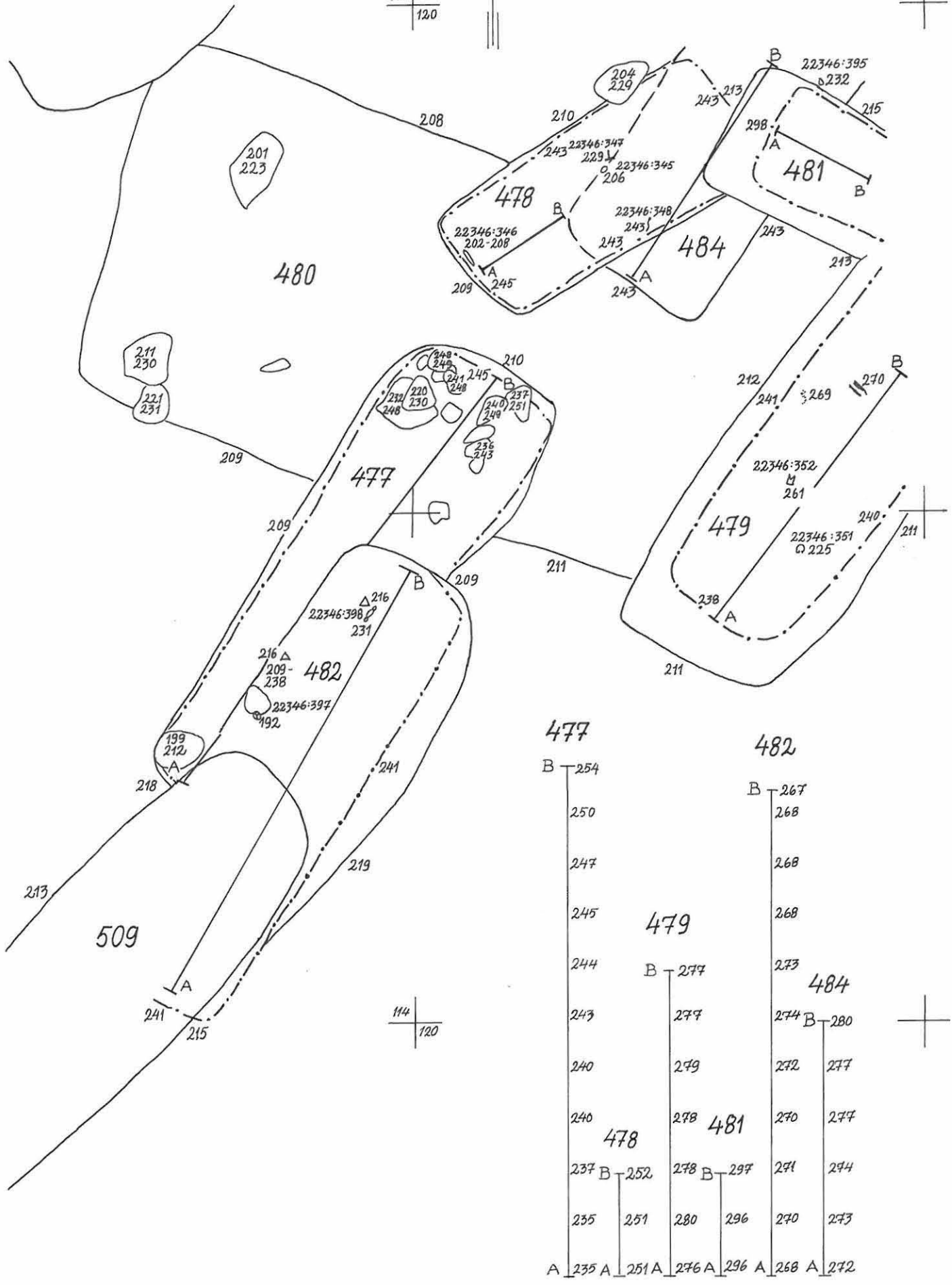
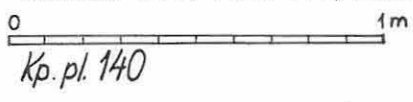
Hauta 450

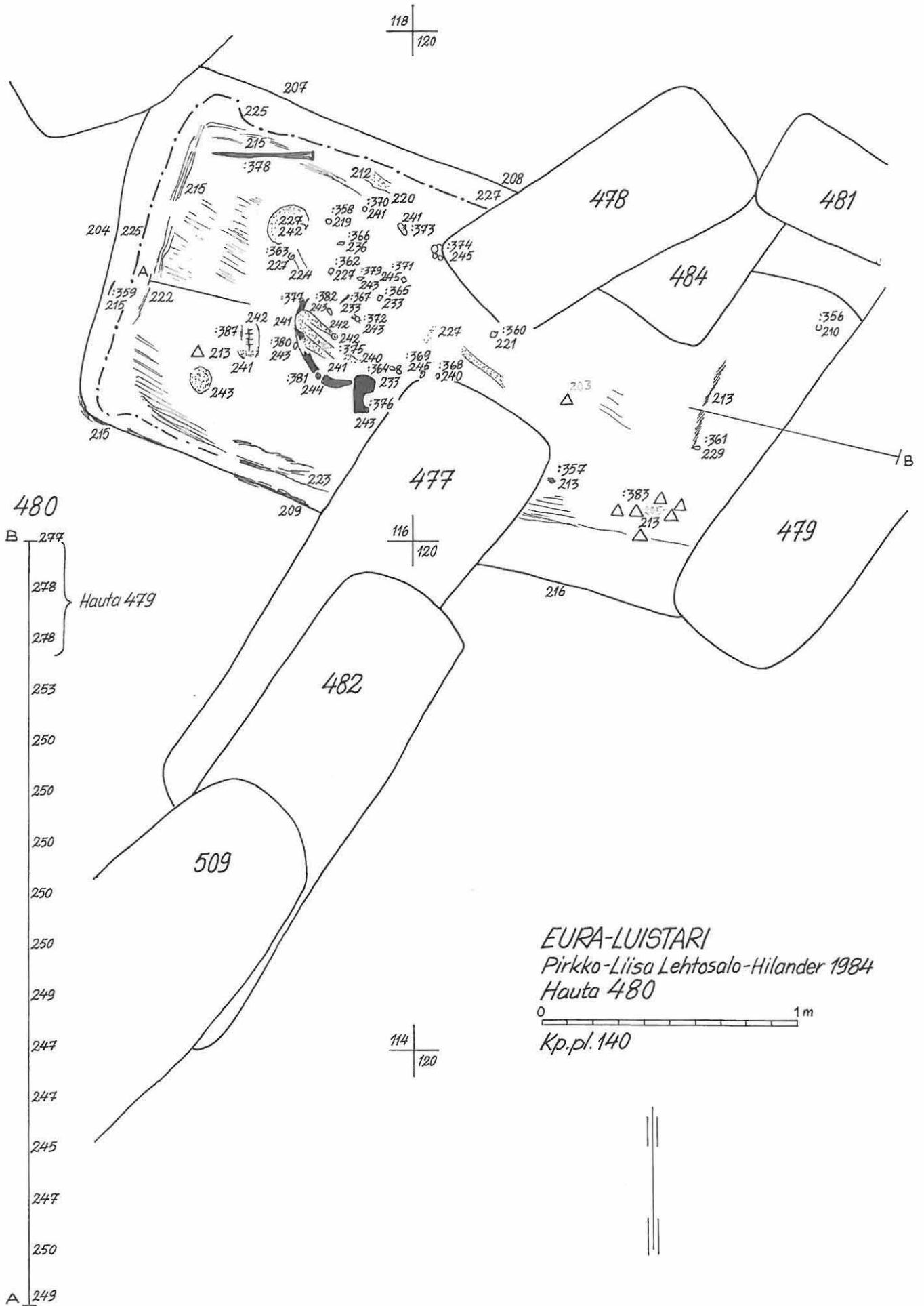
0 1m
Kp.pl.140

EURA-LUISTARI

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
Haudat 477, 478, 479, 481, 482, 484

EURA-LUISTARI
 Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
 Hauta 480

Kp.pl. 140

114,70

114,60

114,50

114,40

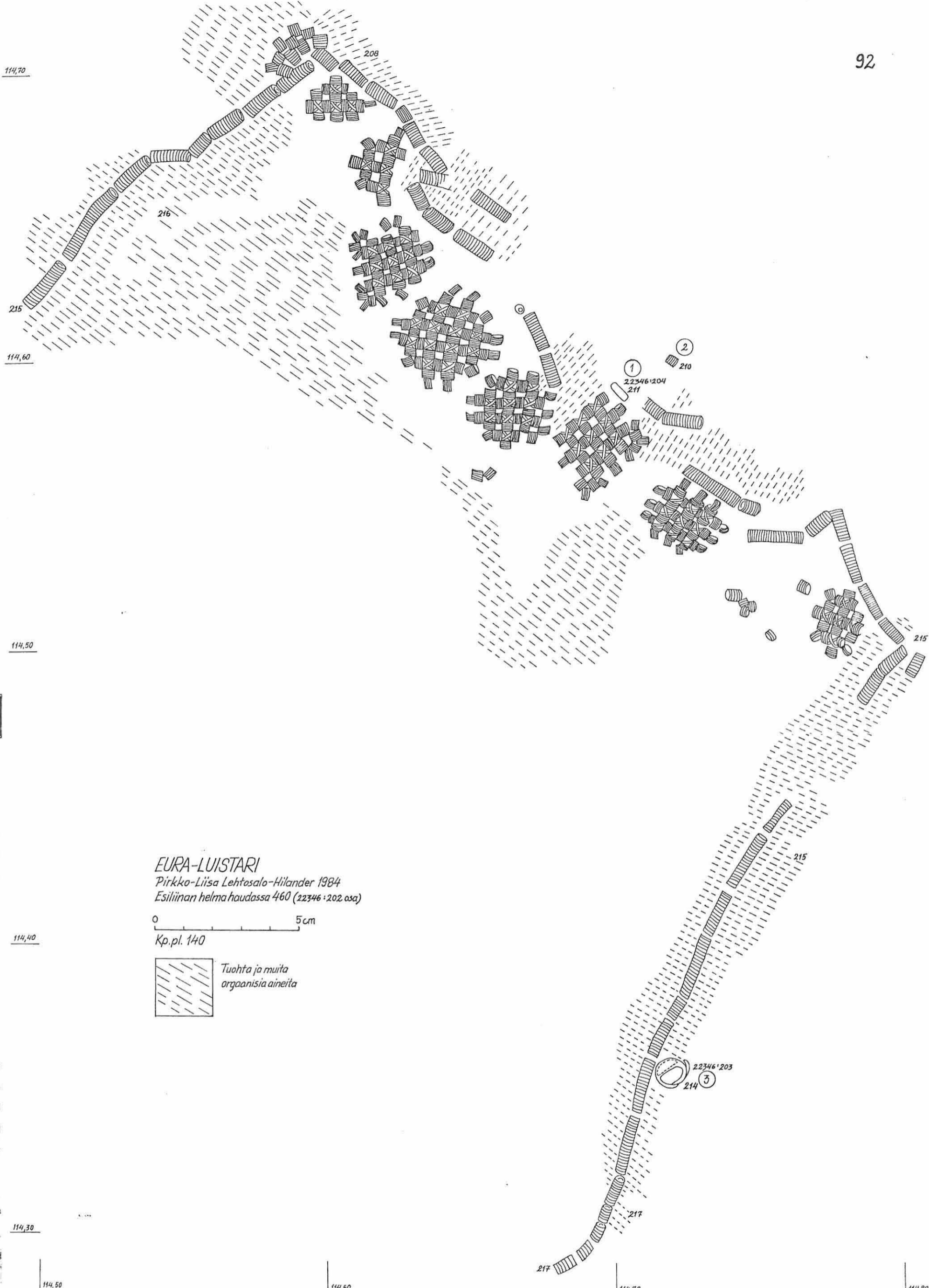
114,30

114,50

114,60

114,70

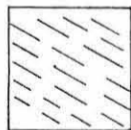
114,80

EURA-LUISTARI
 Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1984
 Esiliinan helma haudassa 460 (22346:202 osa)

0 5 cm

Kp.pl. 140

Tuhta ja muita
 orgaanisia aineita

Eura, Luistari 1984

Negatiiviluettelo

- 61939 Kuva 1 Vuoden 1984 kaivausaluetta pintamaan poiston jälkeeseen. Vain kaikkein myöhäisimmät haudat näkyvät vaaleina läikkinä. Taustalla pinnan puhdistusta vanhan rakennuksen alueella. Kuvattu luoteesta.
- 61940 Kuva 2 Sama kuin edellä.
- 61941 Kuva 3 Yleiskuva vuoden 1984 kaivausalueesta lounaasta päin. Taustalla vasemmalla Luistarin talo.
- 61942 Kuva 4 Sama kuin edellä.
- 61943 Kuva 8 Keihäänkärjet ja kuolaimet haudassa 423 idästä.
- 61944 Sama kuin edellä.
- 61945 Keihäänkärjet ja kuolaimet haudassa 423. Kuvattu luoteesta.
- 61946 Kuva 9 Sama kuin edellä.
- 61947 Kuva 10 Haudat 424, 425, 426, 434, 429 ja 428 pintamaan poiston jälkeen. Kuvattu länsiluoteesta.
- 61948 Kuva 11 Sama kuin edellä.
- 61949 Kuva 27 Luuranko haudassa 435 koillisesta.
- 61950 Kuva 26 Sama kuin edellä.
- 61951 Sama kuin edellä, epäonnistunut.
- 61952 Kuva 29 Haudat 445, 455 ja 461 siinä vaiheessa, kun pelto-oja oli kaivettu miltei pohjaan. Lounaasta.
- 61953 Kuva 46 Esiliinan reunoja haudassa 460. Aplikoidut kuviot vielä piilossa. Kuvattu ylhäältä.
- 61954 Kuva 47 Esiliinan kaakkoisreunan spiraaleja ja pieni hopeasormus (22346:203). Kuvattu kaakosta.
- 61955 Kuva 48 Esiliinan helma haudassa 460. Osaksi tuohen peitossa. Kuvattu suoraan ylhäältä.
- 61956 Kuva 49 Sama kuin edellä.
- 61957 Sama kuin kuva 29.
- 61958 Kuva 66 Hauta 480 ja sen päälle tehdyt haudat 479, 481, 484, 478 ja 477. Kuvattu suoraan ylhäältä.
- 61959 Kuva 67 Sama kuin edellä ja lisäksi hauta 450, ylhäältä.
- 61960 Kuva 73 Hauta 485 ympäristöineen. Kuvattu pohjoisesta.
- 61961 Kuva 6 Yleiskuva vuoden 1984 kaivausten alkuvaiheista. Kuvattu luoteesta.
- 61962 Kuva 5 Kaivauskuva lännestä.
- 61963 Kuva 25 Haudan 431 soljet ja veitsi koillisesta.

- 61964 Kuva 30 Haudat 445, 455, 463, 464, 448, 436 ja 462 ja haudan 461 paalunkuopat lounaasta.
- 61965 Kuva 31 Sama kuin edellä.
- 61966 Kuva 65 Sama kuin kuva 66.
- 61967 Kuva 74 Hauta 485 kaivauksen alussa, miltei pohjoisesta.
- 61968 Kuva 7 Kaivauksen alkua. Kuvattu koillisesta.
- 61969 Kuva 17 Haudat 432 ja 427 lounaasta.
- 61970 Kuva 34 Hihnanjakaja haudassa 445 etelästä.
- 61971 Kuva 13 Ango haudassa 429 luoteesta.
- 61972 Kuva 14 Kilvenkupura ja ango haudassa 429 koillisesta.
- 61973 Kuva 16 Kilvenkupura haudassa 429 kaakosta.
- 61974 Kuva 12 Haudan 429 löydöt ja haudat 428, 426, 425 ja 424 lounaasta.
- 61975 Kuva 15 Ango ja kilvenkupura haudassa 429 ylhäältä.
- 61976 Pieni lapsenhauta 433 pohjoisesta.
- 61977 Kuva 18 Sama kuin edellä.
- 61978 Kuva 19 Sama kuin edellä.
- 61979 Kuva 20 Sama kuin edellä.
- 61980 Kuva 50 Esiliinan reunuksia ja pieni hopeasormus haudassa 423. Lännestä.
- 61981 Kuva 64 Kiveys haudassa 475 lounaasta.
- 61982 Kuva 21 Haudan 435 kiveys lounaasta.
- 61983 Sama kuin edellä.
- 61984 Keihäänkärkiä haudassa 423 kaivetaan esiin. Kuvattu koillisesta.
- 61985 Keihäänkärjet haudassa 423 itäkaakosta.
- 61986 Sateen jälkeen.....
- 61987 Haudat 427, 430-432, 435 lounaasta.
- 61988 Kuva 22 Sama kuin edellä.
- 61989 Kuva 92 Eläimen luita haudan 492 päällä. Kuvattu lounaasta.
- 61990 Kuva 28 Haudat 445, 455 ja 461 ympäristöineen lounaasta.
- 61991 Kuva 23 Haudat 431 ja 435 lounaasta.
- 61992 Sama kuin edellä.
- 61993 Kuva 24 Sama kuin edellä.
- 61994 Sama kuin edellä.
- 61995 Kuva 33 Keihäänkärki haudassa 445 ylhäältä kuvattuna.
- 61996 Sama kuin edellä.
- 61997 Haudat 445, 455, 464, 436, 448 ja 462. Kuvattu länsilounaasta.
- 61998 Kuva 32 Sama kuin edellä.
- 61999 Kuva 45 Haudat 526, 454, 452 ja 451 lounaasta lähes pohjatasossa.

- 62000 Kuva 39 Haudat 441-444, 446, 472, 474, 475 ja 495 kaakosta.
- 62001 Kuva 40 Sama kuin edellä, myös haudat 523 ja 459 näkyvät.
- 62002 Sama kuin edellä
- 62003 Kuva 80 Solki haudassa 490 tuohen peittämänä.
- 62004 Kuva 81 Solki haudassa 490 kuvattuna lännestä.
- 62005 Kuva 41 Haudat 444 ja 49 lähes suoraan ylhäältä.
- 62006 Kuva 42 Sama kuin edellä alemmassa tasossa.
- 62007 Sama kuin edellä.
- 62008 Kuva 43 Kulkunen, sormus y.m. haudassa 444 lännestä.
- 62009 Kuva 44 Saviastiat haudassa 444 idästä.
- 62010 Kuva 51 Esiliinan reunoja haudassa 460. Luoteesta.
- 62011 Kuva 52 Esiliinan reunaa ja pieni hopeasormus. Pohjoisesta.
- 62012 Kuva 53 Esiliinan helmus haudassa 460. Ylhäältä pohjoisesta.
- 62013 Sama kuin edellä.
- 62014 Sama kuin edellä.
- 62015 Eläimen leukaluu ruudussa 122/115, ylh. lännestä.
- 62016 Kuva 91 Sama kuin edellä.
- 62017 Kuva 54 Esiliinan helmaa haudassa 460 suoraan ylhäältä.
- 62018 Kuva 55 Sama kuin edellä.
- 62019 Kuva 56 Sama kuin edellä.
- 62020 Kuva 57 Haudan 462 löytökerros suoraan ylhäältä.
- 62021 Kuva 58 Sama kuin edellä.
- 62022 Kuva 59 Haudan 462 keskikohdan löytöjä suoraan ylhäältä.
- 62023 Kuva 60 Haudan 462 keihäänkärki suoraan ylhäältä.
- 62024 Pääkallo ja pronssiastia haudan 510 koillisessä. Kuvattu koillisesta.
- 62025 Kuva 82 Sama kuin edellä
- 62026 Kuva 61 Keihäänkärki, sormus ja saviastiaa haudassa 471. Kuvattu luoteesta.
- 62027 Sama kuin edellä.
- 62028 Haudan 510 kiveys ja hauta 505 lounaasta.
- 62029 Kuva 83 Sama kuin edellä.
- 62030 Kuva 84 Sama kuin edellä.
- 62031 Kuva 85 Haudan 510 kiveys länsiluoteesta.
- 62032 Kuva 62 Haudat 472, 442 ja 444 sekä haudat 494, 441 ja 440 kuopiksi kaivettuina. Kuvattu etelästä.
- 62033 Kuva 63 Haudan 472 kaakkoiskulma suoraan ylhäältä.
- 62034 Kuva 69 Pääkallo ja keihäänkärki haudassa 480 etelästä.
- 62035 Kuva 70 Kirves, viikate ja eläimen kalloa pohjoisesta.
- 62036 Solki haudassa 485 (122/113) lännestä.
- 62037 Sama kuin edellä.

- 62038 Kuva 68 Hauta 480 löytöineen etelästä.
- 62039 Kuva 88 Haudat 517 ja 519 pohjoisesta.
- 62040 Kuva 89 Miekannuppi ja ketjua haudassa 516 kaakosta.
- 62041 Sama kuin edellä.
- 62042 Kuva 71 Vuoden 1984 kaivauksen syvin hauta 481 pohjassa. Kuvattu lännestä.
- 62043 Kuva 72 Sama kuin edellä lounaasta.
- 62044 Haudan 485 päätykiveys koillisesta.
- 62045 Kuva 76 Haudan 485 päätykiveys ylhäältä.
- 62046 Kuva 77 Sama kuin edellä kaakosta.
- 62047 Kuva 78 Jauhinkiven aluskivi ruudusta 122/111. Kuvattu idästä.
- 62048 Kuva 75 Hauta 485 ympäristöineen lounaasta.
- 62049 Sama kuin edellä.
- 62050 Kuva 86 Haudat 506, 509, 482, 477, 510, 525 ja 503. Haudassa 510 miekka esillä. Kuvattu lounaasta.
- 62051 Kuva 87 Vyön osia ja sormus haudassa 510. Kuvattu koillisesta.
- 62052 Kuva 90 Saviastia haudassa 523 kuvattuna idästä.
- 62053 Sama kuin edellä.
- 62054 Haudat 444 ja 49 miltei suoraan ylhäältä.
- 62055 Kuva 35 Haudat 459, 522, 523, 476, 501, 440, 474 ja osa hautaa 475 kaakosta.
- 62056 Kuva 36 Haudat 441, 443, 495 (pääty), 494, 446, 491, 472, 473, 442 ja osa hautoja 444 ja 475 kaakosta.
- 62057 Kuva 37 Sama kuin edellä kauempaa, joten haudat 475 ja 444 näkyvät kokonaan. Oikealla hautoja 476, 440 ja 474.
- 62058 Kuva 38 Samaa aluetta kuin edellä. Nyt haudat 501, 523 ja 522 myös näkyvissä.
- 62059 Kuten viimeistä edellinen kuva.

F 61940

1 Vuoden 1984 kaivausalueetta pintamaan poiston jälkeen. Vain kaikkein myöhäisimmät haudat näkyvät vaaleina läikkinä. Taustalla pinnan puhdistusta vanhan rakennuksen alueella. Kuvattu luoteesta.

F 61941

2 Sama kuin edellä.

3 Yleiskuva vuoden 1984 kaivausalueesta lounaasta päin. Taustalla vasemmalla Luistarin talo.

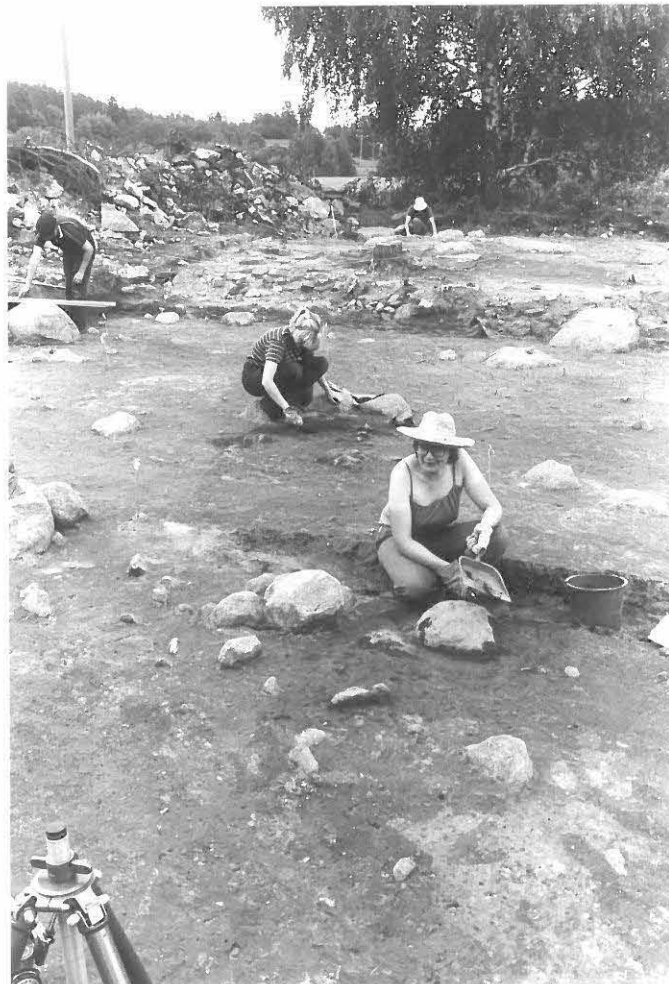
F 61942

EURA-LUISTARI

4 Yleiskuva vuoden 1984 kaivausalueesta lounaasta. Taustalla vasemmalla Luistarin talo.

F 61962

5 Kaivauskuva lännestä.

6 Yleiskuva vuoden 1984 kaivauksien alkuvaiheista. Kuvattu luoteesta.

F 61968

7 Kaivauksen alkua. Kuvattu koillisesta.

F 61943

8 Keihäänkärjet ja kuolaimet haudassa 423 idästä.

F 61946

9 Keihäänkärjet ja kuolaimet haudassa 423. Kuvattu luoteesta.

F 61947

10 Haudat 424, 425, 426, 434, 429 ja 428 pintamaan poiston jälkeen. Kuvattu länsiluoteesta.

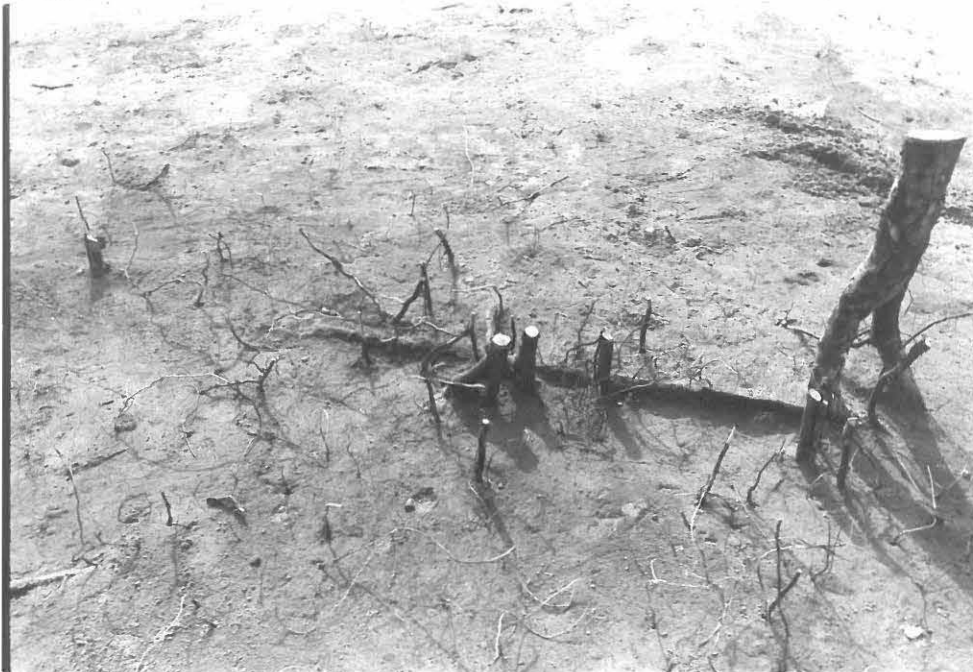

11 Haudat 424, 425, 426, 434, 429 ja 428 pintamaan poiston jälkeen. Kuvattu länsiluoteesta.

F 61974

12 Haudan 429 löydöt ja haudat 428, 426, 425 ja 424. Kuvattu lounaasta.

13 Anko haudassa 429 juurien ympäröimänä. Kuvattu luoteesta.

F 61972

14 Kilvenkupura ja anko haudassa 429 koillisesta.

F61975

15 Anko ja kilvenkupura haudassa 429 kuvattuina miltei suoraan yläpuolelta.

F 61973

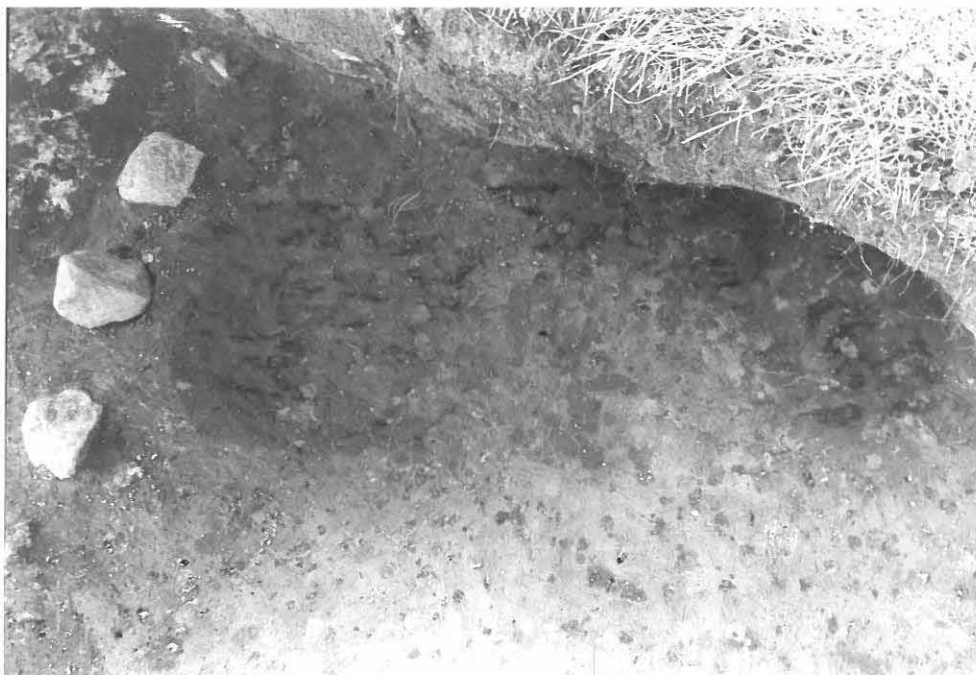

16 Kilvenkupura haudassa 429 kaakosta.

17 Haudat 432 ja 427 lounaasta.

F 61977

18 Pieni lapsenhauta 433 pohjoisesta.

F 61978

19 *Pieni lapsenhauta 433 pohjoisesta.*

F 61979

20 *Sama kuin edellä.*

21 Haudan 435 kiveys lounoasta.

22 Haudat 427, 430, 431, 432 ja 435 lounoasta.

F 61991

EURA-LUISTARI

23 Haudat 431 ja 435 lounaasta. Haudassa
431 esineet näkyvissä.

F 61993

24 Sama kuin edellä.

F 61963

EURA-LUISTARI

25 Haudan 431 soljet ja veitsi
koillisesta.

F 61950

26 Luuranko haudassa 435 koillisesta.

F 61949

27 Sama kuin edellä.

F 61990

EURA-LUISTARI

28 Haudat 445, 455 ja 461 ympäristöineen
kaivauksen alkuvaiheessa. Lounaasta.

F 61952

29 Haudat 445, 455 ja 461 ympäristöineen siinä
vaiheessa, kun pelto-oja oli kaivettu miltei
pohjaan. Kuvattu lounaasta.

F 61964

EURA-LUISTARI

30 Haudat 445, 455, 463, 464, 448, 436 ja 462
sekä pohjaan kaivettu hauta 461, jonka jou-
naispään poalunkuopat olivat hyvin selvät.
Kuvattu lounaasta.

F 61965

31 Sama kuin edellä.

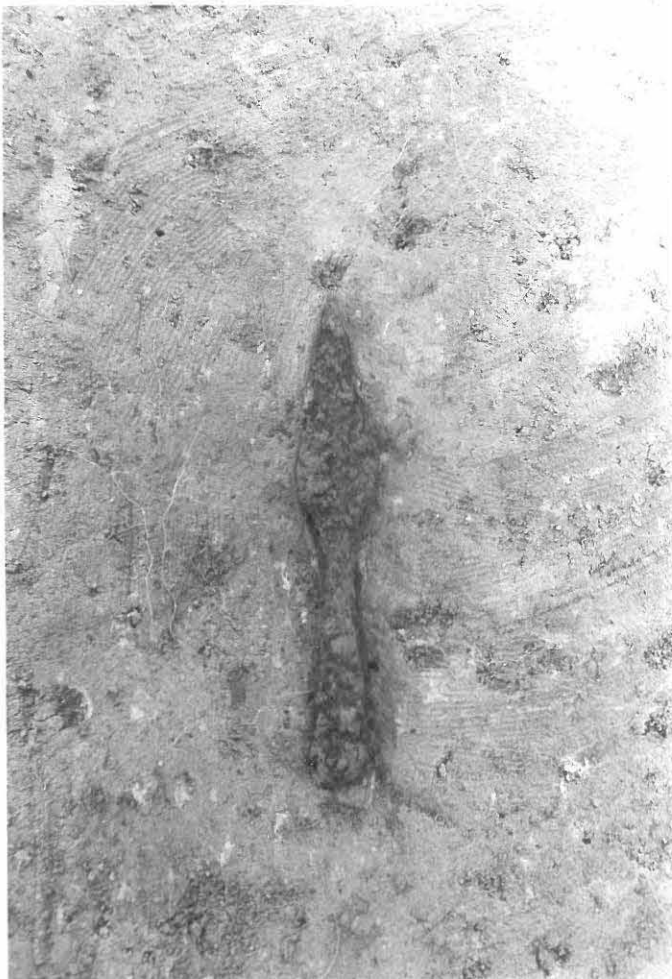
F 61998

EURA-LUISTARI

32 Haudat 445, 455, 464, 436, 448 ja 462.
Haudan 463 pää päkyä vielä haudan
445 päällä. Keihäänkärki ja pääkallo hau-
dassa 445 esillä. Kuvattu länsilounaasta.

F 61995

33 Keihäänkärki haudassa 445 kuvattuna
ylhäältä.

R.HILANDER-84

F 61970

EURA-LUISTARI

34 Vyönhela haudassa 445 etelästä.

F 62055

35 Haudat 459, 522, 523, 476, 501, 440, 474
ja osa hautaa 475. Kaakosta.

F 62057

36 Haudat 441, 443, 495 (pää),
494, 446, 491, 472, 473, 442 ja
osa hautoja 444 ja 475. Kaakosta.

F 62058

37 Sama kuin edellä kauempaa, joten
haudat 475 ja 444 näkyvät ko-
konaan. Oikealla hautoja 476,
440 ja 474.

38 Samaa aluetta kuin edellä. Nyt
haudat 501, 523 ja 522 myös nä-
kyvissä.

F 62001

39 Haudat 441, 443, haudan 495
pää, hauta 446 nyt selvästi näkyvis-
sä, 475 jo häipymässä, samoin 474.
Taustalla 472, 442 ja 444. Kaakosta

F 62005

40 Samaa aluetta kuin edellä, mutta
myös haudat 523 ja 459 näkyvät

41 Haudat 444 ja 49 suoraan
ylhäältä.

R.HILANDER -84

F 62006

42 Haudat 444 ja 49 suoraan ylhäältä, edellistä n. 50m alemmassa tasossa.

62008

43 Kulkunen, sormus ja tuohen peittämiä muita esineitä haudassa 444. Lännestä.

F 62009

EURA-LUISTARI

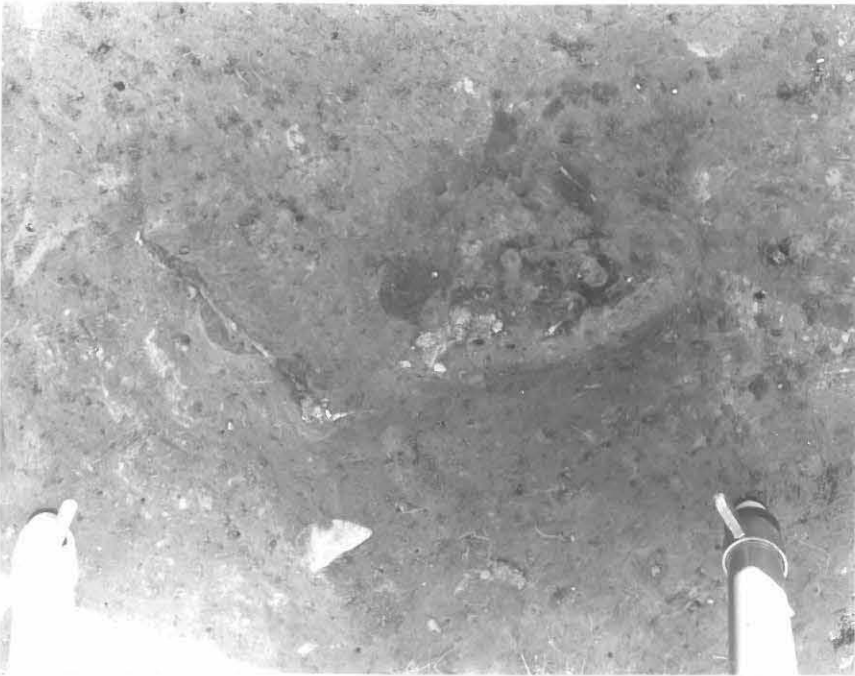

44 Saviastiat haudassa 444 idästä.

F 61999

45 Haudat 526, 454, 452 ja 451 lounaasta lähes pohjatasossa.

F 61954

F 61955

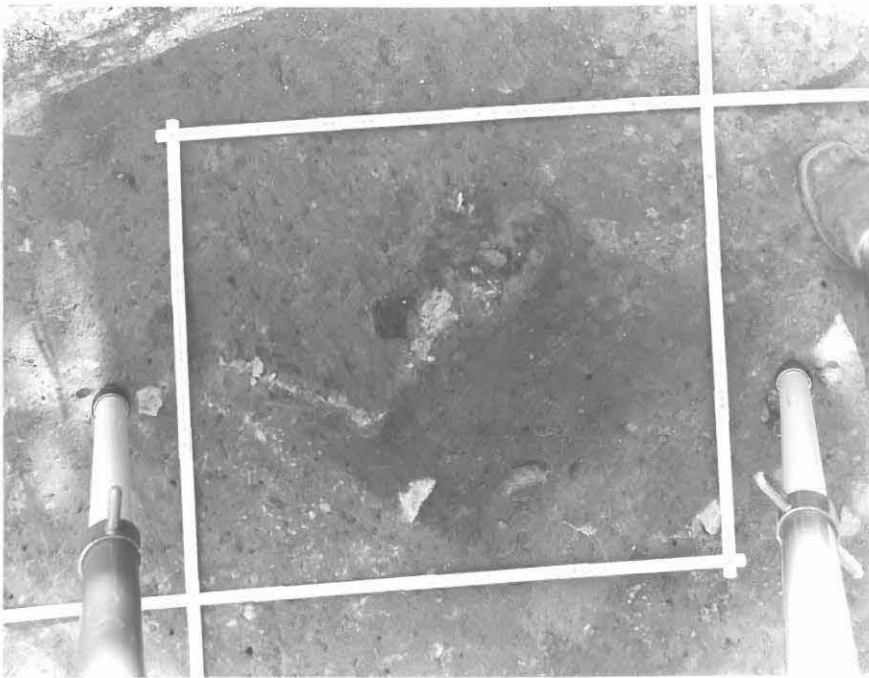
46 Esiliinan reunoja haudassa 460. Applikoidut
kuviot vielä piilossa. Kuvattu ylhäältä.

47 Esiliinan kaakkoisreunan spiraaleja ja
pieni hopeasormus. Kuvattu kaakosta.

48 Esiliinan helma haudassa 460. Osaksi
tuohen peitossa. Kuvattu suoraan ylhäältä.

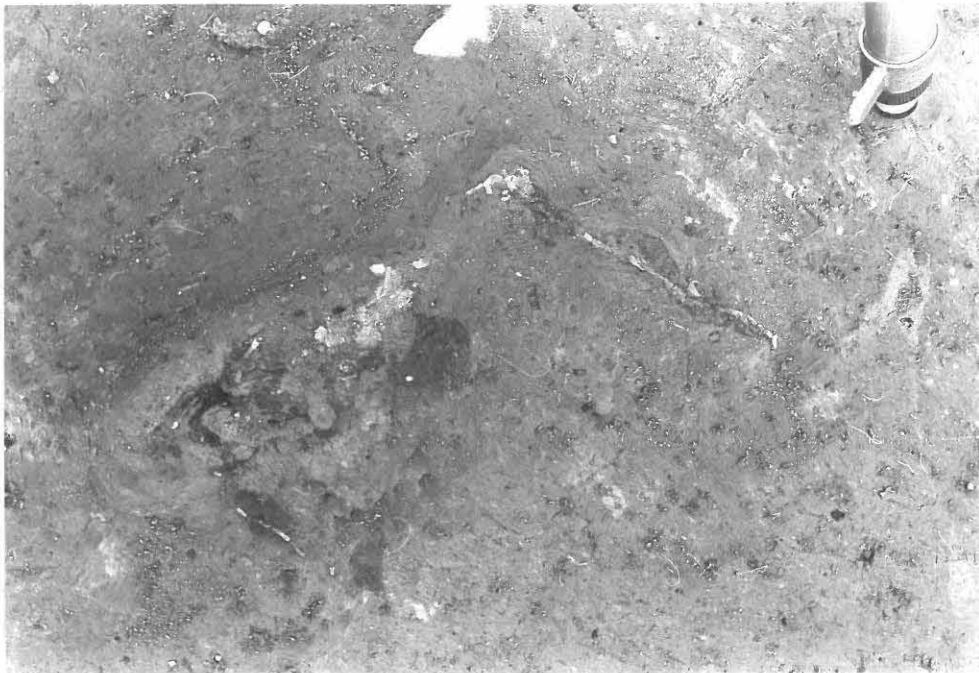
F 61956

EURA-LUISTARI

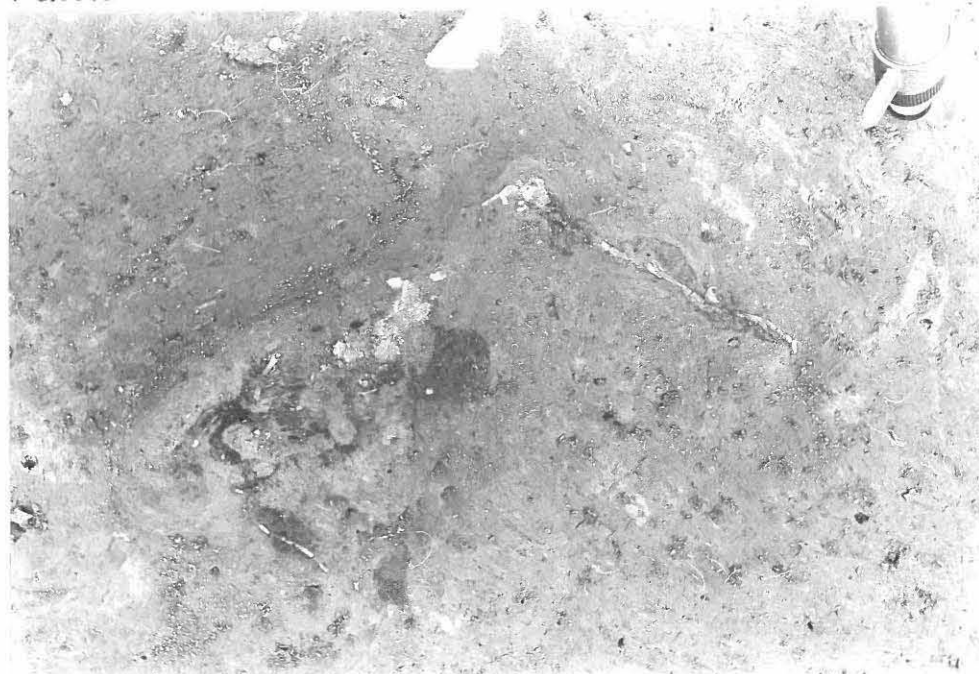
49 Esiliinan helma haudassa 460. Osaksi tuohen peitossa. Kuvattu suoraan ylhäältä.

F 61980

50 Esiliinan reunoja ja pieni hopeasormus haudassa 423. Lännestä.

F 62010

51 Esiliinan reunoja haudassa 460, kuvattu luoteesta. Applikoitdut koristeet vielä piilossa.

R. HILANDER -84

F 62018

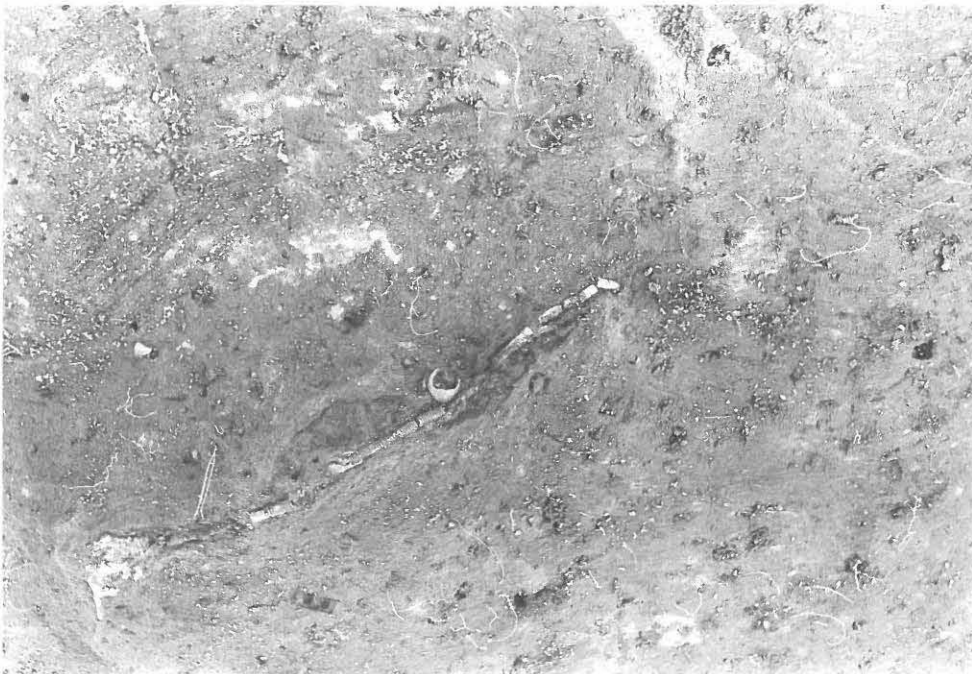

55 *Esilinnan helmaa haudassa 460, suoraan ylhäältä.*

F 62019

56 *Sama kuin edellä.*

F 62012

F 62017

52 Esiliinan kaakkoisreunaa haudassa 460 ja pieni hopeasormus. Kuvattu pohjoisesta.

53 Esiliinan helmus haudassa 460. Kuvattu ylhäältä lounaasta.

54 Esiliinan helmaa haudassa 460, suoraan ylhäältä.

F 62020

EURA-LUISTARI

57 Haudan 462 löytökerros suoraan ylhäältä.

F 62021

58 Sama kuin edellä.

F 62022

EURA-LUISTARI

59 Haudan 462 keskikohdan löytöjä suoraan ylhäältä.

F 62023

60 Haudan 462 keihäänkärki suoraan ylhäältä.

R.HILANDER -84

F 62032

61 Keihäänkärki, sormus ja saviastiaa
haudassa 471. Kuvattu luoteesta.

F 62033

62 Haudat 472, 442 ja 444 sekä hau-
dat 494, 441 ja 440 kuopiksi kai-
vettuina. Kuvattu etelästä.

63 Haudan 472, kaakkoiskulma
suoraan ylhäältä.

F 61981

EURA-LUISTARI

64 Kiveys haudassa 475 lounaasta.

F 61966

65 Hauta 480 ja sen päälle tehdyt haudat 481, 478, 484, 479 ja 477.
Kuvattu ylhäältä pohjoisesta.

F 61959

F 62038

66 Hauta 380 ja sen päälle tehdyt haudat 479, 481, 484, 478 ja 477. Kuvattu suoraan ylhäältä.

67 Hauta 480 ja sen päälle tehdyt haudat 481, 484, 478, 479 ja 478 sekä hauta 450. Kuvattu ylhäältä.

68 Hauta 480 löytöineen etelästä.

F 62034

69 Pääkallo ja keihäänkärki haudassa 480. Kuvattu etelästä.

F 62035

70 Kirves, viikate ja eläimen kalloa haudassa 480 pohjoisesta.

F 62042

EURA-LUISTARI

71 Vuoden 1984 kaivauksen syvin hauta 481 pohjassa. Kuvattu lännestä.

F 62043

72 Sama kuin edellä. Kuvattu lounaasta.

F 61960

73 Hauta 485 ympäristöineen. Kuvattu pohjoisesta.

F 61967

74 Hauta 485 ja sen ympäristöä kaivauksen alkuvaiheessa. Kuvattu miltei pohjoisesta.

F 62048

EURA-LUISTARI

75 Hauta 485 ympäristöineen lounaasta.

F 62045

76 Haudan 485 päätykiveys ylhäältä.

77 Haudan 485 päätykiveys kaakosta.

F 62047

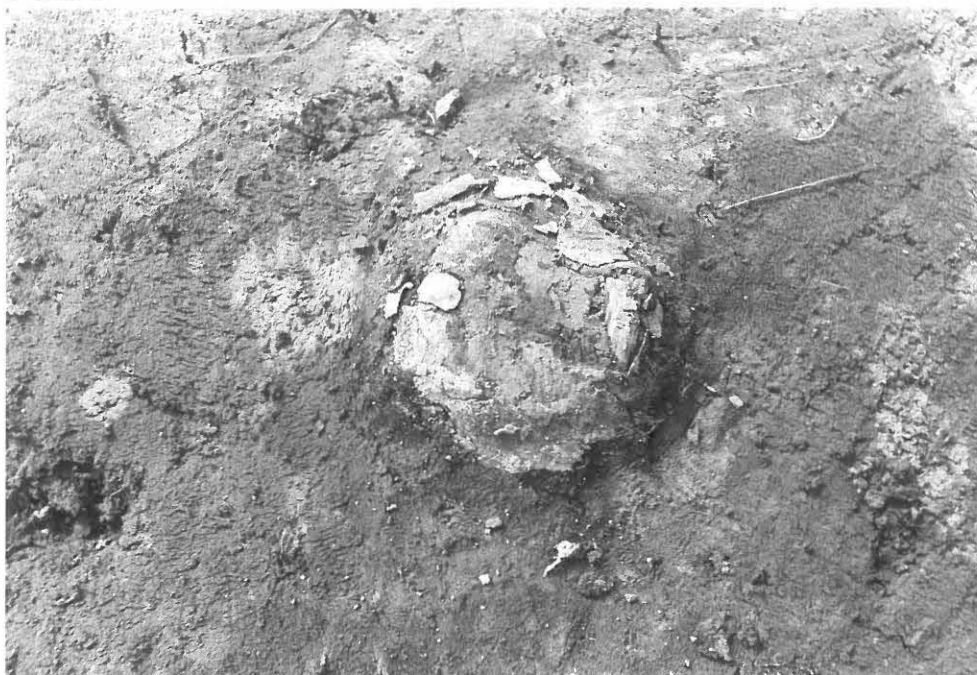

78 Jauhinkiven aluskivi ruudusta ^{122/111}.
Kuvattu idästä.

79 Solki haudassa 485 (ruutu ^{122/113})
Kuvattu lännestä.

F 62003

80 Solki haudassa 490 tuohen peittämänä.

F 62004

81 Solki haudassa 490. Kuvattu lännestä.

F 62025

82 Pääkallo ja pronssiastia haudan 510 koillispuolella. Kuvattu koillisesta.

F62029

EURA-LUISTARI

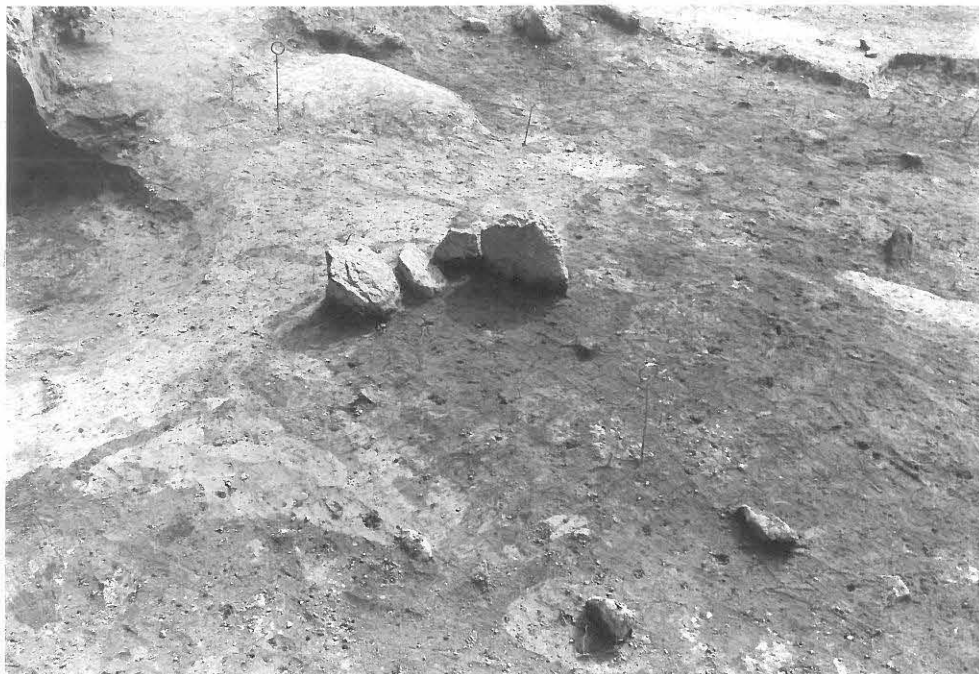

83 Haudan 510 kiveys ja hauta 505 lounaasta.

F62030

84 Sama kuin edellä.

85 Haudan 510 kiveys länsilounaasta.

F 62050

86 Haudat 506, 509, 482, 477, 510, 525 ja 503.
Haudassa 510 miekka esillä. Kuvattu lou-
naasta.

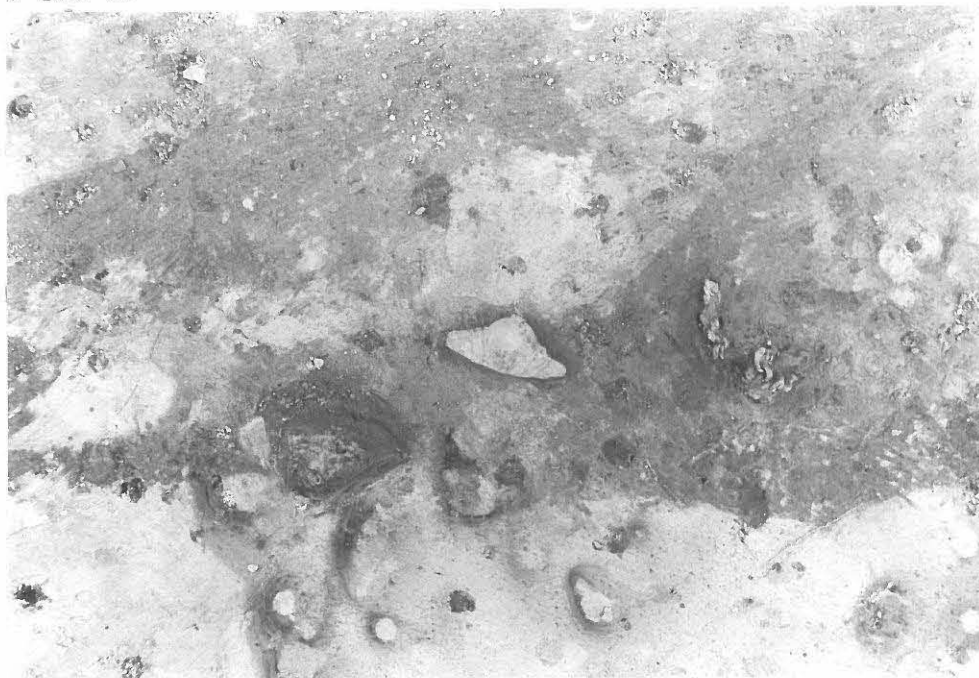
87 Vyön osia ja sormus haudassa 510. Kuvattu koillisesta.

F 62039

88 Haudat 517 ja 519 pohjoisesta.

F 62040

89 Miekannuppi ja ketju haudassa 516 kaakosta.

F 62052

90 Saviastia haudassa 523 kuvattuna idästä.

91 Eläimen leukaluu ruudussa ^{122/115}. Kuvattu ylhäältä lännestä.

F 61989

92 Eläimen luita haudan 492 päällä. Kuvattu lounaasta.